

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 305.

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΤΗΣ ΙΕ' ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ.

○○○○○

Ἀπό τινων ἐτῶν ἡ Γαλλία ἔστρεψεν ἰδιόζώντως τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ διὰ συντόνων ἐρευνῶν ἀγωνίζεται νὰ ἀνεύρη καὶ τὰ ἐλάχιστα μικτύρια τῶν σχέσεων, ὅσαι ὑπῆρξαν μεταξὺ ταύτης καὶ ἐκείνης ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ μετ' αὐτήν. Ἐπὶ τούτῳ πολλοὶ πεπαιδευμένοι Γάλλοι περιήλθον τὰ μέρη ταῦτα, καὶ ἐπιδοθέντες ἐπιμελῶς εἰς μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν μελέτας, καὶ ἀνορύξεις κεκοιμημένων ἀρχαίων καὶ πεπαλαιωμένων ἐγγράφων ἀνακαλύψαι, ἐξέδοντο συγγράμματα ἅτινα, καὶ τοὶ ὀρισμένοι ἔχοντα ἀντικείμενον, οὐδὲν ἦττον ὡς ἀποβλέποντα εἰς χώρας ἑλληνικὰς, πολλὴν πολλὰκις ἔχουσι τὴν ἀξίαν. Τοιαῦτα θεωροῦμεν τὰ γνωστὰ συγγράμματα τοῦ Buchon, καὶ ἄλλα περὶ Πάτμου, Χίου, Νάξου, Σάμου, Κύπρου καὶ ἑτέρων μερῶν, οὐ πρὸ πολλοῦ δημοσιευθέντα.

Ἄλλ' εἶναι τάχα ὁ σκοπὸς τῶν ἐρευνῶν τούτων ἀπλῶς ἱστορικός; ἀπλοῦς ἄρα ἔρωσ ἀρχαιολογίας ἀναφλέγει τὴν καρδίαν τῆς ἐξουσίας ἥτις, διὰ δαπάνης ἀδράς, ἐξαποστέλλει τοὺς περιηγητὰς καὶ ἐκδίδει τὰ πονήματα αὐτῶν;

Ἐὰν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν τὸν ἐξιστορήσαντα τὰ

τῆς νήσου Κύπρου ἐπὶ τῶν Λουσινιανῶν, (καὶ νομίζομεν ὅτι δὲν ἔχομεν λόγον νὰ δυσπιστήσωμεν πρὸς αὐτὸν,) φαίνεται ὅτι ὑπὸ τὴν τὸσην ἱστορικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν μέριμναν κρύπτεται τι ἀλλότριον τῆ ἐπιστήμῃ. « Οἱ γαλλικοὶ θεσμοὶ, λέγει πρὸς ὁμιλῶν περὶ Κύπρου ἐπὶ τῶν Ἐνετῶν, καὶ τοὶ τροποποιηθέντες, διετηρήθησαν ὅμως καὶ ἐπὶ τούτων ἔξηλείφθησαν δὲ ὅλως ἐπὶ Τούρκων. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην αἱ ἐλπίδες καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ λατινικοῦ πολιτισμοῦ ἐπέζησαν ἱκανὸν χρόνον, ἐγὼ δὲ κατέδειξα τοὺς ἀγῶνας ὅσους οἱ ἀληθεῖς κληρονόμοι κατέβαλον ἐπὶ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἔτη ὅπως περισώσωσι τὰ δικαιώματα ταῦτα. Ἐπειδὴ δὲ ἐνδέχεται τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰ καὶ πρὸ πολλοῦ ἐσβέσθη, νὰ ἀναζωπυρηθῇ ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὅτε φαίνεται ἐπικειμένη ἡ ἀλλοίωσις τῆς ἑθνομανικῆς χώρας, καλὸν, περιοριζόμενοι εἰς τὰ τῆς ἱστορίας, νὰ δείξωμεν ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς Κύπρου δικαιώματα τοῦ Σαβανδικοῦ οἴκου εἶναι πολὺ βασιμώτερα καὶ ἰσχυρότερα τῶν τῆς Νεαπόλεως καὶ Ἐνετίας » (1).

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν παρόδῳ χάριν τῶν ἐπιτετραμμένων τὰς τύχας τῆς ἑλληνίδος φυλῆς ἡμεῖς δὲ

(1) Hist. de l'île de Chypre sous le règne des princes de la maison de Lusignan, par M. L. de Mas Latrie, etc. Paris 1854. Τόμ. Γ'. σελ. v.

τραπέντες ἐπὶ τὰ ταπεινότερα δευτε σταχυολογήσωμεν περιεργά τινα ἀναγόμενα εἰς τε τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γλώσσαν, ἄκρω ποδὶ διανύοντες τὸ πέλαγος τῶν τριῶν παχυτάτων τόμων ταύτης τῆς περὶ Κύπρου ἱστορίας.

Ἐκ τῶν τόμων τούτων οἱ δύο, οἱ καὶ ὀγκωδέστεροι, περιέχουσιν ἔγγραφα ἀνέκδοτα μέχρι τοῦ νῦν, λατινιστὶ, γαλλιστὶ, ἰταλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ γεγραμμένα· ἐτάξαμεν δὲ ταῦτα τελευταῖα, ἐπειδὴ πολλὸν πλέον εὐάριθμα τῶν ἄλλων εἶναι.

Τὸ πρῶτον τῶν ἑλληνικῶν ἐγγράφων εἶναι συνθήκη ὁμολογηθεῖσα τὸ 1450 ἔτος μεταξὺ τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου Ἰωάννου τοῦ Β' καὶ τοῦ Ἐμίρου τῆς τότε Κανδελόρας, κειμένης κατὰ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρὸς τὴν Ἀττάλειαν, ὡς ὑποθέτομεν. Δυνάμει τῆς συνθήκης ταύτης οἱ ἡγεμόνες τῆς Κύπρου ὑπεστήριζαν πολλάκις τὸν Ἐμίρον δι' ἀποστολῆς ἀνδρῶν καὶ ἐφοδίων κατὰ τῶν Τούρκων, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους κατεδολήθη καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν ἀηττήτων ὀπλων Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ.

Τὴν συνθήκην ταύτην παραθέτοντες καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν καὶ τινὰς διασφατῆεις. Πρὸ ἐπιτὰ περίπου ἐτῶν (1) δημοσιεύσας ὁ ἡμέτερος Κ. Σπ. Ζαμπέλιος συνθήκην γενομένην τὸ 1482 μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Ματθίου τῆς Ρόδου καὶ τοῦ σουλτάν Βαγιαζήτου τοῦ Β', ἔλεγεν ὅτι αὕτη ἦτο ἡ πρώτη τουρκοφραγκική. Σήμερον ὅμως μανθάνομεν ὅτι ἡ μεταξὺ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἐμίρου τῆς Κανδελόρας εἶναι ἀρχαιοτέρα τριάκοντα δύο ἔτη ἐκείνης, προγενεσττέρα δὲ καὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην ἐπικαλούμεθα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς ὅσα περὶ γλώσσης ἔγραψεν ὁ Κ. Ζαμπέλιος ἐκδίδων τὴν ἀνωτέρω συνθήκην καὶ τινὰ ἄλλα ἔγγραφα μετ' αὐτῆς· « Ἐχουσι δὲ, ἔλεγε, καὶ ἐτέρην ἀξίαν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγραψα. Πρῶτον μὲν ἔρχονται πρὸς στήριξιν τῆς ἀληθείας ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ἡ μόνη διπλωματικὴ γλώσσα τῶν κατακτητῶν Ὀθωμανῶν περὶ τὰς σχέσεις αὐτῶν μετὰ τῶν Γραικῶν καὶ τῶν Φράγκων· δεύτερον δὲ περὶ τὴν ὡς μνημεῖα ἀξιόκνητα τῆς Ἑλληνίδος βραβρυχίζουσης κατὰ τὴν ἸΕ' ἑκατονταετηρίδα. »

Μετὰ τὴν συνθήκην ταύτην ἐκδίδομεν καὶ ἄλλα τινὰ, ἐξαγαγόντες ἐκ τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος· ἐτηρήθη δὲ εἰς πάντα ἡ αὕτη γραφὴ καὶ στίξεις τοῦ πρωτοτύπου. Εἰς τὴν ἑρμηνεῖαν τῶν λέξεων δὲν παρεκλούθησαμεν πάντοτε τὸν Γάλλον μεταφραστήν, διότι πολλαχοῦ σφάλει, δι' ἄγνοιαν βεβαίως τῆς χυδαίας.

(1) Ὁρα Πανδ. Τόμ. ΣΤ' φυλλῶν 142, 15 Νοεμβρίου 1856, σελ. 563.

« Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

» Εἰς τοὺς αὐν', σепτεμβρίου ζ'.

» Αὐτὸ ἔνευ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης μέσα εἰς τὸν ὑψηλότερον καὶ δικαιοτάτον Ἰζονὰν βῆγαν τῆς Κύπρου, καὶ τοῦ εὐγενικωτάτου καὶ εὐτυχημένου Λουφτούμπεη, ἀμυρᾶν καὶ ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου· ἀπὸ τὴν ποίαν ἀγάπην ἐγένετο, ἐτελειώθη εἰς τὴν τάξιν καὶ μανιέραν (1) τοιοῦτην·

» ὅτι πρῶτον ὁ ἀφέντης ὁ βῆγας τῆς Κύπρου προμετιάζει (2) καὶ τάση τοῦ καὶ ὁμόνει ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ νὰ πάγη (3) νὰ ἔχη καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν αὐτὸν ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου· καὶ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἔμπροσθεν νὰ τὸν ἔχη καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφόν· καὶ μηδὲν ἐνοιασθῆ, οὐδὲ νὰ γυρεύσῃ, οὐδὲ νὰ θελήσῃ νὰ κάμη ζημίαν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις του, οὐδὲ τὰ πράματά του, οὐδὲ τὰ καράβιά του, οὐδὲ ταῖς πραγματίαις τους· ἀμὲν νὰ ἐμποροῦν νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ νησί τῆς Κύπρου εἰς τοὺς λιμένας του καὶ εἰς τὴν γῆν του, νὰ ἐμπαίνου καὶ νὰ εὐγαίνου ἐκεῖνοι καὶ οἱ πραγματίαις τῶν ἀκωλύτως. Καὶ ἔτσι προμετιάζει αὐτὸς ὁ βῆγας τῆς Κύπρου ταῦτα ὅλα νὰ τὰ ὁμῶσῃ καὶ νὰ τὰ κρατήσῃ. Καὶ ἀκόμη ἀνὲν καὶ ἐνὶ κἀνμία ζημίᾳ τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου ἀπὸ ἐξ αὐτοῦ τῆς ἀφεντείας του, ἢ ἀπὸ κανέναν ἄνθρωπον ὑποτακτικόν του, ὁ ἀφέντης ὁ βῆγας νὰ ἔνευ κρατούμενος νὰ τὴν πληρῶσῃ τὴν αὐτὴν ζημίαν.

» Καὶ τότεσαι (4) καὶ ὁ αὐτὸς ἀφέντης Λουφτούμπεη, καὶ ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου προμετιάζει του καὶ τάση του καὶ ὁμόνει του ἀπὸ τὴν σήμερον ἡμέραν καὶ ἔμπροσ, νὰ τὸν ἔχη καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφόν· καὶ νὰ ἔχη καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν αὐτὸν ἀφέντην τὸν βῆγαν τῆς Κύπρου, καὶ ἀπῶδε καὶ ἔμπροσ νὰ τὸν ἔχη καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφόν, καὶ μηδὲν ἐνοιασθῆ οὐδὲ γυρεύσει οὐδὲ νὰ θελήσῃ νὰ κάμη ζημίαν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ βῆγας, οὐδὲ τοῖς λαοῖς του, οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις του, οὐδὲ τὰ πράματά του, οὐδὲ τὰ καράβιά του, οὐδὲ ταῖς πραγματίαις τους· ἀμὲν νὰ ἐμποροῦν νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ Καντηλόρος καὶ εἰς ἕλην τὴν γῆν τῆς ἀφεντείας του, καὶ εἰς τοὺς λιμένας του νὰ ἐμπαίνου καὶ νὰ εὐγαίνου ἐκεῖνοι καὶ οἱ πραγματίαις τους ἀκωλύτως. Καὶ ἔτσι προμετιάζει ὁ αὐτὸς ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου ταῦτα ὅλα νὰ τὰ ὁμῶσῃ καὶ νὰ τὰ κρατήσῃ. Καὶ ἀκόμη ἀνὲν καὶ γένει καὶ κἀνμία ζημίᾳ τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ βῆγας, ἀπὸ τὸν ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου, ἢ ἀπὸ κανέναν ἄνθρωπον ἐδικόν του, ὁ ἀφέντης τοῦ Καν-

(1) Manière, τρόπον. (2) Promet, ὑπόσχειται. (3) Ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ νὰ πάγη, ἤτοι εἰς τὸ ἐξῆς, τοῦ λοιποῦ, ἀπ' ἐδῶ κ' ἔμπροσ, ὡς λέγομεν κοινῶς σήμερον.

(4) Τότες;

τηλόρου νὰ ἔνευ κρατημένος νὰ πληρῶσῃ τὴν αὐτὴν ζημίαν.

» Ἀκόμη ὁ αὐτὸς βῆγας ἀννοίωσῃ τι καὶ μάθη ὁ καὶ κανεῖς ἐχθρὸς τοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου θελήσει νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν κάμη ζημίαν, νὰ τὸν κάμη νοίωσιν (1) τὸ ἐργηγορώτερον ὅπου νὰ ἤμπορέσῃ. Καὶ ἔτσι ὁ αὐτὸς ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου ὁμόνει καὶ προμετιάζει ὅτι καὶ ἀννοίωσῃ καὶ μάθη ὅτι κανεῖς ἔλθῃ ἢ θελήσῃ ὅπου νὰ τὸν κάμη ζημίαν, νὰ τὸν κάμη νοίωσιν τὸν αὐτὸν βῆγαν τῆς Κύπρου.

» Καὶ διὰ καλὴν φερμάτζιαν (2) καὶ μὲ τὸ θέλημα τῶν δύο κερῶν (3), τουτέστιν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ βῆγας καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου, ἐποιήκασι τὸ αὐτὸ γράψιμον καὶ ἐδώκαντο εἰς τὰ χεῖρα τοῦ ἀφέντη τοῦ μεγάλου μάστρου (4). καὶ ἐβάλασιν τὸν κριτὴν, εἴτις ἔλθει παρακάτω ἀπὸ τὰ στοιχημένα τῆς ἄνωθεν γραφῆς, ὁ αὐτὸς ἀφέντης μέγας μάστορος νὰ τοὺς κρίνῃ· καὶ οἱ αὐτοὶ ἀφέντες νὰ ἦναι κρατημένοι εἰς ἐκείνην τὴν κρίσιν τὴν θέλει κάμειν ὁ ἀφέντης ὁ μέγας μάστορος.

» Καὶ ἔτσι τὸ ὁμόσασι. »

Ἰδοὺ καὶ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως δι' οὗ ἐπιτάσσονται οἱ δραπετεύσαντες μὴ ἐλεύθεροι νὰ ἐπανελεύθωσι εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν·

« Πιστοὶ καὶ ἡγαπημένοι μας, μνηνοῦμεν σας καὶ ὀρίζομεν σε μόνοντα καὶ τὸν αὐτὸν μας ὀρισμόν σας περιλάθης (5), νὰ ποιήσῃς ἕνα διαλαλημὸν καὶ ὀρισμὸν ἀπὸ τὴν μερίαν μας εἰς ὅλα τὰ χωρία καὶ προάστεια, μοναστήρια, ἀμπελικαῖς καὶ μονίκια ὅπου εἶναι εἰς τὴν κοντράδα (6) τῆς χώρας τόπος· οἱ τζιβιτάνοι καὶ παρατζιβιτάνοι (7) τῶν αὐτῶν χωρίων καὶ προαστείων νὰ γυρεύσου ὅπου εὐρου ἀνθρώπους καὶ γυναῖκας καὶ κοπέλια ὅπου δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς τόπους ὅπου εὐρίσκονται καὶ δὲν εἶναι γνωρισμένοι πῶς εἶναι ἐλεύθεροι, νὰ τοὺς πιάνου καὶ νὰ τοὺς δένου ἐξάγκωνα, καὶ νὰ σοῦ τοὺς πρεζεντιάζου (8). Καὶ ἐσὺ νὰ τοὺς πέμπῃς εἰς τὸν Συγγρίτον μας (9) νὰ τοὺς θοροῦν, ἀν εἶναι παροικοὶ μας νὰ τοὺς παιδεύου, καὶ τοὺς πέμπου εἰς τὰ χωρία μας· καὶ ἀν εἶναι πάροικοι ἄλλης, νὰ τοὺς παιδεύῃς ἐσὺ καὶ νὰ τοὺς παίρνου οἱ αὐθένται των. Καὶ ἀνίσως καὶ οἱ ἀντιτζιβιτάνοι καὶ παρατζιβιτάνοι πείσου (10) τὸν κατὰδικον, θέλου πληρῶνει πένα (11) ὁ πασαγεῖς

(1) Νὰ τὸν εἰδοποιῇ. (2) Ἐκ τοῦ affirmer, ἤτοι βεβαιότητα, ἐγγύησιν. (3) Κυρίων. (4) Τοῦ ἐν Ῥόδῳ διαμένοντος Grand-Maitre. (5) Μόνοντα καὶ... περιλάθης, ἤτοι ἅμα λαθῶν. (6) Contrée, χώρα, τόπος. Ἀμπελικαῖς, εἶναι οἱ ἀμπελώνες· ἀλλὰ τί τὰ μονίκια; (7) Citains καὶ paracitains, δήμαρχοι καὶ οἱ τούτους ἀναπληροῦντες πάρεδροι.

(8) Présenter, παρουσιάζουσι. (9) Secrétaire, ἐξ ἀπορρήτων. (10) Πόθεν καὶ τί τὸ πείσου; ὁ γάλλος μεταφραστής ἐρμηνεύει αὐτὸ διὰ τοῦ laissent échapper. (11) Peine, πρόστιμον.

(1) ὅπου νὰ φαλιάσῃ (2) εἰς τὴν τζάπρα μας (3) δουκάτα εἰς, καὶ κιβέτζιμο (4). Ὁμοίως πᾶς ἄνθρωπος τοιοῦτης λογῆς καὶ νατούρας (5) ὅπου νὰ ἤναι, καὶ ἔχοντας ἔσω τοὺς ἡξέουρι ποῦ εἶναι, ἢ φεύγει καὶ δὲν τοὺς ὁμολογεῖ, θέλει πληρῶνει πένα ὁ πασαγεῖς εἰς τὴν τζάπρα μας δουκάτα εἰς, ὅπου νὰ φαλιάσῃ. Καὶ διαβαίνοντας ὀλίγαις ἡμέραις θέλομεν πέμψει καὶ ἕνα πιστὸν καὶ ἡγαπημένον μας νὰ ἰδῇ καὶ νὰ ἐξετάσῃ ἀν ἐποίησαν οἱ ἄνωθεν τζιβιτάνοι καὶ παρατζιβιτάνοι τὸ ντέβερ των (6). Καὶ ὅποιος εὐρεθῇ φαλισμένος, θέλει πέφτει εἰς τὴν ἄνωθεν πένα. Πρέπει οἱ τζιβιτάνοι καὶ παρατζιβιτάνοι νὰ παρουσιάζου πάντα εἰς τοιαύτην μανιέρα. Ἐτος τῆ δ' Μαρτίου, 1468 ἀπὸ Χριστοῦ. »

Διὰ δὲ τοῦ ἐπομένου βασιλικῆς προστάγματος ἀπαγορεύεται ἡ παρ' ἀξιοματικῶν ἀγορὰ ἀποδειξέων τινῶν·

« Πιστοὶ καὶ ἡγαπημένοι μας συμβουλάτορες. Μνηνοῦμεν σας ὅτι ἀπ' ὧδε καὶ ἔμπροσ μηδὲν σουφριάστε (7) κανένα μας ὀρισιάλε (8) τοιοῦτος, κουντασίους ὅποιος νὰ ἦναι (9) νὰ τρεμετισθῇ (10) εἰς καμμίαν ἀγορὰν σιταρίου ἢ κριθαρίου ἢ κρασίου ἢ καμμιας ἄλλης βέντας τῆς βεγάδας (11), ἢ μνηκίου εἰς ταῖς σορδάταις μας (12) ἢ ἀσενιασμένους (13). Καὶ εἴ τις εὐρεθῇ καὶ ποιήσῃ το, θέλει πέφτει νὰ πληρῶσῃ πένα εἰς τὴν τζάπρα μας δουκάτα 50, καὶ θέλει εἶσθαι (14) πριβάτος (15) ἀπὸ τὰ καλά μας· διὰ τοῦτο μνηνοῦμεν καὶ ὀρίζομεν σας νὰ τοὺς τὸ ἀνουσιάσετε (16) ὅλους ἀντάμα, καταπίσου (17) τὸν κατὰδικον νὰ μάς τὸ ἀνουσιάσετε νὰ πύσου βιαζόμενοι. Καὶ ἀνίσως καὶ κανεῖς ἀπ' ὧδε καὶ ἔμπροσ ἐβάλλθη τὴν χρονίαν ὅπου ἐδιάθη 1467 ἀπὸ Χριστοῦ, καὶ ἀγόρασε καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ, νὰ ἔλθῃ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ τῆ αὐθεντεῖα σου εἰς τέρμα (18) ἡμερῶν δέκα. Καταπίσου τὸν κατὰδικον θέλομεν

(1) Ἐκαστος. Πᾶσα—εἰς μετὰ διγάμματος ἐν μέσῳ. Οὕτω λέγουσι καὶ σήμερον οἱ χυδαῖοι· « ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάγῃ ἀπὸ πᾶσα κακόν ». (2) Faillir, πταίσει. (3) Chambre, δικαστήριον. (4) Ἀγνοοῦμεν τὴν λέξιν· καὶ ὁ Γάλλος ἐρμηνευτὴς δὲν ἐξηγεῖ αὐτήν. (5) Nature, εἶδους. (6) Devoir, καθήκον. (7) Ne souffrez pas, μὴ ἀνεχθῆτε. (8) Officier, ἀξιωματικόν. (9) Καὶ κόντες—κόμης ἂν εἶναι. Ὁ γάλλος ἐρμηνευτὴς δὲν ἐξηγεῖ τὴν λέξιν. (10) S'entremette, νὰ ἐμπεδῇ. (11) Rente de régate, εἰσοδήματος τοῦ στέμματος.

(12) Ἀγνοοῦμεν τὴν λέξιν. (13) Assignés. (14) Καὶ εἰς ἄλλα ἀρχαῖα ἔγγραφα παρετηρήσαμεν ὅτι τὸ θέλει εἶσθαι, θέλει γίνεσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν ἐφευρέθησαν, ὡς τινες ὑπέθεσαν, ὑπὸ τοῦ Κοραῖ. (15) Privé, ἔσπερηνμένος.

(16) Annoncer, εἰδοποιήσετε αὐτούς.

(17) Ὁ Γάλλος καὶ ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω ἐξηγεῖ τὴν λέξιν διὰ τοῦ laissent échapper, ὡς καὶ ἐν τῇ σημειώσει 10 τῆς ἀπέναντι στήλης. Ὅπωςδὴποτε περιεργος οὐ μόνον ἡ λέξις· ἀλλὰ καὶ ἡ σύνταξις.

(18) Terme, délai, προθεσμία, τὸ ἀρχαῖον τέρμα.

ποιήται καθὼς ἄνωθεν δηλοῖ. Ἐγγραφή τῆ 7 Μαρτίου 1468 ἀπὸ Χριστοῦ..»

Ἴδου καὶ ἀναφορά ἱερέως αἰτοῦντος ἀπαλλαγὴν φοροῦ:

« Τρίς ὑψηλότατε καὶ τρισεκλαμπρότατε μέγα Ῥήξ Ἱεροσολύμων, Κύπρου καὶ Ἀρμενίας, Κύριος ὁ Θεὸς νὰ αὖξῃ τὰ ἔτη τῆς μεγάλης σου Βασιλείας. Γεράσιμος καθηγούμενος τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα τῆς Καρώνος, μικρὸς δούλος καὶ εὐχέτης τῆς μεγάλης σου Βασιλείας, ταπεινὰ ἀναφέρω τῆ μεγάλης σου Βασιλείας ὅτι τὸ αὐτὸ μοναστήρι τῆς Βασιλείας σου εἶναι καὶ ἡ ἀθαντούρα (1) ἔφερε ὅτι τὸν διαδόντα Δεκέμβριον μῆνα εἰς τὰς 7 τοῦ μηνὸς ὅπου ἦτον ἡ μεθαύριον (2) τοῦ ἁγίου Νικολάου. Τὴν νύκτα ἔπεσε λαμπρὸς συναφουρμῆς (3) ὅπου ἐπυρόνετο ὄλος ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγριάδα, καὶ ἐκάη ὄλον τὸ μοναστήρι ὅπου οὐδὲν ἐγλύτωσε παρὰ ἡ ἐκκλησία καὶ μερικὰ σπήτια ὥστε ἐκάησαν ἀνώγαια καὶ κατώγαια, σιτάρι, κριθάρι, τὰ ρούχα μας, τὰ βιβλία μας καὶ ἔτερα, ὅπου ἐγένετο μία μεγάλη ζημία καὶ ἐξολοθρευμὸς τέλειος. Λοιπὸν τὸ αὐτὸ μοναστήρι ἔχει μίαν γῆν ὀνόματι Λακρίδα, ἡ ὁποία πληρῶνει εἰς τὸν Σύγγριτον τῆς Βασιλείας σου σιταριοῦ μὸδια ἐννέα, καὶ κριθαριοῦ μὸδια 16. Καὶ προσπίπτω, καὶ παρκακλῶ, καθὼς τὰ ψυχικὰ τῆς βασιλείας σου εἶναι εἰς περισσοῦς, καὶ παρκακλῶ διὰ τὴν μακροζωίαν σου, οὕτως νὰ φθάσῃ τὸ ψυχικόν σου καὶ τὸ αὐτὸ μοναστήρι. Καὶ ὁ ὑψηλὸς σου ὀρισμὸς νὰ ἦναι νὰ ἀφήσῃ τὸ ἄνωθεν σιτάρι καὶ κριθάρι, καὶ 4 π^τ (4) τὰ πληρῶνει, ψυχικὸν εἰς τὸ ἄνωθεν μοναστήρι διὰ βροθήθειαν, ὅπου νὰ ἐμπορέσω νὰ κτίσω καὶ νὰ ἀναστήσω ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἐκάησαν. Καὶ πολλῶ μᾶλλον αὐτὸ τὰ ψυχικὸν θέλει εἶσθαι διὰ μακάρησιν τοῦ καποτέ μου αὐθέντου τοῦ μακαρίτου Πατρὸς τῆς Βασιλείας σου, καὶ διὰ τὰ πολλὰ καὶ καλὰ ἔτη τῆς Βασιλείας σου. »

Καὶ ὁ βασιλεὺς κκμθεις εἰσήκουσε τὴν αἴτησιν τοῦ ἁγίου καθηγουμένου καὶ ἐξέδοτο τὸ ἐφεξῆς πρόσταγμα:

« Ὄρισμός μας εἶναι Πουρβεορίδες (5) καὶ τοπάρχαι! Τὰ ἐννέα μὸδια σιταριοῦ καὶ δεκαεξὶ μὸδια κριθαριοῦ, καὶ τέσσαρα π^τ τὰ πληρῶνει δέκατον εἰς τὴν βεγάλα τὸ αὐτὸ μοναστήρι διὰ τὴν γῆν τῆς Λακρίδας, νὰ μὴδὲν ἐκζητήσῃς τίποτε πλέον, διὰ

ψυχικὸν περπέτου (1) τὸ πολομοῦμεν (2) καὶ χαρίζομεν εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήρι διὰ τὴν ψυχὴν μας. Καὶ τὸν αὐτὸν μας ὀρισμὸν γράφετέ τον εἰς τὸ βιβλίον τὸ βεμένπρασ (3) τοῦ Συγγριτου μας. Ἐγγραφή τῆ 25 φεβρουαρίου 1468 ἀπὸ Χριστοῦ. **Confirmé** »

Περίεργα διὰ τὴν γλῶσσαν φαίνονται καὶ τὰ ἐξῆς δύο προστάγματα:

« Πιστοὶ καὶ ἠγαπημένοι μας πουρβεορίδες. Ὄρισμέν σας ὅτι ἐκεῖνο τὸ ζαθοκολίκι (4) τοῦ Κιτίου εἰς τὸν Μονόβον, διὰ τὸν καιρὸν ὅπου τὸ κρατεῖ ἡ βεγάδα, νὰ μὴδὲν τῆς ζητήσῃς τίποτε διὰ γράσια (5) ὅπου ἐποιήσαμεν τοῦ Χαρίου Ντελοζένια. Ἐγγραφή εἰς τὴν Λευκωσίαν τῆ ἐσχάτῃ Ἀπριλίου 1468 ἀπὸ Χριστοῦ. **Confirmé.** »

« Ὄρισμός μας εἶναι οἱ πουρβεορίδες καὶ ὁ πράχτωρ νὰ γράψουν εἰς τὸ στάτο (6) τῆς βεγάλλας νὰ ἔχουν κάθε χρόνον καὶ δύο μιλλίται (7) χίλια σφακτὰ, φραγκοματιασμένα ἀπὸ τὸ μαρτζασίο (8) τους, καὶ ἂν ἔχουν περίτου νὰ πληρῶνουν. Τὸ ὅποιον φραγκοματίασμα (9) ἀρχίζει τὸν αὐτὸν χρόνον 1468 ἀπὸ Χριστοῦ. Ἐγγραφή τῆ 4 Ἰουνίου 1468 ἀπὸ Χριστοῦ. **Confirmé.** »

Περίεργος εἶναι καὶ ἡ διαθήκη τοῦ βασιλέως Ἰακώβου Β' τοῦ ἐπιλεγόμενου νόθου, ὡς ἀναφέρει αὐτὴν εἰς τὸ ἴδιον χρονικὸν ὁ Γεώργιος Βύστρων, σύγχρονος τοῦ ἡγεμόνος τούτου (1473).

« Καὶ γνώθωντας τὸ κορμί του κακὰ, ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ διαθήκην, καὶ νοτάρης ὁ μισερ Τουμάζος Φικάρδος, ὁ καντζηλιέρης του.

« Καὶ ὀρδινίασε (10) κουμσαρίδες (11) εἰς τὸ βεγάτο τὸν Τζάν Ταφουρὲς, τὸν κόντε τῆς Τρίπολης, καὶ ἦτον καὶ καπετάνος τῆς Ἀμοχούστου, καὶ τὸν μισερ Τζάν Περὲς τὸν κόντε τε Τζαφ καὶ Καρπασίων, καὶ καπετάνον τῶν κατέργων, καὶ τὸν κόντε τε Ραχὰς, τὸν Μορφούτε Γρινιέρ, καὶ τὸν μισερ Ἀνδρέα Κορνάρ, Ἀδετούρη (12) τῆς Κύπρου, ὁ ὁποῖος ἦτον βεῖος τῆς Ρίγαινας, καὶ τὸν μισερ Τζουάν Ἀρονιὸν, καὶ τὸν μισερ Ρίτζον Μαρηνὸν τὸν τζαμπερλάνον (13), καὶ τὸν Πέτρον Ταβίλα, τὸν κοντοσταύλην, τοὺς ὁποῖους ὀρδινίασε κουμσαρίδες. Καὶ εἶπεν ἀνίσως: « Καὶ ὁ Θεὸς ποιήσῃ τὸ θέλημά του, καὶ ἀποθάνω, ἀρίνω τὴν γυναῖκά μου κυρὰν καὶ βίγα-

(1) Perpétuel, αἰώνιον.

(2) Πολομοῦμεν. Ἄγνωστον. Ὁ Γάλλος σιωπῶ.

(3) Livre des remembrances, ὑπομνηματιστήριον.

(4) Τί καὶ πόθεν τὸ ζαθοκολίκι; ὁ Γάλλος λέγει ὅτι ἦτο μάνδρα εἰς ἣν περιεκλείοντο τὰ γεωργικὰ κτήνη. (5) Grâce, χάριν. (6) État. (7) Τὰς δύο μιλλίτας ἐξηγεῖ ὁ Γάλλος δύο λεύγας περὶ τὴν πόλιν. (8) Franches du droit de maréchaussée.

(9) Franchise, ἀτέλεια. (10) Ordonna, διώρισε.

(11) Commissaires, ἐπιτρόπους, ἀντιβασιτεῖς.

(12) Auditeur. (13) Chambellan.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ

Περὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ πυρκαϊᾶς τοῦ ἁγίου Τάφου.

(Τέλος. Ἴδε φυλλάδ. 304.)

» νεν τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐγγασρωμένη. » Καὶ ἀνίσως καὶ ποιήσῃ κληρονόμον, τὸ παιδί μου νὰ ἔχῃ τὸ βεγάτον, καὶ ἂν τοῦ ἔλθῃ θάνατος, » νὰ τὸ ἔχῃ τὸ βεγάτο ὁ πάσταρδος, ὁ Τζένιος, καὶ » ἂν ἀποθάνῃ ὁ Τζένιος, νὰ τὸ ἔχῃ ὁ Τζίας, καὶ ἀνί- » σως δὲν ζήσῃ οὔτε ἐκεῖνος νὰ τὸ ἔχῃ ἡ παστάρδα » μου, καὶ ἀνίσως καὶ ποθάνῃ καὶ ἐκεῖνη, νὰ τὸ ἔχῃ » ὁ κατώτερος κληρονόμος τῶν τε Λαζανιάδων. Καὶ » οὕτως εἶναι τὸ θέλημά μου. Ἀκόμη ἀρίνω ἕνα » μέγαν τριζόρη (1) τὸν ὅποιον ἐπῆρα μὲ πολλαῖς » στρατίαις. Καὶ τὰ κάτεργα τὰ ἐκράτουν ἀρματω- » μένα, ὅλα νὰ τὰ ἀρματώσουν μὲ τὰ ὅποια ἐκρά- » τουν τοὺς λαοὺς πολλὰ κριταρεμένα » (2).

» Ὅποιοι ἀπέθανεν Ἰουνίου αὐογ ἀπὸ Χριστοῦ. Καὶ ὑπῆγαν καὶ ἐθαψάν τον εἰς τὴν Ἀμάχουστον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον. Καὶ εὐγαλαν τὰ ἄντερά του, καὶ ἐθαλάμωσαν τον. Καὶ εὐγαλαν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ κάτεργα, καὶ εὐγαλαν καὶ τοὺς ἄρχοντας ὅπου ἦτον κτισμένοι (3). »

Τοιαύτη ἡ γλῶσσα ἢ μᾶλλον ἡ γλωσσικὴ ἔωλοκρασία τῶν Κυπρίων κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα, ἀκόλαστον μίγμα βαρβαρισμῶν, σολοικισμῶν, ξενοφωνίας καὶ ἀλογίας. Τετρακόσια περίπου ἔτη διοικήσαντες οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἕνετοὶ τὴν νῆσον, πλὴν τῆς γλωσσικῆς ταύτης διαφθορᾶς καὶ τινων ἐρειπίων, οὐδὲν ἄλλο κατέλιπον. « Δὲν βλέπω, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀνά χειρας ἱστορίας, τί ἐκληροδότησαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν Κύπρον. Οὔτε ἐνταῦθα, οὔτε εἰς Συρίαν, οὔτε εἰς Κωνσταντινούπολιν οὐδεμίαν νέαν ἀρχὴν, πολιτικὴν ἢ θρησκευτικὴν μετέδωκαν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀνατολήν, οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς χριστιανούς.

» Γενόμενοι δεσπότες τῶν ἡττηθέντων, ἔζησαν καὶ ἐκυβέρνησαν ὅπως καὶ εἰς τὴν Δύσιν, τηρήσαντες καὶ γλῶσσαν καὶ λατρείαν καὶ νομοθεσίαν καὶ τὰς τέχνας αὐτὰς, κυρίους χαρακτήρας τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ ὁρατὰ σημεῖα τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. Ἐλάχισταί τινες μεταρρυθμίσεις ἐγένοντο εἰς τὰ ἔθιμα κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ οὐδὲν ὅπως συνανεμίχθησαν οἱ δύο λαοὶ, πᾶσαν ὑποχώρησιν νομίζοντες ἐξευτελισμὸν ἢ ἀσέβειαν. Μόνοι οἱ Ἀρμένιοι συνηνώθησαν κατὰ τε τὸ θρησκευμα, τὸ αἶμα καὶ τὰς τύχας μετὰ τῶν Λατίνων. Πολλοὶ ὑπῆρξαν οἱ μεταξὺ Ἀρμενίων καὶ Εὐρωπαίων γάμοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Οἱ Ἕλληες ὅμως ἐτήρησαν πάντοτε ἐλπίδας καὶ κατὰ τὰς μετὰ τῶν ξένων σχέσεις εἰδείκνυον ὑπεροψίαν. Καὶ λυπούμεθα μὲν διὰ τοῦτο, δὲν ἔχομεν ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατακρίνωμεν τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐντιμὸν ἀντίστασιν λαοῦ προσδοκῶντος ἀείποτε εὐτυχέστερον μέλλον » (4).

(1) Trésor, θησαυρόν. (2) καὶ 3) Τὴν μὲν πρώτην λέξιν ἐξηγεῖ ὁ Γάλλος en respect: « j'ai tenu les peuples en respect, » τὴν δὲ δευτέραν en prison: ἀλλὰ πόθεν καὶ διὰ τί ἄγνωστον.

(4) Hist. de l'île de Chypre, etc. Τόμ. Α'. σελ. x, xi.

καὶ οὕτω πάλιν ἐγένεε συνέλευσις μεγάλη, συνήλθον οἱ ἐφέντιδες καὶ ὄλον τὸ βιτζάλι καὶ ἀνέγνωσαν ἐμὴν πείς ὄλον του τὸ Ἰλάμι, ἀβούλωτον κ' ἐρώτησεν ἂν εἶν' κατὰ μεράμι καὶ πρῶτον ὁμολόγησαν ὅλοι οἱ ἄρμεναῖοι, εὐχάριστοι πῶς ἐμειναν ὁμοίως κ' οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἔπειτα βουλλώθηκεν ὡς ἔθος ἐσφραγίσθη, καὶ τότε εἰς τὸ κράτος του ἐστάλη ἐκομισθῆ ἡγέρθησαν οὖν ἅπαντες κατευχαρίστημένοι, κακῆθεν διελύθημεν ὄλοι μας μαζωμένοι μάλιστα ἐνῶ φεύγαμεν εἶπεν ἕνα βιτζάλι, ἀστειὸν τι κ' ἐγέλασαν ὄλοι μικροὶ μεγάλοι ὦ φίλοι ἂν μ' ἀκούσατε ἐσεῖς οἱ ἄρμεναῖοι, ἐλάτε ὄλοι σας κοινῶς νὰ γίνετε Ῥωμαῖοι διὰ νὰ λείψουν ἀφ' ὑμῶν καυγάδες καὶ νιζάδες, νὰ ἡσυχάσωμεν κ' ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς μουραφάδες ὁ μουραφὰς δὲ ἄρχησε τέλη τοῦ Ἰουλίου, καὶ μόλις τέλος ἔλαθεν ἀρχὰς τοῦ σепτεμβρίου πλὴν μὴν νομίζεις φίλε μου, πῶς μ' ἐν μόνον μπιζλήσι, ὅλα ἐκατορθώθησαν μὲ μίαν μόνην κρίσι πέντε μπιζλήσια ἐγιναν μεγάλα κορδωμένα, κίαν ἔλειπε τὸ δίκαιον τὰ εἴχαμεν χαμένα ἄλλ' ὅμως οἱ αὐθέντες μας δὲν ἀδιαφοροῦσαν, ἀπὸ τὸ δίκαιον ποτὲ δὲν ἐπαρραστρατοῦσαν ἡμεῖς οὖν ἄς ἀφήσωμεν αὐτοὺς κί ἄς πορευθῶμεν, καὶ ὁ μακαριώτατος τί κάμνει ἄς ἰδῶμεν ὁὗτος θαρβῆεις ἀμεριμνεῖ τὴν ἐγνοίαν μόν' ἔχει, τοῦ μουραφὰ τῶν μπιζλησιῶν τὰ δ' ἄλλα παρα-

[τρέχει: κοντὰ σ' αὐταῖς ταῖς λύπαις του κοντὰ σ' αὐταῖς [ταῖς ζάλαις,

εἶχε καὶ ἄλλαις ἐγνοίαις πάμπολλαις καὶ μεγάλαις μαστόρους προητοίμασε καὶ κιερεστὲν καὶ ἄλλα, τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πινα μικρά τε καὶ μεγάλα νυλωθῆ καὶ καρὰβιον διὰ τὰ φροντισθέντα, καὶ εἰς αὐτὸ ἐθάληθησαν ὅλα τὰ προβῆθέντα εἰς τὸ καρὰβι δὲ αὐτὸ ἦν τότε ἐπιστάτης, ὁ κκμράσης ὁ γνωστός ὁ θερμοουργὸς προστάτης περὶ τὰ μέσα μίσευσαν μηνὸς τοῦ σепτεμβρίου, καὶ εἰς τὸ κάρβα ἐφθασαν ἀρχὰς τοῦ ὀκτωβρίου κ' ἐκεῖθεν μ' ἄλλα ἐξῆρα μὲ ἀκριβοῦς κираδες, στὸ γιάφα ἐκατήνησαν μὲ ἄπειρους μεπελάδες τῆς Ἱερουσαλήμ λοιπὸν ἄς πιάσωμεν τὴν στρατά, κ' εἰς τὸν ναὸν ἄς πάγωμεν νὰ διοῦμε τί μαντάτα

τεχνῆται καὶ μαίετορες δουλεύουν ἡσυχάζουν,
ἢ πάλιν οἱ ἀρμένιοι συγχίζουν, τοὺς πειράζουν.
μάθε πῶς εἶναι προσταγή παρὰ τῶν ἡγεμόνων,
οὐδεὶς νὰ ἔμβη εἰς ναὸν ἐκτὸς ἐργατῶν μόνον·
καὶ οἱ τεχνῆται ἡσυχά δουλεύουσι καὶ κτιζούν,
καὶ οἱ ἀρχεῖοι ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ νὰ συγχίζουν·
διότι ὁ παγκάκιστος καὶ ἡ αὐτοκακία,
χασάν ἐφένδης ὁ μουφτής πεσὼν ἐν ἀρξωστίᾳ·
εἰς ἡμερῶν διάστημα ὀλίγων διεβράγη,
καὶ τὴν ψυχὴν ἐχρέμψατο εἰς ἕδου καθηράγη·
ἐνθὲ δὲ τὸν ἐπήγειναν οἱ συγγενεῖς νὰ θάψουν,
ἔκλειον οἱ ἀρμένιοι, καὶ πῶς νὰ μὴν τὸν κλάψουν;
αὐτὸν γὰρ εἶχον αὐτουργὸν εἰς κάθε σκευωρίαν,
καὶ δι' αὐτοῦ τελείωναν τὴν κάθε τους κακίαν·
μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ τινεὶ τῶν ἐντοπίων,
ζορπάδες καὶ σεφίληδες καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχεῖων·
μὲ τὸν ἀπουγός (1) ἤθελον αὐτοὶ νὰ συμφωνήσουν,
καὶ κατὰ τοῦ γιουσουρ πασᾶ (2) αὐτοὶ ν' ἀπο-

[στατήσουν

ὅμως ἡ συμφωνία των ἐγνώσθ' εἰς τοὺς ἀγάδες,
στὸν μουσελίμην καὶ μουλλᾶν καὶ εἰς τοὺς οὐλα-

[μάδες·

καὶ τρόπῳ ἐδιέλυσαν αὐτῶν τὴν συμφωνίαν,
τὴν ἣν ἐπρομελέτησαν κακὴν ἀποστασίαν·
καὶ ταῦτα μὲν συνέθεσαν μέσα τοῦ σεπτεμβρίου,
στρατοπεδεύει δ' ὁ πασᾶς ἐνάτη ὀκτωβρίου,
πρὸς τὸν οἱ ἀρμενόφραγκοὶ κάμνουσι σικιαγέτι,
λέγοντες τὸ κουδούκλιον δὲν θέλει μεραμέτι·
κι' ἄσπρα πολλὰ τὸν ἔταξαν πλὴν δὲν εἰσακουσθήκαν,
καὶ οὕτως οἱ ἀναίσχυντοι πάλιν ἐντροπισθῆκαν·
λαβόντες οὖν τὴν ἄδειαν ἡμεῖς τοῦ κουδούκλιου,
ἀρχίσαμεν νὰ κτιζώμεν αὐτὸ ἐκ θεμελίου·
μέλων δὲ ὁ γιουσουρ πασᾶς πλέον ν' ἀναχωρήσῃ,
ἀπὸ τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ στὸ σάμι νὰ γυρίσῃ·
ἀγάδες οἱ ἐντόπιοι θερμῶς παρακαλοῦσι,
νὰ τοὺς ἀφίσῃ μερικὸν στρατεύμα τὸν ζητοῦσι·
ὁ δὲ λαβὼν ἀπὸ αὐτοῦ ἐγγραφὸν βουλευμένον,
στὸ κάστρον λίγον στρατεύμα ἔφηκε διαλεγμένον·
καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἐπέστρεψε στὸ σάμι,
αὐτοὶ ὅμως τὰ χεῖριστα τότε μᾶς εἶχον κάμει·
οἱ γὰρ βρωμοαρμένιοι πάλιν δὲν ἡσυχάζουν,
πουγγεῖα ἀναριθμητὰ τοῖς ἐντοπίοις τάζουν·
δικὰ νὰ ἐφορμίσωσι καὶ νὰ γιγαγμαλατίσουν,
καὶ τὸν πιανὸν εἰ δυνατὸν ὅλως νὰ ἐμποδίσουν·
λοιπὸν ἀντεπανέστησαν καὶ εἰς ναὸν ὄρησαν,
δύω μαστόρους λάβωσαν καὶ ἔναν τούρεκῆσαν·
στὸν μύλιγγα τὸν ἔλαχαν στὸν τόπον τὸν ἀφῆκαν,

κι' ἀφοῦ τὸν ἐθανάτωσαν ὅλοι ἐσκορπισθῆκαν·
ὁ δὲ ἀποθανὼν ταστίζης ἦτον ἀνατολίτης,
χατζῆ γαβριήλ ἤκουεν ὁ ὄντως μακαρίτης·
ἄλλοι στὸν ἴδιον ναὸν τὰ μάραρα τζακίζαν,
ἄλλοι τὰ τῶν πατέρων μακκελλιά γιγαγμαλαδίζαν·
ἄλλοι πάλιν ἐπήδησαν μέσα στὸ μοναστήρι, (1)
τὸν δραγουμάνον γύρευαν κάλφον καὶ μουπασίρη·
καὶ δραγουμάνου τζάκισαν ἑνὸς ὁδὰ τὴν θύραν,
καὶ ὅσα ἦτον ἐν αὐτῷ ὅλα τοῦ τὰ ἐπήραν·
ἄλλοι πάλιν ἀπέξωθεν τούφεκι ἐκτυπήσαν,
καὶ τοῦ ὁδὰ ποῦ κἀθητο τὴν πόρταν ἐτρυπήσαν·
καὶ τὸ μολύδι πέρασε μέσα στὴν μαξιλάραν,
ἃς συμπεράνη οὖν καθ' εἰς ἐκείνην τὴν τρομάραν·
ἄλλοι δὲ γιγαγμαλαδίζαν τὰ ἄλλα μοναστήρια,
καὶ βέβαια τὰ ἔκαιον ἂν δὲν ἦτον γικαγκίρια·
καὶ εἶχασιν ἀπόφασιν, ὅλα νὰ τὰ χαλάσουν·
καὶ τοὺς πατέρας σύμπαντας σχεδὸν νὰ θυσιάσουν·
ὄθην ἐκ τῶν πρώτων μᾶς ἄλλοι μὲν ἐκρυφθῆκαν,
κι' ἄλλοι μακκρὰν κι' ἄλλοι ἐγγὺς ἐφυγον σκορπι-

[σθῆκαν·

ὁ δραγουμάνος ὄντας δὲ κατακεκρατημένος,
ἀπὸ ποδάγραν πρὸ καιροῦ κατακυριευμένος·
ὄχι νὰ φύγῃ νὰ κρυφθῇ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ,
ἀλλ' οὔτε κἄν ἐδύνετο ὄρθιος νὰ πατήσῃ·
λοιπὸν οἱ δοῦλοι ἔλκοντες βιασάζοντες ἐπ' ὤμων,
εἰς ἄλλον τὸν κατέβασαν ὁδᾶν μὲ πολλὴν τρόμον·
εἰς οὗ ὁ δουβαρτζίπασης χατζῆ λάζος τὸν πῆρε,
καὶ σηκωτὸν στοὺς ὄμους του στοῦ κάλφα τὸν

[ἐπήγε·

κἀκειθεν τὸν κατέβασαν εἰς ἄλλο σπῆτι πάλιν,
καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἀλλοῦ, κἀκειθεν ἀλλοῦ πάλιν·
ἐκεῖθεν δὲ διὰ νυκτὸς εἰς τὴν βανάλιν φεύγει, (2)
ἡμιθανὴς πλὴν ἔμεινε ἕως ὅπου νὰ εὐγῆ·
ὁ μπεῖς καὶ ὁ κάλφας δὲ ἀλλοῦ ἐφυλαχθῆκαν,
καὶ ἔτζι μύλις γλύτωσαν καὶ μύλις ἐσωθῆκαν·
διότι ἂν τοὺς τύχαιαν βέβαια τοὺς σκοτώναν,
ἐξάπαντος τὸν θάνατον κι' οἱ τρεῖς δὲν τὸν γλυ-

[τώναν.

οἱ δ' ἀποστάται οἱ καλοὶ μὲ τ' ἄρματα γυρίζαν,
ἄλλους μὲν ἐξεγύμνωναν ἄλλους δ' ἐροθερίζαν·
λέγοντες ἂν δὲν βγάλετε τὸ στρατεύμα ἀπ' τὰ κάστρα,
ἐξάπαντος σᾶς κάμνομεν ὄλους θυσία πάστρα·
ὁ πέτρας οὖν ἐπίτροπος κι' ἄλλοι ἀρχιμανδρίται,
ἦτοι ὁ κύρ γεράσιμος κι' ἄλλοι ἀγιοταφίται·
προσέδραμον εἰς τὸν μουλλᾶν μουφτήν καὶ τὸν να-

[κίπη,

καὶ εἰς τὸν σὲχ ἀποσοῦτ καὶ μεχεμέτ γιακούπη· (3)

(1) Ἦτοι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον.

(2) Χωρίον χριστιανικόν.

(3) Οὗτοι οἱ δύο ἐλογίζοντο παρὰ τοῖς Ἱεροσολυμίταις, ἐβλιάδες καὶ κερεμέτ σαχαπίδες.

ἔκλειον καθικέτευον, ἔλεος τοὺς ζητοῦσαν,
δύω ἡμερονύκτια ἔξω ἐξενυκτοῦσαν·
ἐκεῖνοι δὲ στὰ σπῆτια συνόδους ἐκροτοῦσαν,
τίς ἔξευρε τί ἔψηναν καὶ τί ἐσυμφωνοῦσαν·
μόν' ἔλεγον συστέλλονται κι' ἐκεῖνοι τοὺς φοβοῦνται,
διὸ καὶ τρόπους σωστικούς νὰ εὑρουν συλλογοῦνται·
καὶ τέλος μᾶς ἐπρόβαλον πῶς μύλις ἐφευρῆκαν,
ἕνα καὶ μόνον σωστικὸν τρόπον ἐστοχασθῆκαν·
ἦτοι νὰ δώσωμεν αὐτοῖς ἡμεῖς ὁμολογίαν,
τῆς κρίσεως χοτζέτιον, ὅτι εἰς διορίαν·
τριανταμίαν ἡμερῶν νὰ γράψωμεν ἐν γράμμα,·
πρὸς τὸν πασᾶ τῆς δαμασκου νὰ βγάλῃ ἐν τῷ ἄμα·
ὅλον τὸ στρατεύμα αὐτὸ ποῦ ἔχει εἰς τὰ κάστρα,
εἰδὲ δὲν εὐγῆ ἀπ' ἐκεῖ νὰ κάμουν ἡμᾶς πάστρα·
εἰδὲς τρόπον σωτήριον, εἰδὲς παρηγορίαν,
ἀκύμη γιὰ νὰ ζήσωμεν μᾶς δίδουν διορίαν.
ἀπελιπισθέντες οὖν ἡμεῖς ἐπήγαμεν στὴν κρίσιν,
κι' ἐκλαίωμεν ποταμηδὸν δάκρυα σὰν τὴν βρύσιν·
ἀλλ' ἐνθὲ αὐτοὶ ἐγγραφὸν ἐκείνο τὸ χοτζέτι,
καὶ ἤθελον νὰ πάρωσιν ἀπὸ ἡμᾶς σενέτι·
ἀνέλπιστα ἐλύτρωσεν ἡμᾶς ἐκ τῶν κακίστων,
θεὸς ὁ παντοδύναμος κι' ἐλπίς τῶν ἀνελπίστων.
ὁ ἡγεμὼν γὰρ δαμασκου προεπιγνοὺς τὰ πάντα,
τὰ ὅσα διεπράξαντο καὶ ὅλα τὰ συμβάντα·
εὐθὺς τὸν ἀρχιστράτηγον κράζει ἀπουζαρίαν,
καὶ στέλλει εἰς Ἱερουσαλὴμ κρυφίως καὶ μὲ βίαν·
ὅς μεχεμέτ ἐλέγετο ἀφρικανὸς τὸν τόπον,
περίφημος ἐπαινετὸς στὰ ἔργα καὶ στὸν τρόπον.
αἴφνης δ' αὐτοῦ ἐπιδραμὸν χωρὶς νὰ τὸ νοήσουν,
οἱ ἀποστάται καὶ κακοὶ ταῖς πόρταις νὰ μὴν κλει-

[σουν·

εὐρέθη μέσα ἔξαφνα χωρὶς ὀχλαγωγίαν,
χωρὶς νὰ πάρῃ εἰδητὴν κἀνένας οὐδεμίαν·
ἀλλ' ὄντως εἰς τὸν μεχεμέτ ἤκουσαν πῶς ἐμβῆκαν,
στρατεύματα καὶ ἐφυγον ὅλοι τοὺς ἐκρυφθῆκαν·
ὅμως εἰς μάτην κρύφθησαν γικατὶ τοὺς ζετρυπῶσαν,
καὶ δώδεκα μὲν ἐπνίξαν τοὺς δ' ἄλλους ἐσκοτώσαν.
καὶ οὕτω πᾶσα ἔλαβεν ἡ πόλις ἡσυχίαν,
καὶ οἱ μαστόροι ἤρχισαν οἰκοδομῆν τὴν θεῖαν.
ἡ δ' ἐπανάστασις αὐτῆ ἤρχισε δεκεμβρίου,
δεκαεπτὰ ἕως ὀκτῶ τοῦ Ἰαννουαρίου.
ἔξαφνα δὲ ἐφύτρωσαν ἡμέρα τῆ ἰδίᾳ,
καθ' ἣν τὸ πρῶτ' ἔγινεν ἡ αἵματοχυσία,
μεχεμέτ ἀγάς τοῦ πελκικτῆ λέγω ὁ χτζναδάρης,
μακθίκιος πρωτοσύγκελλος τεπτῆλι ὡς τατάρης·
ὅς ἐφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἕνα καινούριον χᾶτι,
κι' εὐθὺς τὸ πῆγε στὸν μουλλᾶν ἔγινε κираάτι·
εἶχε δὲ κι' ἄλλον ὄρισμὸν δεῦτερον τοῦ χᾶτιου,
αὐτοῦ δὲ διελάμβανε περὶ τοῦ καϊδίου·
ἵνα τὸ χᾶτι δηλαδὴ καϊδί γένει εἰς ὅλα,
τὰ τῶν κριτῶν σιτζίλια χωρὶς καμμία φόλα·
πρῶτον οὖν ἀνεγνώσθησαν καὶ καϊδί ἐγίνηκαν,

εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρῶτον ἐνεργηθῆκαν·
ὕστερον δ' ὁ μεχεμέταγας τὰ πῆγε εἰς τὸ σάμι,
καὶ εἰς τὸ ἄκρι ἔπειτα καϊδί γινὰ τὰ κάμη.
τὸ νόημα κατάλαβα φίλε τοῦ φερμανίου,
εἰπέ μοι πλὴν παρακαλῶ τὴν ἔνοιαν χᾶτιου.
στὴν λέγω πλὴν ὑπομονὴν κάμε ὀλίγην ὥρα,
διότι ἤλθον γράμματα ἀπὸ τὸ γιάφρα τώρα·
καὶ θέλω πάγω νὰ ἰδῶ ταῖς νοβιταῖς ν' ἀκούσω,
καὶ στὸν ριτζᾶν ποῦ μ' ἔκαμες θέλει σὲ ὑπακούσω.
ἐβεβαίωθην τὸ λοιπὸν φίλε ἐκ τῶν γραμμάτων,
τὸ πλέον ἐπιθυμητὸν μήνυμα μηνυμάτων.
χαίρω οὖν καὶ εὐφραίνομαι κι' ἡ λύπη μου συκώθη,
γιατὶ στὸ γιάφρα ἐφθασεν αἰσίως εὐοδόθη·
ἐκεῖνος ὁ προκόπιος ὁ ἀγιοταφίτης,
ὃν λέγουσιν ἀράπογλου καὶ τοὶ ἀνατολίτης·
τρεῖς ὀλοκλήρους ἔκαμεν μῆνας ἐν τῇ θλασῆσῃ,
καὶ ὅλοι τὸν ἐκλαίωμεν πῶς εἶχαμεν τὸν χάση·
ἐκ πόλεως ἐμίσησεν εἴκοσι ὀκτωβρίου,
καὶ ἐφθασε τῇ εἰκοστῇ τοῦ Ἰαννουαρίου·
ἦτον δὲ ἐφορος αὐτοῦ τοῦ τρίτου καραβίου,
καὶ ἀναγκαῖα πράγματα ἔφερε τοῦ γιαπίου.
ὅστις κυρίου ἀρξωγῆ μὲ τὸ καράβ' ἐσώθη,
καὶ εἰς τὸ γιάφρα ἐφθασε αἰκίως εὐοδόθη·
γένημα δ' ἔστιν ὁ ρηθεις ναζικανζου χωρίου, (1)
καὶ δραγουμάνου τερπιῆς κυρίου ἀβερκίου· (2)
τὸ κατευόδιον αὐτοῦ λοιπὸν μᾶς ἐδηλοῦσαν,
τὰ ἐξ ἰώππης γράμματα καὶ μᾶς χαροποιοῦσαν·
ἃς ἔχη οὖν ὁ κύριος δόξαν εὐχαριστίαν,
ὅπου μᾶς τὸν ἐφύλαξε ζῶντα καὶ μὲ υγείαν·
οὗτος οὖν ὡς προεῖρηται ὄντας εἰς τὸ μετζλήσι,
ἤξέφρωντας καλλίτερα τὰ τρέξαντα στὴν κρίσι·
ἐστάλη ἐξ ἐπίτηδες γιὰ νὰ πληροφορήσῃ,
τὰ τρέξαντα σὸν μουραβᾶ καὶ νὰ μᾶς ὁμολογήσῃ·
κι' ἂν κάμη χρεῖα νὰ σταθῇ κι' ἐδῶ νὰ ὁμιλήσῃ,
ὡς ἰδεάτος τοῦ ταβᾶ καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.
ἀλλ' ἐπὶ τὴν παράκλησιν καὶ εἰς τὸ ζήτημά σου,
ἃς ἔλθωμεν τώρα ἡμεῖς καὶ ἀνοιξαι τ' αὐτιά σου.
θέλεις ἤξέρεις φίλε μου, ὅτι μετὰ τὸ τέλος,

(1) Χωρίον ὑπὸ τὴν μητρόπολιν καισαρείας καπαδοκίας διατελοῦν, τὴν σήμερον δὲ βαρβαρικῶς λέγεται σινασόν.

(2) Οὗτος ὁ ἀβερκίος ἦν δραγουμάνος τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ πατριαρχείου μοναχὸς καὶ ἰδιώτης καλόγηρος, οὗτινος ἔθους ἐκπαλαί ἐπικρατήσαντος εἶναι τὸν δραγουμάνον τῶν Ῥωμαίων καλόγηρον, τὸν ρηθέντα οὖν προκόπιον τῷ 1784 ἔπει παραλαβόντες οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ χάριν προσκυνήσεως, καὶ οἱ μὲν ἀφέντες αὐτὸν ὀκταετῆ σγεδὸν ὄντα παρὰ τῷ ρηθέντι κύρ ἀβερκίῳ δραγουμάνῳ ἐπῆστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὸς δὲ παιδαγωγήσας καλῶς, εἰδιόξατο τοῦτον τὴν ἑλληνίδα φωνὴν, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀραβικὴν καὶ τουρκικὴν, ὅς λίαν ἡμῖν ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν τῶν ἀρμενίων, ὧν τότε παρὰ τῷ μακρωτάτῳ πατριάρχῳ Ἱεροσολύμων κυρίῳ πολυκάρπῳ ἔτων ὡς τριάκοντα τεσσάρων.

του μουραφά που έδωκε τὸ τῶν βρωμαίων γένος· μετὸ ῥηζάν τῶν δυῶ φυλῶν ἔγινε ἐν ἰλάμι, ἐκεῖνο δ' ὡς προείπομεν τότε εἶχον τὸ κάμει.

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ.

Διήγημα βρωσικόν.

(Ἴδε φυλλάδ. 298, 299, 300, 302, 303 καὶ 304.)

— Εἰπέ με τώρα σὺ τὴν ἄλλην ιδέαν.

— Ἴδού . . . ἤθελα νὰ σὲ καταφέρω νὰ διηγηθῆς τι, πρῶτον μὲν διότι εἶναι ὀλιγώτερον κοπιαστικὸν τὸ ν' ἀκούη τις παρὰ νὰ ὁμιλῇ, δεύτερον διότι μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσω, τρίτον διότι ἤθελα νὰ μάθω τὸ μυστικὸν ἐνὸς ἄλλου, καὶ τελευταῖον διότι οἱ φρόνιμοι ὅπως σὺ προτιμοῦν ν' ἀκούονται παρὰ ν' ἀκούουν. Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν ὑπόθεσίν μας· τί σὲ εἶπε δι' ἐμὲ ἡ πριγκήπισσα Σιγόβσκι;

— Εἶσαι βέβαιος ὅτι μὲ εἶπεν ἡ μάνα καὶ ὄχι ἡ κόρη;

— Βεβαίωτατος.

— Καὶ διὰ τί;

— Διότι ἡ κόρη σὲ ὠμίλησε διὰ τὸν Γρουσνίσκη.

— Εἶσαι αὐτόχρημα προφήτης! ἡ κόρη μὲ εἶπεν ὅτι ἦτον βεβαία ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος μὲ τὴν καπόταν ὑπεβιάσθη ἕνεκα μονομαχίας.

— Ἐλπίζω ὅτι ἀφῆκες νὰ τὸ πιστεύσῃ.

— Βέβαια.

— Ἴδού δεσμός, ἀνέκραξα χαίρον. Θὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὸ νὰ λύσωμεν αὐτὴν τὴν κωμωδίαν. Τῶνόντι ἡ τύχη ἐργάζεται εἰς τὸ νὰ μὲ διασκεδάσῃ.

— Προβλέπω ὅτι ὁ ταλαίπωρος Γρουσνίσκης θὰ γείνη θυμὰ σου.

— Λέγε, ἰατρέ.

— Ἡ πριγκήπισσα λέγει ὅτι δὲν τὴν εἶσαι πάντη ἀγνωστος. Ἐκαμὰ τὴν παρατήρησιν ὅτι πιθανὸν νὰ σὲ εἶδεν ἀλλοῦ . . . εἰς τὴν Πετρούπολιν . . . ἀνέφερα τὸ ὄνομά σου καὶ τὸ γνωρίζει. Φαίνεται ὅτι ἔκαμε κρότον ἡ ἱστορία σου. Ἡ πριγκήπισσα ἤρχισε νὰ τὴν διηγῆται, προσθέτουσα βέβαια εἰς τὰς συκοφαντίας τῶν ἄλλων . . . Ἡ κόρη τὴν ἤκουε μὲ περιέργειαν.

Σὲ θεωρεῖ ὡς ἥρωα μυθιστορηματος νέου εἶδους. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἀντέτεινα διώλου εἰς τὴν μητέρα, ἀν καὶ ἤμην βέβαιος ὅτι ὅσα λέγει εἶναι χίμαιραι.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, εἶπα τείνων τὴν δεξιάν· ὁ δὲ ἰατρὸς σφίγγας αὐτὴν ἐξηκολούθησεν·

— Ἐὰν θέλῃς σὲ παρουσιάζω.

— Πῶς! ἀνέκραξα, οἱ ἥρωες ἔχουν ἀνάγκην παρουσιάσεως; γνωρίζονται σὺζόντες τὴν φιλάττην ἀπὸ βέβαιον θάνατον.

— Θέλεις τῶνόντι νὰ ὑποβάλῃς τὰς ὑποκλίσεις σου εἰς τὴν νέαν;

— Βέβαια, ὄχι. Θριαμβεύω ὅμως, ἰατρέ, διότι δὲν μὲ ἐνόησες. Μὲ κακοφαίνεται· δὲν λέγω ποτὲ τὰ μυστικά μου. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ τὰ μαντεύσουν· διότι ἐν περιστάσει ἤμπορῶ ν' ἀρνηθῶ . . . ἀλλ' ἄς ἰδῶμεν . . . περιγράψέ με τὴν μάναν καὶ τὴν κόρην.

— Ἡ μάνα, εἶπεν ὁ Βέρνερ, εἶναι περίπου σαρανταπέντε ἐτῶν· ἔχει ἀξιόλογον στομάχι, ἀλλὰ αἷμα κακόν, κοκκινάδαις εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ πάχος τὸ ὅποιον ἀπέκτησεν εἰς Μόσχαν, ὅπου ἐπέρασεν εἴκοσι χρόνους. Ἀγαπᾷ πολὺ τὰ σκανδαλώδη ἀνέκδοτα, καὶ ἐνίοτε μάλιστα λέγει πράγματα ἄτοπα, ποτὲ ὅμως ἐμπρὸς εἰς τὴν κόρην τῆς τὴν ὅποιαν λέγει ἀθῶαν ὡς περιστεράν. Τί με μέλει; . . . ἤθελα νὰ τὴν ἀποκριθῶ ὅτι ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἡσυχος, ὅτι δὲν θὰ τὰ εἰπῶ εἰς κανένα. Ἡ πριγκήπισσα λέγει ὅτι ἔχει βρουματισμούς, καὶ ἡ κόρη τῆς, δὲν ἤξεύρω τί.

Τὰς παρήγγειλα νὰ πίνουν ἀπὸ δύο ποτήρια θειώδους νεροῦ τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ κάμουν δύο λουτρά τὴν ἐβδομάδα. Φαίνεται ὅτι ἡ πριγκήπισσα δὲν ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ διοικῇ ὑπολήπτεται πολὺ τὴν κόρην τῆς, ἡ ὅποια ἀνέγνωσεν ἀγγλιστὶ τὸν Βάϊρον καὶ ἡξεύρει ἄλγεβραν· ἡ μάνα ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς νέους· ἡ κόρη ἐξ ἐναντίας τοὺς βλέπει μὲ καταφρόνησιν. Εἶναι συνήθεια τῆς Μόσχας. Εἰς τὴν Μόσχαν αἱ γυναῖκες συνειθίζουσι πολὺ νὰ μὴ νυμφεύωνται ἄνδρας νεωτέρους τῶν σαράντα χρόνων.

— Ἰπῆγες εἰς τὴν Μόσχαν, ἰατρέ;

— Ναί· μετῆλθα μάλιστα καὶ τὸν ἰατρὸν.

— Ἐξακολούθει.

— Εἶπα ὅ,τι εἶχα νὰ εἰπῶ . . . Ἄ, ναί, ἀκόμη ἓνα πρᾶγμα. Ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἀγαπᾷ τὰς συζητήσεις περὶ τῶν μεγάλων αἰσθημάτων, περὶ τῶν παθῶν, κλ. Ἐπέρασεν ἓνα χειμῶνα εἰς Πετρούπολιν, ἡ ὅποια δὲν τὴν ἀρκεῖ . . . θὰ τὴν ἐδέχθησαν μὲ ψυχρότητα.

— Δὲν εἶδες κανένα σήμερον εἰς τὴν οἰκίαν των;

— Ἦτον ἐκεῖ ἓνας ἀνθυπολοχαγὸς, τσιτωμένος τσιτωμένος, καὶ μίξ συγγένισσα τῆς πριγκήπισσης ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρός τῆς. Εἶναι πολλὰ καλὰ, ἀλλὰ φαίνεται ἀσθενής. . . Δὲν τὴν εἶδες εἰς τὴν πηγὴν; ἔχει μέτριον ἀνάστημα, ξανθὰ μαλλιά, τακτικὰ χαρακτηριστικά, ὄψιν φθισικῆς, ὀλίγην κοκινάδα εἰς τὸ δεξιὸν μάγουλον.

— Εἶναι δυνατόν! ἐψιθύρισα.

Ὁ δὲ ἰατρὸς ἀτεινίσε με, ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στῆθος μου καὶ μὲ ἠρώτησε·

— Τὴν γνωρίζεις;

Βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ καρδιά μου ἐπαλλε ταχύτερον τοῦ συνήθους.

— Τώρα σὺ θριαμβεύεις, ἀπεκρίθην, ἐλπίζω ὅμως

ὅτι δὲν θὰ μὲ προδώσῃς. Δὲν τὴν εἶδα ἀκόμη· ἀλλὰ ἀπὸ τὴν περιγραφὴν σου συμπεραίνω ὅτι ἠσθάνθη ἄλλοτε κλίσειν πρὸς αὐτήν . . . Ἐὰν σ' ἐρωτήσῃ εἰπέ κακὸν δι' ἐμὲ.

— Ὅπως θέλεις, ἀπεκρίθη ὁ Βέρνερ.

Ὅτε δὲ ἀνεχώρησε λύπη κατεσπάραξε τὴν καρδίαν μου. Κατὰ τύχην ἀρά γε ἤλθομεν καὶ οἱ δύο εἰς τὸν Καύκασον, ἡ ἤλθεν ἐπίτηδες ἐλπίζουσα νὰ μὲ ἀπαντήσῃ; . . . Πῶς θὰ τὴν ἰδῶ; . . . ἀλλ' ἀρά γε αὐτὴ νὰ εἶναι; . . . Τὰ προαισθήματά μου ὅμως δὲν μὲ ἠπάτησαν ποτέ! Ἐνθυμούμαι ὅλα τὰ παρελθόντα ἢ ἐνθύμησις καὶ τῆς λύπης καὶ τῆς χαρᾶς μένει ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν καρδίαν μου . . .

Μετὰ τὸ γεῦμα, περὶ τὴν ἕκτην ὥραν, μετέβην εἰς τὸν τόπον τοῦ περιπάτου· ἦσαν ἐκεῖ πολλοί. Ἡ πριγκήπισσα καὶ ἡ κόρη τῆς ἐκάθηντο, περὶ ἔχουσαι ἀπείρους νέους. Ἐγὼ δὲ ἐκάθησα πορρωτέρω, καὶ συνωμίλησα μὲ δύο ἀξιωματικούς, πρὸς τοὺς ὁποίους διηγήθην ἱστορίαν περιεργον, ὡς φαίνεται, διότι ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες. Ἡ περιέργεια ἔφερε πλησίον μου τινὰς ἐκ τῶν περὶ τὴν πριγκήπισσαν, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τοὺς παρέσυρα ὅλους. Ἐξηκολούθουν δὲ λέγων μικρότατα ἀνέκδοτα καὶ σκόπτων τοὺς διαβάτας. Οὕτω πῶς ἕτερπα τοὺς περὶ ἐμὲ μέχρι νικτὸς. Ἡ πριγκήπισσα διεῖθε πολλάκις ἐμπροσθέν μου μὲ τὴν μητέρα τῆς καὶ συντροφευμένη ἀπὸ χωλὸν γέροντα· τὸ βλέμμα τῆς ἔπεσε δις καὶ τρις ἐπ' ἐμὲ, καὶ, ἀν καὶ φαινόμενον ἀδιάφορον, ἠρμήνευσεν ὅμως δυσάρεσκεϊαν.

— Τί σὰς διηγῆται; ἠρώτησέ τινα τῶν νέων οἵτινες τὴν ἐπλησίασαν· καμμίαν ἱστορίαν γελοίαν ἢ τὰ ἀνδραγαθήματά του;

Εἶπε δὲ ταῦτα μὲ ὑψηλὴν φωνὴν, σκοπὸν ἔχουσα νὰ μὲ προσβάλῃ.

— Ἄ! ἄ! εἶπον κατ' ἐμαυτὸν· ἀθημονεῖς βλέπω, ὡραία πριγκήπισσα· τί θὰ κάμῃς μετὰ ταῦτα;

Ὁ Γρουσνίσκης τὴν ἠκολούθει ὡς θηρίον σαρκόβόρον· στοιχηματίζω δὲ ὅτι αὐριον θὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν πριγκήπισσαν· αὐτὴ δὲ θὰ τὸν δεχθῇ εὐχαρίστως, διότι στενοχωρεῖται μόνη.

Τὰ κατ' ἐμὲ φαίνεται ὅτι προώδευσαν ἀπὸ δύο ἡμερῶν, διότι ἡ πριγκήπισσα Μαρία μὲ μισεῖ. Μὲ εἶπαν δύο τρεῖς φράσεις ἐδικὰς τῆς περὶ ἐμοῦ πολλὰ δηκτικὰς, αἱ ὅποιαι κολακεύουσι τὴν φιλαυτίαν μου. Τῇ φαίνεται παράδοξον, ἀφοῦ εἶμαι οἰκείος τῶν θείων καὶ τῶν ἐξαδέλφων τῆς εἰς Πετρούπολιν, πῶς δὲν παρουσιάζομαι καὶ εἰς αὐτήν. Ἀπαντῶμεθα καθ' ἐκάστην εἰς τὸν περίπατον καὶ εἰς τὴν πηγὴν· καταβάλλω ὄλον μου τὸ πνεῦμα εἰς τὸ νὰ ἐλκῶ τοὺς λάτραις τῆς, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιτυγχάνω. Δὲν ἠγάπων ποτὲ ἄλλοτε νὰ δέχομαι ξένους εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ σήμερον ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἐσπέρας εἶναι

γεμάτη. Γευόμεθα, δειπνοῦμεν, παίζομεν, καὶ ὁ καμπάντης μου ἔχει περισσοτέραν δύναμιν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς.

Τὴν ἀπήντησα χθὲς εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἰουσλακόφ· ἡ μήτηρ τῆς ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ ὡραῖον τάπητα περσικόν, τὸν ὅποιον ἐπεθύμει διὰ τὸν θάλαμόν τῆς. Ἐπρόσφερα 40 ρούβλια περισσότερα καὶ τὸν ἐπῆρα· μ' ἀντήμειψε δὲ διὰ βλέμματος ἔσον ἐνδέχεται ὀργίλου. Περὶ τὸ γεῦμα, εἶπα καὶ ἔφεραν ἐπίτηδες ὑπὸ τὰ παραθυρά τῆς τὸν κικκάσειον ἵππον μου σκεπασμένον μὲ τὸν τάπητα. Ὁ Βέρνερ, ὁ ὅποιος ἦτο τότε μὲ τὰς κυρίας αὐτάς μοι εἶπεν ὅτι ἐπέτυχα λαμπρά. Ἡ νέα κηρύττει σταυροφορίαν ἐναντίον μου, καὶ παρετήρησα ὅτι οἱ δύο ὑπασπισται, οἱ ὅποιοι τὴν ἀκολουθοῦσι πάντοτε, μόλις μὲ χαιρετῶσιν, ἀν καὶ συντρώγωμεν καθ' ἐκάστην.

Ὁ Γρουσνίσκης ἀπέκνησεν ἦθος μυστηριώδες· περιπατεῖ ἔχων τὰς χεῖρας ὀπισθεν συνεσταυρωμένας χωρὶς νὰ γνωρίζῃ κανένα· ὁ ποὺς του ἰατρούθη διὰ μιᾶς. Κατώρθωσε νὰ ὁμιλήσῃ τὴν μητέρα καὶ νὰ φερθῇ φιλοφρόνως πρὸς τὴν κόρην, ἡ ὅποια ὡς φαίνεται δὲν δυσηρεστήθη, διότι τὴν ἀντιχαίρετᾷ πάντοτε μειδιῶσα εὐχαρίστως.

— Δὲν θέλεις νὰ γνωρίσῃς, μὲ ἠρώτησε χθὲς τὰ ἐσπέρας, τὰς πριγκήπισσας Σιγόβσκι;

— Ὅχι.

— Καὶ διὰ τί; Ἐδῶ εἶναι ἡ πλέον εὐχάριστος συναναστροφή.

— Τὸ κατ' ἐμὲ, φίλε μου, ἡ πλέον εὐχάριστος συναναστροφή εἰς τὰ λουτρά μὲ στενοχωρεῖ. Καὶ σὺ πηγαίνεις ἐκεῖ;

— Ὅχι ἀκόμη, δις ὠμίλησα μὲ τὴν κόρην· ἀν καὶ εἶναι ἐδῶ συνήθεια, εὐρίσκω πολλὰ δύσκολον νὰ ζητήσω νὰ γίνω δεκτὸς εἰς μίαν οἰκίαν . . . Ἐὰν ἐφόρου ἐπωμίδας θὰ ἦτον διαφορετικόν . . .

— Καὶ πῶς! δὲν ἐννοεῖς τὴν θέσιν σου! . . . εἶσαι πλέον ἐπιζήτητος παρὰ ὅσον ὑποθέτεις . . . ἡ καπότα σου σὲ κατασταίνει ἄλλον ἥρωα, μάρτυρα . . . Ὁ Γρουσνίσκης ἐμειδιάσεν· ἦτον εὐχαριστημένος δι' ἐαυτόν.

— Τί τρέλα! εἶπεν ἐπὶ τέλους.

— Εἶμαι βέβαιος, ἐπανελάβα, ὅτι ἡ νέα πριγκήπισσα σὲ ὑπεργαπᾷ.

Ὁ Γρουσνίσκης ἠρρυθρίασε καὶ ἐστέναξεν.

Ὡ φιλαυτία! σὺ εἶσαι ὁ τόπος εἰς τὸν ὅποιον ἱστάμενος ὁ Ἀρχιμήδης θὰ ἐκίνει τὴν γῆν.

— Διωνίως ἀστετεύεσαι, μοι εἶπεν . . . μὲ γνωρίζει τόσον ὀλίγον!

— Αἱ γυναῖκες ἀγαποῦν ἐκείνους τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίζουν.

— Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀρέσω· ἐπιθυμῶ μόνον νὰ ὑπάγω εἰς εὐχάριστον συναναστροφήν. Μόνον

σεῖς οἱ νικηταὶ τῆς Πετροπούλεως ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ἀρέσετε. Ὅταν φαίνεσθε ὅλοι αἱ γυναῖκες λειποθυμοῦν . . . Ἡξεύρεις, Πέσσοριν, ὅτι ἡ πριγκήπισσα μὲ ὀμίλησε διὰ σέ;

— Πῶς! δι' ἐμέ;

— Μὴν πολυχάιρεσαι. Μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐπλησίασα εἰς τὴν πηγήν καὶ πρῶτός της λόγος ἦτον· « Ποῖος εἶναι ὁ κύριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τόσον ἄγριον βλέμμα; ἦτον μαζῆ σας ὅταν. . .

Καὶ ἠρυθρίασε μὴ θελήσασα νὰ εἴπῃ περισσότερα . . . Μὴ χάιρεσαι λοιπόν, δὲν σ' ἔχει εἰς τὴν εὐνοϊάν της, καὶ λυποῦμαι διότι εἶναι ὠραιοτάτη.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ Γρουσνίσκος εἶναι ἐξ ἐκείνων οἵτινες λέγουσιν ἡ Μαρία μου, ἡ Ἰουλία μου, διὰ γυναῖκα τὴν ὁποίαν μάλις ἐγνώρισαν.

Ἐγὼ δὲ σκυθρωπάσας ἀπεκρίθην·

— Ναί . . . δὲν εἶναι ἄσχημη . . . πλὴν πρόσεξε εἰς αὐτὰ τὰ ὁποῖα θὰ σὲ εἰπῶ. Αἱ Ῥώσαι μόνον εἰς πλατωνικὸν ἔρωτα παραδίδονται· ἰδέαν δὲ περὶ γάμου οὔτε συλλαμβάνουν. Ἡ πριγκήπισσα ἔχει ἀνάγκην διασκεδάσεως. Ἐὰν στενοχωρηθῆ δύο λεπτὰ τῆς ὥρας μὲ σέ, ἐχάθη; διὰ παντός. Ἡ σιωπὴ σου θὰ ἐρεθίζῃ τὴν περιέργειάν της, καὶ ἡ συναναστροφή σου δὲν θὰ τὴν εὐχαριστῇ ὅπως διόλου. Ἐὰν θέλῃς νὰ μὴν τὴν χάσῃς, φρόντιζε νὰ διατηρῆς πάντοτε ζωηρὰν τὴν περιέργειάν της. Δεκάκις θὰ κατεφρόνει διὰ σέ τὴν κοινὴν γνώμην, ἔπειτα θὰ παρουσιασθῆ ὡς θυμὰ καὶ θὰ παρηγορηθῆ βασανίζουσά σε. Ἴσως θὰ καταντήσῃ νὰ εἴπῃ ὅτι οὔτε σὲ ὑποφέρει. Ἐὰν δὲν ἀποκτήσῃ ὅπως ἰδικιτέραν ἐπιβρῶν ἐπ' αὐτῆς θὰ σὲ περιπαίξῃ κάμποσον καιρὸν, καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ὑπανδρευθῆ κανένα τέρας ὑπακούουσα εἰς τὴν μητέρα της. Θὰ σὲ εἴπῃ ὅτι εἶναι δυστυχῆς, ὅτι ἐπὶ ζωῆς της ἕνα μόνον ἠγάπησεν, ἀλλ' ὅτι ὁ θεὸς δὲν ἠθέλησε νὰ σὲ κάμῃ ἄνδρα της, διότι ἐσκέπαζες τὴν εὐγενῆ σου καρδίαν μὲ στρατιώτου καπόταν.

Ὁ Γρουσνίσκος ἐκτύπησε μὲ τὸν γρόνον τὴν τράπεζαν καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ δραμαϊκῶς.

Ἐγὼ δὲ ἐγέλασα κατ' ἐμαυτὸν, βλέπων ὅτι εἶναι ρωτευμένος βελούτατα. Τὸ δακτυλίδιον τὸ ὁποῖον κατεσκεύασεν ἐνταῦθα, φέρει ἐγκεχαραγμένον ὅπισθεν τὸ ὄνομα τῆς Μαρίας καθὼς καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τῷ ἔδωκε τὸ περὶ ποτήριον. Δὲν τῷ εἶπα ὅτι παρετήρησα ταῦτα διότι προτιμῶ νὰ μὲ ἐκμυστηρευθῆ πρῶτος αὐτός . . .

Ἐξύπνησα σήμερον ἀργά, καὶ ὅτε ὑπῆγα εἰς τὴν πηγήν κανεὶς πλέον δὲν ἦτο ἐκεῖ. Ὁ καιρὸς ἦτο θερμὸς, καὶ σύννεφα λευκὰ καὶ θεαλλώδη κατεφέροντο ἀπὸ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῶν βουνῶν. Τὸ Μασιοῦκ ἐκάπνιζε περικυκλωμένον ἀπὸ ὀμίχλην. Ἐγὼ δὲ εἰσδύσας εἰς δειδροστοιχίαν φέρουσαν πρὸς σπήλαιον, ἀνεπόλουν περιλυπὸς τὴν νέαν ἐκείνην γυναῖκα

περὶ ἧς μὲ εἶχεν ὀμιλήσει ὁ ἱατρός. « Διὰ τί ἦλθεν ἐδῶ; ἔλεγα κατ' ἐμαυτὸν· ἄρα γε ἐκεῖνη εἶναι; » Τοιαῦτα εἶχον κατὰ νοῦν προχωρῶν πρὸς τὸ σπήλαιον. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησα γυναῖκα φοροῦσαν μαῦρον ἐπενδύτην, ἥτις ἐκάθητο κύπτουσα· ὁ ψάθινος πῖλός της ἔκρυπτε τὴν κεφαλὴν της. Ἐνῶ δὲ ἠτοιμαζόμην νὰ ἐπιστρέψω διὰ νὰ μὴ τὴν ἐνοχλήσω, αὐτὴ ἀνεσῆκωσεν τὴν κεφαλὴν.

— Βέρα! ἀνέκραξα.

Καὶ ἐκεῖνη ἔγινε κάτωχρος.

— Ἡξεύρα, μοι εἶπεν, ὅτι ἦσο ἐδῶ.

Καὶ καθήσας πλησίον της ἔθλιψα τὴν χεῖρά της. Παλμὸς πρὸς πολλοῦ καθεύδων συνετάραξε τὴν καρδίαν μου ὅτε ἤκουσα τὴν προσφιλεῖ φωνὴν της. Αὐτὴ δὲ προσήλωσεν εἰς ἐμέ βλέμμα μακρὸν καὶ ἤσυχον, ἐμφαίνον δυσπιστίαν ἅμα δὲ καὶ ἐπίπληξιν.

— Πρὸ πολλοῦ δὲν ἐνταμώθημεν, εἶπα.

— Καὶ βλέπω ὅτι ἀλλάξαμεν καὶ οἱ δύο.

— Λοιπὸν δὲν αἰσθάνεσαι πλέον τίποτε δι' ἐμέ;

— Εἶμαι ὑπανδρευμένη.

— Ἐκ νέου;

Ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἀπεκρίθη, ἀπέσυρε τὴν χεῖρα καὶ ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν της.

— Εἶναι ζηλότυπος;

Ἀλλ' οὐδεμίαν φωνή.

— Εἶναι νέος, εὐμορφος, πλούσιος;

Ἡ Βέρα ὅμως ἐσιώπα πάντοτε· τὸ πρόσωπόν της ἐδείκνυεν ἀπελπισίαν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν πλήρεις δακρῶν.

— Εἰπέ με, ἐψιθύρισεν ἐπὶ τέλους, ποῖαν εὐχαρίστησιν εὐρίσκεις νὰ μὲ τυραννῆς; Ἔπρεπε νὰ σὲ μισῶ διότι ἀφ' ὅτου γνωρίζομεθα, πάντοτε λύπην μὲ προξενεῖς.

Ἡ φωνὴ της ἔτρεμεν ὅτε ἔλεγε ταῦτα.

Ἴσως διὰ τοῦτο αἰσθάνεται ἀκόμη κλίσιν τινὰ, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν· διότι αἱ μὲν ἠδοναὶ λησμονοῦνται αἱ δὲ θλίψεις ποτέ.

Ἐμαθα λοιπὸν ὅτι σύζυγός της ἦτο ὁ χλωδὸς ἐκεῖνος γέρον τὸν ὁποῖον εἶχα ἰδεῖ μὲ τὴν πριγκήπισσαν. Εἶναι πλούσιος καὶ πάσχει βρουματισμούς. Ἡ Βέρα τὸν σέβεται ὡς πατέρα της. Ὄνομάζεται δὲ Συμεὼν Βασιλιέβιτς . . . εἶναι συγγενὴς τῆς πριγκήπισσης Σιγόβσκη καὶ κατοικεῖ πλησίον της· ἡ Βέρα συχναίει ἐκεῖ, καὶ διὰ νὰ τὴν βλέπω τῇ ὑπεσχέθην νὰ πηγαίνω καὶ ἐγὼ, καὶ νὰ φαίνομαι μάλιστα φιλόφρων πρὸς τὴν πριγκήπισσαν Μαρίαν.

Ἡ Βέρα πάσχει, καὶ πολὺ, ἀν καὶ δὲν θέλει νὰ τὸ ὁμολογήσῃ. Φυβοῦμαι ὅτι εἶναι προσβεβλημένον τὸ στῆθός της.

Μετ' ὀλίγον ἐχωρίσθημεν καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν κατοικίαν μου ἀνέβην εἰς τὸν ἵππον. Ἀγαπῶ πολὺ νὰ τρέχω μὲ ἵππον ζωηρὸν εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τὰς

ἐρήμους. Τότε ὁποιαδήποτε λύπην καὶ ἀν ἔχω, διασκεδάζεται ἐν ἀκαρεῖ. Λησμονῶ καὶ τὰς ὠραιοτέρας γυναῖκας ὁσάκις μάλιστα τύχη ν' ἀκούσω τὸν κρότον καταρράκτου πίπτοντος ἀπὸ βράχου εἰς βράχον.

Περὶ τὴν ἕκτην τὸ ἑσπέρας ἐνθυμήθην ὅτι ἦτο καιρὸς γεύματος· ἐστράφην λοιπὸν δι' ὁδοῦ διερχομένης μεταξὺ κοιλάδων, εἰς ἀς βέουσι μετὰ κρότου νερά. Καὶ πεζεύσας ἐπὶ τῆς τῶν ἵππων μου. Συγχρόνως τότε εἶδα λαμπρὰν συνοδίαν ἵππέων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Αἱ κυρίαι ἐφόρουσαν ἀμαζόνια μαύρα ἢ γαλανὰ, καὶ οἱ κύριοι ἐνδυμα βρωσικὸν ἢ κερκασίον. Πρῶτος δὲ ἤρχετο ὁ Γρουσνίσκος μετὰ τῆς πριγκήπισσης Μαρίας.

Αἱ κυρίαι ὕσαι ἔρχονται εἰς τὰ λουτρά φοβοῦνται ἀκόμη τοὺς Κερκασίους· διὸ ὁ Γρουσνίσκος ἔφερε μακρὰν σπάθην καὶ δύο πιστόλια. Ἰστάμενος ὅπισθεν βάτου ἐβλεπα ἐν ἀνέσει διὰ τῶν φύλλων, ὅτι ἡ συνομιλία εἶχε τόνον ὑπὲρ τὸ δέον φιλόφρονα. Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασαν. Ὁ Γρουσνίσκος ἔλαβε τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἵππου τῆς νέας διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ καταβαίνοντα, ἐγὼ δὲ ἤκουσα τὸ τέλος τῆς συνομιλίας.

— Καὶ ἔχετε σκοπὸν νὰ ἐγκαταβιώσετε εἰς τὸν Καύκασον; ἤρωτησεν ἡ πριγκήπισσα.

— Τί νὰ κάμω εἰς τὴν Ῥωσίαν; ἀπεκρίθη ὁ Γρουσνίσκος. Εἶναι τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἀπείροι πλουσιώτεροί μας νομίζουσιν ὅτι ἔχουν δικαίωμα νὰ μὲ κταφρονοῦν. Ἐνῶ ἐδῶ ἡ χονδροκαπότη μου δὲν ἐμπόδισε τὴν πολυτίμητον γνωριμίαν σας.

— Βέβαια, εἶπεν ἡ πριγκήπισσα ἐρυθρίασασα.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Γρουσνίσκου ἠτραπηθῆκε χαρὰν.

— Ἐδῶ ἡ ζωὴ μου, ἐπανελάβε, περὶ γρήγορα μεταξὺ τῶν σφαιρῶν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ ἀν ὁ θεὸς μ' ἐστελλε κατ' ἔτος ἕνα μειδίαμα γλυκὺ ὡς ἐκεῖνο . . .

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦσαν πλησίον μου· ἐμάστισα τὸν ἵππον μου καὶ ἐξῆλθα ἀπὸ τὴν βάτον.

— Θεέ μου! Κερκασίος! ἀνέκραξε περίτρομος ἡ νέα.

— Μὴν φοβῆσθε, κυρία, εἶπα γαλλιστὶ διὰ νὰ τὴν καθησυχάσω ἔτι μᾶλλον, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, μὴν φοβῆσθε, δὲν εἶμαι πλέον ἐπικίνδυνος ἀπὸ τὸν σύντροφόν σας.

Ὁ Γρουσνίσκος ἐξέριπεν ἐπ' ἐμέ βλέμμα δυσαρσκείας.

Τὸ ἑσπέρας περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐξῆλθα ἐκ νέου εἰς τὸν περίπατον. Ἡ πόλις ἐκοιμάτο· μακρὰν ἐφαίνοντο αἱ τρεῖς κορυφαὶ τοῦ Μασιοῦκ, ἡ σελήνη ἀνέτελλε καὶ ἤστραπτον τὰ χιονοσκεπέστα βουνά. Αἱ φωναὶ τῶν φρουρῶν διέκοπτον ἐνίοτε τὸν θόρυβον τῶν θερμῶν ὑδάτων τὰ ὁποῖα βέουσι τὴν νύκτα ἐλεύθερα. Καθῆσας εἰς θρανίον παρεδόθην εἰς λογισμούς. Ἐπεθύμουν νὰ εἶχα φίλον διὰ νὰ τῷ ἐμπιστευθῶ τὰ μυστικά μου . . .

Ἀπροσδοκῆτως ἤκουσα βήματα ταχέα καὶ ἀνόμοια, καὶ εἶδα μετ' ὀλίγον τὸν Γρουσνίσκην.

— Πόθεν ἔρχεσαι; ἠρώτησα.

— Ἀπὸ τῆς πριγκήπισσης Σιγόβσκη. Νὰ ἤξευρες τί ὠραία τραγουδεῖ ἡ κόρη της! . . .

— Νὰ σὲ εἰπῶ ἕνα πράγμα, Γρουσνίσκη; . . . στοιχηματίζω ὅτι δὲν ἠξεύρει ὅτι εἶσαι ἀνθυπασπιστής, καὶ ὅτι νομίζει πῶς ἔχασες τὸν βαθμὸν σου.

— Πιθανόν. Τί μὲ μέλεις; Ἡξεύρεις ὅτι τὴν δυσταρῆστητες σήμερον, καὶ πολὺ; . . . Μὲ εἶπεν ὅτι εἶσαι πολλὰ αὐθάδης, καὶ εἶδα κ' ἔπαθα ὅσον νὰ τὴν καταπίσω ὅτι εἶσαι πολλὰ καλοαναθρεμμένος· αὐτὴ ὅμως ἐπιμένει καὶ λέγει ὅτι ἔχεις τὸ βλέμμα αὐθάδης, καὶ ὑπὲρ τὸ δέον καλὴν ἰδέαν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

— Καὶ δὲν ἀπατάται . . . Καὶ σὺ διὰ τί δὲν ἐσυμφωνήσας μὲ αὐτήν;

— Κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα.

— Ὡ! ὦ! εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, φαίνεται ὅτι ἔχει ἐλπίδας.

— Τώρα πλέον μὲ φαίνεται πολλὰ δύσκολον νὰ παρουσιασθῆς εἰς τὴν οἰκίαν των. Καὶ λυποῦμαι, διότι εἶναι ἀξιόλογοι ἄνθρωποι.

Ἐγὼ δὲ μειδιάσας·

— Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπεκρίθην χασμώμενος καὶ σηκωθείς, τὸ πλέον ἀξιόλογον τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶναι τὸ κρεβάτι μου.

— Ὁμολόγησε ὅτι μετανοεῖς . . .

— Τί ἀνόητος! . . . ἀν θέλω αὐριον μὲ βλέπεις εἰς τὴν οἰκίαν των.

— Νὰ ἰδῶμεν.

— Καὶ διὰ νὰ σὲ εὐχαριστήσω, θὰ φανῶ καὶ πολλὰ φιλόφρων πρὸς τὴν νέαν.

— Μάλιστα . . . φθάνει νὰ θέλῃ νὰ σὲ ὀμιλήσῃ.

— Θὰ περιμένω ὅταν βραυνθῆ τὴν ἐδικὴν σου ὀμιλίαν . . . Ἰγίαινε.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν ἐπιστρέφω ἀκόμη. Δὲν ἠμπορῶ νὰ κοιμηθῶ. Ἐλα εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου συναζονται ὅλοι, παίζουσιν . . .

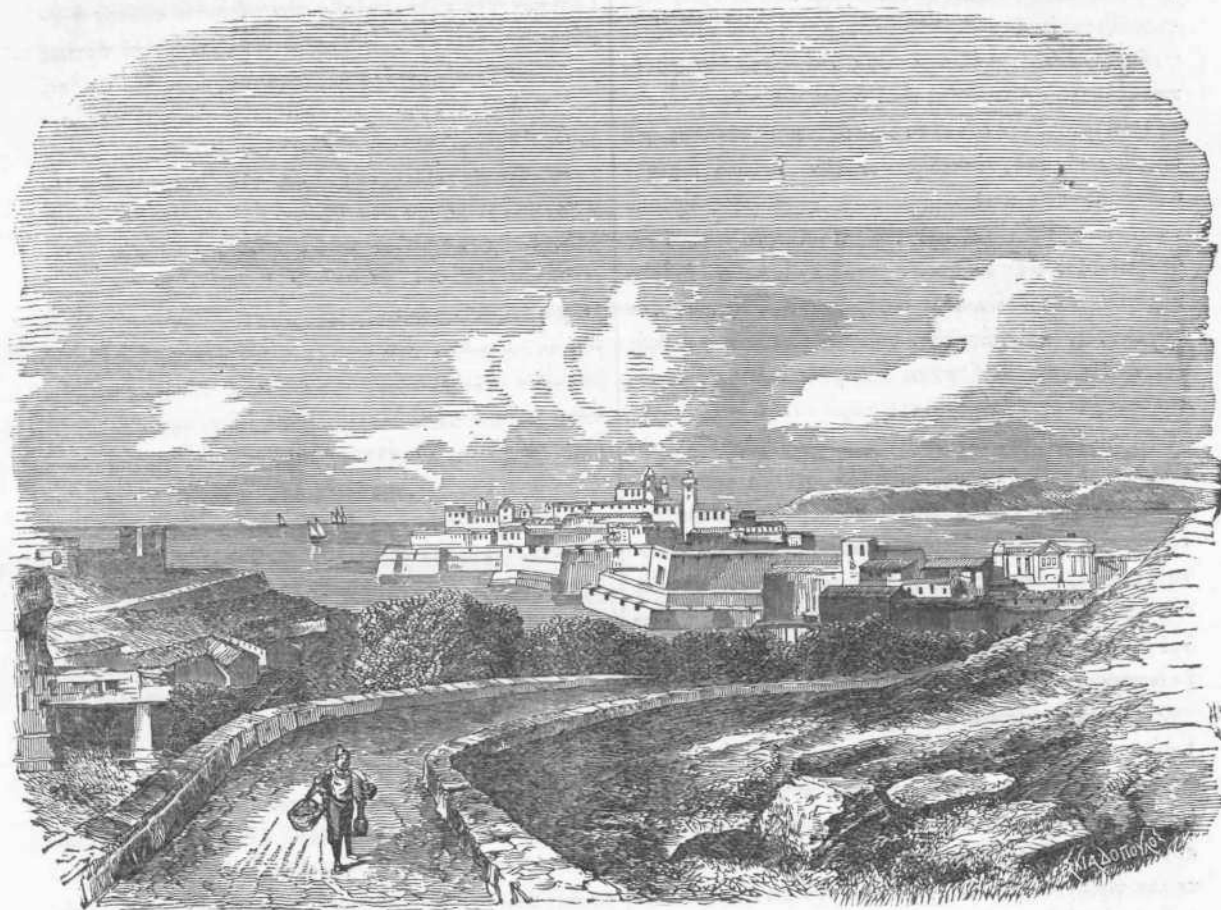
— Σὲ εὐχομαι νὰ χάσῃς.

Μία ἐβδομάς παρήλθε καὶ δὲν παρουσιάσθη ἀκόμη εἰς τὴν πριγκήπισσαν· περιμένω κατάλληλον ὥραν. Ὁ Γρουσνίσκος εἶναι ἀδικόπως ἐκεῖ· πότε θὰ τὸν ἀηδιάσῃ; Ἡ μήτηρ δὲν ἀνησυχεῖ διότι ὁ Γρουσνίσκος δὲν εἶναι κατάλληλος γαμβρός.

Ἡ Βέρα ἦλθε χθὲς πρῶτην φοράν εἰς τὴν πηγήν. Ἐὰν πηγαίνῃς, μὲ εἶπεν, εἰς τῆς πριγκήπισσης, θὰ βλεπόμεθα.

Αὐριον γίνεται χορὸς δι' ἐράνου εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν ξένων. Θὰ ὑπάγω καὶ θὰ χορεύσω μαζοῦρκαν μὲ τὴν πριγκήπισσαν Μαρίαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΣΥΡΑΚΟΥΣΑΙ.

—οοο—

Ἡ νῦν ἀσήμαντος τῶν Συρακουσῶν πόλις ὑπῆρξεν ἄλλοτε μεγάλη καὶ πρωτεύουσα τῆς Σικελίας, πεντακοσίας χιλιάδας κατοίκων περιπέου ἔχουσα τὴν σήμερον ὅμως μόλις 15, 000 χιλιάδες ψυχῶν κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ καὶ μόνον ἐρείπια τῆς παλαιᾶς δόξης βλέπει ὁ εἰς αὐτὴν εἰσερχόμενος.

Αἱ Συρακοῦσαι κεῖνται ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας ἐν νησίδι ἄλλοτε Ὀρτυγία καλούμενη. Λέγεται δ' ὅτι ἐθεμελιώθη ὑπὸ τοῦ Κορινθίου Ἀρχία κατὰ τὸ 735 π. Χ. ἔτος.

Γνωστὰ εἰσὶν αἱ μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν τῆς Σικελίας ἀντιζηλιαὶ καὶ ἡ συμπεριφορὰ τῶν Συρακουσίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν τούτων. Γνωστὰ καὶ τὰ κατὰ τοὺς Διονυσίους, τοὺς Ἀγαθοκλεῖς καὶ τοὺς Ἱέρωνας. Ἀλλὰ τὸ ἰδίως δε-

ξάσαν τὰς Συρακούσας εἶναι ἢ κατὰ τὸ 212 πολιορκία καὶ ἄλωσις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Μαρκελλοῦ, διὰ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ θαυμασίαν τοῦ Ἀρχιμήδους ἀντίστασιν.

Ἐκτοτε ἡ ἱστορία τῶν Συρακουσῶν οὐδὲν ἐξαιρετικὸν περιέχει. Τῷ 878 κατεστράφη ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν καὶ μόλις ἀνορθωθείσα κατεστράφη σχεδὸν ἐντελῶς τὸ 1757 ὑπὸ σεισμοῦ.

Σῶζονται δὲ μεταξὺ ἄλλων ἀρχαίων ἐρείπιων ἐν Συρακούσαις ἐν θέατρον, ἐν ἀμφιθέατρον, εἰς ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς μετασχηματισθεὶς εἰς μητρόπολιν καὶ τὰ μέγιστα λατομεῖα.

Αἱ Συρακοῦσαι ἐγέννησαν τὸν Θεόκριτον, τὸν Ἀρχιμήδην καὶ ἄλλους πολλοὺς γνωστοὺς ἀνδρας. Ἐκεῖ δ' ὑπῆρξεν ἡ περίφημος κρήνη Ἀρέθουσα, περὶ ἧς ἐλέγετο ὅτι τὰ ῥιπτόμενα εἰς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Πελοποννήσου Ἀλφειὸν ἀνεφαίνοντο εἰς αὐτήν.

ΡΟΣΜΟΝΔΗ.

Πολυχρόνιος αἰματηρὸς πόλεμος, μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε λυσσώδους παραφορᾶς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀδιאלάκτου μίσους ἐπαναλαμβανόμενος, ἐστρώννυε τὰ διάφορα τῆς μάχης πεδία διὰ τῶν πτωμάτων τῶν ἀνδρειοτέρων καὶ γενναιοτέρων μαχητῶν δύο ὁμῶρων λαῶν, τῶν Γεπιδῶν καὶ τῶν Λομβαρδῶν, ἐκείνων μὲν τὴν Δακίαν, τούτων δὲ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ εἰκούντων. Καὶ ἴστατο μὲν ἡ νίκη σχεδὸν πάντοτε ἀμφιρρέπης, κλίνουσα ὅτε μὲν ὑπὲρ τούτων, ὅτε δ' ὑπὲρ ἐκείνων· ἀλλὰ τέλος οἱ Γεπίδαι, στρατιωτικὴν ἐπικουρίαν σχόντες παρὰ τοῦ αυτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων (1), εἰς θέσιν τοσοῦτον δεινὴν καὶ ἀπόρητον ὤθησαν τὸν βασιλέα τῶν Λομβαρδῶν, κλούμενον Ἀλβόινον, ὥστε οὗτος ἠναγκάσθη ἵνα αἰτήσῃται τὴν ἀρωγὴν τῶν Ἀθάρων (2), ὅπως ἐξέλθῃ τῆς δυσχεροῦς ταύτης θέσεως, εἰς ἣν περιῆλθε διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν. Ὁ Ἀλβόινος, πρὶν ἢ ἀνέλθῃ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του, τροπώσαμενος τοὺς Γεπίδας ἐν διαφόροις μάχαις, ἰδίᾳ δὲ χειρὶ κτείνας τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως αὐτῶν, ἐκτέσαστο μεγίστην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς ὁμοεθνεῖσιν αὐτοῦ· τοσαύτη δὲ δόξα καὶ φήμη, ὣν τινων τοσοῦτον προῶρος ἀπῆλαυσε ὁ νεαρὸς ἡγεμονόπαις, ἐπὶ τοσοῦτον ἐσκότισαν τὸν νοῦν αὐτοῦ, ὥστε ἀπετόλμησε νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἐπίσημον τιμὴν τοῦ νὰ καθίσῃ παρὰ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν. Ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ, αὐστηρότατος τῶν ἐθίμων τηρητῆς, ἀντέστη ὑποδείξας τὸ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἔθιμον, τὸ ἀπαγορεῦον ἡγεμονόπαιδι τιμὴν νὰ καθίσῃ παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ πατρὸς του πρὶν ἢ ἐπλισθῇ ὑπὸ τῆς χειρὸς ξένου βασιλέως. Τὸ αὐστηρὸν καὶ ἀκαμπτον τοῦ γηραιοῦ βασιλέως ὑπεχρέωσαν τὸν νεαρὸν Ἀλβόινον, καὶ τοι ἄπλετον δρεψάμενον δόξαν ἐν ταῖς διαφόροις κατὰ τῶν Γεπιδῶν μάχαις, ἵνα προσκαίρως παραιτήσῃται τῆς ὑπ' αὐτοῦ διακτικῆς ἐπιδικωμένης τιμῆς, ὅπως μετὰ μικρὸν ἀποκτήσῃ ταύτην συμφώνως τῷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ὑποδειχθέντι αὐτῷ προγονικῷ ἔθιμῳ. Σκεψάμενος οὖν τότε ὁ Ἀλβόινος, ἀπεφάσισεν ἵνα τὴν ἐξῆς πρᾶξιον διαπραχθῆται ἐπιχειρήσῃ. Ἀκολουθούμενος ὑπὸ τινων πιστῶν καὶ ἀτρομάτων αὐτοῦ φίλων, ἀπέρχεται κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὴν τοῦ βασιλέως τῶν

(1) Οἱ κάτοικοι τῆς μετὰ ταῦτα ἐπικληθείσης « Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας » ὀνομάζοντο Ῥωμαῖοι, ἄχρι τῆς ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς αὐτοκρατορίας αὐτῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Μωυρικήου, ὃς γενικῶς θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος Ἕλληνας αὐτοκράτωρ. (Ἐν ἔτει 582. μ. Χ.)

(2) Οἱ Ἀθαροὶ ἦσαν ἔθνος νομάδων, ὃν ἡ μόνη ἀσχολία καὶ διασκέδασις ἦν ὁ πόλεμος, πολλὰς ἐπενεγκόντες ζημίας τῇ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Ῥωμαίων, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀλλὰ ταπεινωθέντες ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ἰουστίνου.

Γεπιδῶν τὴν αὐλήν, αἰτῶν τὸν γέροντα τοῦτον ἡγεμόνα νὰ ὀπλίσῃ αὐτὴν ἐκείνη τὴν χεῖρα τὴν ἀρτίως στερησάσαν αὐτὸν προσφιλεστάτου υἱοῦ. Ὁ Γεπίδης, σεβασμῶ ἀγόμενος πρὸς τὴν ξενίαν ἐκείνην τὴν τοσοῦτον προσφιλῆ τοῖς ξένοις τῷ πολιτισμῷ λαοῖς, κατανεύει εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Ἀλβόινου, οὐτινος ἐβρύσατο καὶ αὐτὴν τὴν ζώην, ἣν εἶχεν οὗτος, διὰ τῶν ἐξουτοῦ κομπορρημοσυνῶν, εἰς προφανῆ ἐμβάλει κίνδυνον.

Μὴ ἀρκεσθεὶς ὅτι τὴν τεθλιμμένην πατρικὴν ψυχὴν τοῦ γηραιοῦ Γεπίδου κατεσπάρραξεν, ὁ Ἀλβόινος ἐπειράθη ἵνα τὴν κόρην τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ θύματος του πάσῃ μηχανῇ φρεναπατήσῃ ἐξω φρενῶν γενόμενος ὑπὸ τῆς ἀπεριγράπτου καλλονῆς καὶ τῶν χαρίτων, αἵτινες ἐξωγραφοῦντο ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς παρθένου ταύτης· ἀπάντων ὅμως τῶν δελεαστικῶν μηχανημάτων, οἷς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Ἀλβόινος ἐχρησάτο, ἀποκρουσθέντων μεθ' ὑπερηφάνου ἀγανακτήσεώς τε καὶ περιφρονήσεως ὑπὸ τῆς ἀγνῆς καὶ ἀκλονήτου τότε εἰς τὰ τῆς τιμῆς καθήκοντα Ροσμόνδης (οὕτως ἐκκαλεῖτο ἡ ἔγγονος τοῦ γηραιοῦ τῶν Γεπιδῶν βασιλέως), ἔγνω ἵνα τῇ βίᾳ χρῆσθῃ κατ' αὐτῆς, ἣ δὴ καὶ ἀνευθιράστως διεπράξατο, παραβάς οὕτω τοὺς νόμους τῆς ξενίας, καὶ ἀγνώμων καταστάς πρὸς ἐκείνους, οἷς ἐφειλέτης κατέστη ἀπεριορίστου εὐγνωμοσύνης. Ἀχαριστία δὲ τοσοῦτον στυγερά καὶ προφανῆς ἄμεσον ἀπῆται ἐκδι ἰαν' ὅθεν οἱ Γεπίδαι, ἀθρόοι ἐγερθέντες, ἐστενοχώρησαν τὸν ἄρπαγα τῆς Ροσμόνδης, Ἀλβόινον, τότε βασιλέα τῶν Λομβαρδῶν, ἵνα ἐγκαταλίπῃ τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀθῶον θήραμά του, σφαδάζον εἰς τοὺς γαμψοὺς ὄνυχας τοῦ ἀνθρωπομόρφου τούτου γυπό.

Ὁ θηρόθυμος Ἀλβόινος, μανιώδης γενόμενος τότε ἐπὶ τῇ ἥττῃ ταύτῃ, ἦν διεφλέγεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐπανορθώσῃ, καὶ ἀνηλεῶς ὑπὸ τοῦ νέου πάθους του δεσποζόμενος, ἔτυχεν αἰτησάμενος τῆς τῶν Ἀθάρων συμμαχίας, ἐπὶ βαρείαις ὅμως συμφωνίαις, ἃς ἀπάσας, παρὰ τὴν πάντων προσδοκίαν, ἀκριβέστατα ἐξεπλήρωσε μετὰ τὸ αἶσιον τέρμα τῆς κατὰ τῶν Γεπιδῶν ἐκστρατείας του. Οὗτοι, καὶ τοι ἐγκαταλειφθέντες ὑπὸ τῶν συμμάχων τῶν Ῥωμαίων, ἐπάλασαν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ μετὰ τοῦ θάρρους ἐκείνου, ὅπερ ἡ ἀπελπισία ἐμπνέει· ἀλλ' οὐδὲν ἤττον ἠττήθησαν κατὰ κράτος. Ὁ πατὴρ τῆς Ροσμόνδης, ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου διαδεξάμενος τὸν γηραιὸν αὐτοῦ πατέρα καὶ βασιλέα τῶν Γεπιδῶν, ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ θηριώδης Ἀλβόινος κατεσκευάσατο ἐκ τοῦ προσεγεχθέντος αὐτῷ κρανίου τοῦ φονευθέντος βασιλέως κύλικα, ἣ ἐχρῆτο ἐν τοῖς βασιλικαῖς αὐτοῦ πότοις. Μετὰ τὴν νικητὴν ταύτην, οἱ μὲν σύμμαχοι τοῦ Ἀλβόινου ἄβραοι ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ Δακίᾳ κατὰ τινα ὄρον τῶν συμπεφωνημένων, ὁ δ' Ἀλβόινος ἐβίασε

τὴν Ῥοσμόνδην ἵνα δεχθῆ τὴν χεῖρα τὴν κτείνασαν τὸν τε θεῖον καὶ τὸν πατέρα τῆς, καὶ ἄρδην τὸ ἔθνος αὐτῆς καταστρέψασαν. (Ἐν ἔτει 567. μ. Χ.)

Ἐἴτα, ἠγούμενος πολυαριθμῶν ἑτερογλώσσων ἔθνων, ὁ Ἀλβόινος κτερέχεται εἰς τὰς εὐφόρους ἐκαίνας τῆς Ἰταλίας πεδιάδας, τὰς ὑπ' αὐτοῦ κληθείσας « Λομβαρδία », πρὸς αἰωνίαν μνήμην τῶν πρώτων πολεμικῶν ἐπιτυχιῶν του· προέβη δὲ, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως, ἄχρι τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Ῥαβέννης· οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ προῖδῃ ἄχρι τίνος θὰ ἐξετείνοντο οἱ φιλόδοξοι σκοποὶ τοῦ εὐτυχῆς τούτου κατακτητοῦ, ἂν ὁ θάνατος δὲν κατελάμβανεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν θριάμβων του. Ὁ θάνατος οὗτος ἦν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδικήσεως, ἣν κατ' αὐτοῦ ὑπέτρεφεν ἡ γυνὴ τοῦ Ῥοσμόνδου, ἡ μηδέποτε δυνηθεῖσα ἵνα συγγνώμην αὐτῷ παράσχη βιάσαντι αὐτήν, ἐν στιγμῇ βακχικοῦ πότου ἐν Βερόνη ποιουμένου, ἵνα πῆν διὰ τοῦ κρανίου τοῦ πατρός τῆς, αὐξάνοντι μάλιστα τὴν ὠμότητα τῆς πράξεως ταύτης διὰ χλευασμῶν ἔτι ὠμοτέρων.

Εὐθὺς ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ Ῥοσμόνδη τὸν καταθρόνιον συνέλαβε σκοπὸν ἵνα, διὰ τοῦ στυγερωτέρου τῶν ἐγκλημάτων, ἐκδικηθῆ διὰ τὴν δημοσίαν γενομένην αὐτῇ ὑβρίν κατὰ τοῦ ἀπηνούς καὶ κτηνώδους αὐτῆς ἀνδρός. Ἐπὶ δὲ τῷ σκοπῷ τούτῳ, ἡ Ῥοσμόνδη ἀπετάθη πρὸς ὑπασπιστὴν τοῦ Ἀλβόινου, ἔραστὴν αὐτῆς εὐνοούμενον, αἰτήσασα τὴν σύμπραξίν του εἰς τὸ στυγερὸν καὶ ἀπάνθρωπον ἔργον, ὃ ἀνεκτικῶς εἰς τὸν νοῦν τῆς. Οὗτος, ἀνανεύσας ἵνα ἀμέσως μετάσχη πράξεως τοσοῦτον φρικώδους καὶ καταθρόνιου, ἐπειράθη εἰς αὐτὴν νὰ προτρέψῃ ἄλλον τινά, ὃ ἦν ὄνομα Περεδαίος. Καὶ οὗτος μὲν τὸ πρῶτον δὲν συγκατετέθη εἰς τὴν προκειμένην ἀνοσιωπάτην πράξιν, δεῖσας βεβαίως τοὺς αἰώνιους τῆς συνειδήσεώς του ἐλέγχους, καὶ τοὺς τρομεροὺς τῆς νυκτὸς ὄνειρους· ἀλλ' ἡ Ῥοσμόνδη ἦτις, δικαιοδομένη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ κορέσῃ τὸ θυελλώδες τῆς ἐκδικήσεως πάθος, τὸ δίκην τυράννου δεσπόζον αὐτῆς, ἦν ἐτοίμη οἰονδήποτε κηκούργημα νὰ ἐπιτελέσῃ, ἠνάγκασε τὸν ἀσθενεὺς καὶ δειλοῦ χαρακτῆρος Περεδαίον νὰ κατανεύσῃ ἵνα γένηται συνέννοχος μάλλον ἢ θῦμα τῆς θηριώδους ταύτης γυναικός. Οὕτως, ἐν στιγμῇ, ἐν ἣ ὁ Ἀλβόινος εἰς ἀνήγηρτον ἦν βεβουλισμένος ὑπνον, προσελθὼν ἐκ τῆς κραιπάλης, εἰς ἣν ἐπεδίετο ἀχαλινώτως, ἡ ἄπιστος αὐτοῦ γυνὴ ὑπεισήγαγεν εἰς τὸν θάλαμον του τοὺς δολοφόνους, ὧν τὰ ἀμειλικτα κτυπήματα ἀφῆκον αὐτὸν ἀσπείροντα ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ κιλινδούμενον ἐντὸς τοῦ χειμάρρου τοῦ κοχλάζοντος αὐτοῦ αἵματος. (573. μ. Χ.)

Ἐρ Κεφα. λ. ἰη. γ.

Σπυρίδων Α. Σερεμέτης.

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων φράσεων καὶ παροιμιῶν.

(Συνέχ. Ἴδε φυλλάδ. 303.)

—οοο—

Κλύδωνας. Καλεῖται ἡ κατὰ τὴν ἑρτην τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, (Ἰουνίου 24) τοῦ λεγομένου *ρίζικαρη* ἢ τοῦ *κλύδωνος* ἐξαγωγή τῶν β(ο)ιζικῶν (τῆς τύχης ἢ μοίρας), συνίσταται δὲ ὁ κλύδωνας εἰς πῆλινόν τι σκεῦος, πλήρες ὕδατος, κεκλεισμένου καὶ ἐμπεριέχον τὰ ἐξαγόμενα μῆλα ἢ ἄλλα παραπλήσια, ἐφ' ὧν τίθενται κοσμήματα, ἢ χαράσσονται διάφορα ἐμβλήματα τῆς μοίρας ἢ τοῦ β(ο)ιζικοῦ.

Κλεισοῦρα. Μέρους οἰκοδομῆς ἢ τύπου κεκλεισμένου καὶ ζοφεροῦ. « Εἰς τ' ὀσπίτι εἶναι πολλὴ κλεισοῦρα. »

Κλήρα. Ὁ κληρονόμος « Δὲν ἔχει κλήρα » Δὲν ἔχει τέκνα ἢ τοὶ κληρονόμοι.

Κλιερός. Ὁ κληρῆς ἢ κατάκοιτος ἐπὶ κλίνης ἕνεκα παραλύσεως ἢ ἄλλων χρονίων νοσημάτων.

Κλονίας. Λέγεται ὁ ξυνίσας οἶνος ἢ κομμένος. « Κλονίζει τὸ κρασί » τουτ. βέει ἐν εἶδει κλωνίας ἢ κλωστής (*filant*).

Κλονί. Ἐν ψῆγμα ἢ μικρὸν τεμάχιον, « Δὲν ἔχει κλονί » καὶ « Κλονί κλονί μαζεύει. »

Κλόσια (τὰ). παρ' ἄλλοις *κρόσια*. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου *κροσσός* (*frange*).

Κλωθῶ (τὸ). Περιφρονητ. ἐπίθετον τῶν κορασιῶν. **Κλωθογυρίζω.** Ταυτόσημον τῷ *στηρογυρίζω* καὶ ἡ φρ. « Τί τὰ κλωθογυρίζεις; » τουτ. τί περιστρέφεις τὰ λόγια σου καὶ δὲν λέγεις τὴν ἀλήθειαν.

Κλωσταρίδες. Τεμάχια μικρὰ κλωστοῦ νήματος.

Κλώστης. Εἶδος ἀτράκτου χρησίμου πρὸς κλώσιν.

Κοσία καὶ **Λαγεία.** Τὸ λάκτισμα ἢ κτύπημα διὰ τοῦ ποδὸς ζώου ἢ ἀνθρώπου.

Κλωτσοσκούπι. Τὸ ἀποβρέθην σκύβαλον. Μεταφορ. « τὸν ἔκαμε κλωτσοσκούπι » = τὸν περιεφρόνησε.

Κρησάρα. Παρ' ἄλλοις *κρησάρα*, ἢ *κρησέρα*, κοινῶς σήτα.

Κρησάρι (τὸ). Μεταφορ. καλεῖται τὸ ἐπίπλοον, ἢ τοὶ ἢ στεατώδης σκέπη τῶν ἐντέρων τῶν ζώων. παρ' ἄλλοις τὸ *ξυγγάρι*.

Κοδεσπότης. Ἄντι τοῦ οἰκοδεσπότης, καὶ *κοδεσποῖνα* ἄντι οἰκοδεσποῖνα, ὁ ἔχων οἰκίαν καὶ κτήματα ὁ εὐπορος ἄνθρωπος· εἰς οὗ καὶ ἡ λέξις. **Κοδεσποτεῖο** (τὸ) σημ. τὴν ιδιόκτητον περιουσίαν. « Ἐγείνε σωστὸς κοδεσπότης » (εἰρωνικ.) ἄντι τοῦ κατεστράφη.

Κοκκαλιάζει καὶ **κοκκαλιασμένο** κατωτ. λέγεται πᾶν ὄ,τι ἀπεξηράνηται ὡς τὸ κόκκαλον· « κοκκαλιάζει τὸ ψωμί » κτλ.

Κοκκάρι (τὸ). Ὁ ἐν εἶδει κρίκων λεπτός σπόρος τῶν κρομμύων.

Κοκκινέλι. Εἶδος σταφυλῆς ἐρυθροειδοῦς. **Ροδίτης** παρ' ἄλλοις.

Κοκκινόη (ἢ) ἄντι *κοκκινόγη*—εἶδος κοκκίνης γῆς, ὡς *ἀσπρόη* εἶδος λευκῆς καὶ *κοκκινάσσα* εἶδος ἀμύδους γῆς πρὸς οἰκοδομὴν, ὡς ἡ πορσελάνα.

Κοίλισμα—« κάμνω κοίλισμα » τουτ. ἀνκοιλῶ, ἀνκατάπτω γῆν ἐργάσιμον.

Κοίτα (ἢ). Ἐκ τοῦ κοίτη τῶν ἀρχ.—τὸ μέρος ὅπου ἀναπαύονται τὴν νύκτα αἱ ὄρνιθες—τὸ κομμάσι ἢ παρ' ἄλλοις *κάτουκας* καὶ *κοτέτσι* καὶ *βῆμα κοιτάζω*.

Κολοβόρωμαι = ἀλικοντίζομαι ἢ χρονοτριβῶ. « Κολοβώσου ὀλίγον νὰ πᾶμε μαζῆ », τουτ. ἐμποδίσου, περίμενε ὀλίγον.

Κολλῶ ἄντι *κολλῶγη*—εἶδος κολλώδους γῆς ἢ πηλώδους. Κυρίως λέγεται ἢ εὐφορος γῆ.

Κολλητσιάνια. Εἶδος θαλασσίου προϊόντος—ὁ κολλητσιάνος. **Culdane.**

Κολοκάσια—Τὰ κολοκάσια—εἶδος γεωμήλων χρησίμων πρὸς τροφήν.

Κολυμάδες—αἱ κολυμάδες ἐλαῖαι τῶν ἀρχαίων, αἱ πλέουσαι εἰς τὴν ἄλμην.

Κομηνὸ καὶ **κομηνά** (πληθ.). Εἶδος σταφυλῆς, ἐχούσης χονδράς καὶ φαιάς τὰς βγάγας.

Κορματᾶς. Ὁ ψωμοζήτητης ἢ ζήτουλας μεταφ. ὁ βρακενδύτης καὶ χυδαῖος ἄνθρωπος (*Toccone* Ἰταλ.).

Κονεῖω = **Οἰκονεῖω** = κατοικῶ εἰς τινὰ οἰκίαν· σημ. καὶ τὸ *ξενίζω* τινὰ εἰς τὸν οἶκόν μου. « τὸν ἐκόνεψε ».

Κόνιδα καὶ **κόνιδες**.—ἡ κόνις τῶν ἀρχ. ἢ κόνις—ἴδος· τὰ αὐτὰ τῶν ψηρῶν κτλ. **κοριδολόγος** δὲ τὸ κήνιον δι' οὗ ἐξάγουν τὰς κόνιδας.

Κορτακιανός.—ἄνθρωπος μικροῦ ἀναστήματος· μάλλον κοντός.

Κορτόβραδο (ἐπίβ.) πρὸς τὸ βραδὺ, πρὸς τὸ ἐσπέρας—**κορτόημερο**—τὸ βραχὺ τῆς ἡμέρας.

Κορτολέω—« Κορτολέω νὰ κάμω τι ἢ ὄχι », τουτ. λέγω μετ' ἀμφιβολίας, τὸ συλλογίζομαι—**λογαριάζω** νὰ κάμω τι.

Κορτοστέκω καὶ **κορτοστέκομαι**, εὐρίσκομαι ἀμφιβρόχης εἰς τὸ νὰ πράξω τι.

Κορτοσύλλαβα (ἐπίβ.) εἰς ὀλίγα λόγια, εἰς βραχυλογίαν.

Κορτόφθαλμος καὶ **κορτόφθατος** ὁ μύωψ ὅστις ἀμβλυωπεῖ.

Κόντυλας ὁ ἀνωφερῆς καὶ πετρώδης καὶ δύσβατος δρόμος. Β. **Κόντυλας** πρὸς τούτοις λέγεται τὸ χονδρὸν ἢ κονδυλώδες μέρος τῶν λιγνιθέντων ἀχύρων. Καὶ τὸ κάτωθεν μέρος τοῦ κονδυλίου τὸ πρὸς γραφήν χρησιμεῖον.

Κορτυλίζομαι. Λέγεται ὅταν ἀπαντᾷ τις πρόσκομμα εἰς τὸν λάρυγγα καταπίνων τεμάχια κοκκάου ἢ ἄλλου σώματος, ὅπερ προσενηεῖ βῆχα ἢ λυγμὸν γαργαλίζον τὸν οἰσοφάγον.

Κοπαρέα. « Μία κοπαρέα » τουτ. διὰ μιᾶς, ὡς τὸ τῶν Γάλλων « tout-d'un-coup ». (Ἴδε καὶ μονοκοπανέας.)

Κοπατὸ (ἐκ τοῦ ἀρχ. *κοπετό*), « ἔγεινε πολὺ κοπατὸ » θρήνος μετ' ὀλολυγμῶν. **Κοπατὸ** σημαίνει πρὸς τούτοις τὴν στενοχωρίαν τοῦ ἀσθμαίνοντος ἢ πάσχοντος δεινῶς. Ὁ ἀββῶστος ἔχει πολὺ κοπατὸ.

Κοπελάρης—ὁ νεκρίας ὁ ἐρωτόληπτος ὁ Νάρκισσος, καὶ **κοπέλα** ἢ **κοπελοῦδι** ἢ **νεβνις** καὶ **κοπέλι** (τὸ) ὁ ὑπηρέτης.

Κόπιλα (τὰ) καὶ **κοπιλάκια**. Τὰ ξυλάρια διὰ προσάνναμ.

Κοπρόλακκος καὶ **προκόλακκος** κατ' ἀναγκασματισμὸν. Ὁ λάκκος ὅπου ἐναποταμιεύονται οἱ κόπροι (*cloaca*).

Κοπρόσκυλο καὶ **κοπρίτης**. Περιφρ. ἐπίθ. τοῦ βυπαροῦ καὶ χυδαίου ἀνθρώπου.

Κορακόβηχας. Ὁ λεγόμενος *κοκκίτης* (*coqueluche*) καὶ **Σκυλόβηχας**.

Κορασίδα (ἢ) τὸ κοράσιον.

Κοριθί (τὸ) εἶδος σταφυλῆς χονδράς καὶ φαιάς ἐχούσης τὰ βγάγας (ἴσως ἐκ τοῦ Κορίνθιον).

Κοριά (ἢ) *πυτσαβούρα*, *κουρέλλι*, *καρναβάτσα*.

Κορκάτο. Σταφυλὴ ἔχουσα τὰς βγάγας ὡς τὸν κορκὸν ἀγροῦ καὶ εὐθραύστους.

Κορκίδα. (ἐκ τοῦ ἀρχ. *κροκίς*—ἴδος—*κλώσι*, *ξανθὸν*) ἢ *χονδροκλωστή* τοῦ λιναρίου, καὶ *κορκιδόπαρο* τὸ ἐκ κιννάβεως χονδρὸν ὕφασμα.

Κορκοσουρίαίς.—Αἱ φλυκταί, τὰ βραδισύργα ψιθυρίσματα τῶν γυναικῶν τὰ διεγειρόντα ἔριδας μετὰξὺ οἰκογενειῶν (*petegolezzi*) (ἰδ. *Κουσεγγία*)—καὶ *κορκοσουρίας* ὁ φλύαρος καὶ βραδισύργος, ὁ διασπείρων λόγια.

Κορμός—καλεῖται ὁ θνησιμακίος νεοσσός καὶ μὴ ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ ὡοῦ, καὶ βῆμα *κορμάζω*. Κοίτεται καὶ *κορμάζει*—τουτ. διατελεῖ ὡς ὁ κορμὸς νεοσσοῦ στενοχωρημένος καὶ ἀκίνητος.

Κόρφος—ὁ κόλπος, τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ στήθους ἢ τὸ ἐξόγκωμα πρὸ τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν (*le sein*). Καὶ τὸ πρὸ τοῦ στήθους ἐμβαδὸν τῶν φορημάτων. « Τάβαλε μέσ' στὸν κόρφο του ».

Κορφή ἄντι κορυφῆ καὶ *κορφαῖς* ἢ *κορφάδες* (πληθ.) αἱ κολοκυθοκορφαδες, αἱ κορυφαὶ τῶν φυτῶν ἐξ οὗ καὶ *κορφολογῶ* καὶ *κορφολόγημα* τὸ κόπτειν ἢ συλλέγειν τὰς κορυφὰς τῶν λαχάνων. « Ἐκορφολόγησε τ' ἀμπέλια ». *κορφή* λέγεται καὶ τὸ κατακόρυφον τῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς, ἢ τῶν μαλλιών, ἐξ οὗ καὶ « Δίκορφος κεφαλή », ἢ ἔχουσα δύο κορυφὰς.

Κοσκινίδια και αποκοσκινίδια. Τὰ σκύβαλα τοῦ κοσκινίσματος. Λέγονται καὶ *πισσώρα* — τὰ ἐπισωρεύματα.

Κοσμαγάπητος — ὁ ἀγαπώμενος καὶ εὐνοούμενος παρὰ πάντων διὰ τὰ πλεονεκτήματά του.

Κοσπυμένος σάκκος σημ. τὸ γεμάτος ἕως ἄνω. Κοσπυμένος (μεταφορ. ὁ οἴηματίας, ὁ ἀνακαπαρδωμένος. ἴδε τὴν λέξιν.

Κοτσιίζει (τριτοπρόσ.) ἴσως ἐκ τοῦ ἀρχ. κοστιίζει, τὸ παρ' ἄλλοις κοστιίζει « Ἐκότισσε τὸ βόδι », τουτ. ἐξιππάσθη, ἀφηνίασε.

Κοτσιφάλι — εἶδος σταφυλῆς. « Ἐ καίμενο κοτσιφάλι ποῦ νὰ σ' ἀναδιάσω πάλι »!

Κοτσυγόμναλος — ὁ κουφόνομος, ὁ παρ' ἄλλοις κουρουνόμναλος ἢ πετεινόμναλος. (ἴδε καὶ Τζιτζικόμναλος.)

Κοῦβ.λης καὶ κοῦβ.λαινα — Λέγεται καὶ *κοῦτρης*, ὁ ἐλαφρόνομος, τρελούτσικος.

Κοῦθος — ὁ κοῦρκος παρ' ἄλλοις. Ἰνδιάνος καὶ Γάλλος. (Dindon.)

Κουκκολογῶ — Συνάζω τοὺς κόκκους τῶν ἐλαίων καὶ *κουκκολόγια* τὰ μαζεύματα τῶν κόκκων.

Κουκκίζει — Λέγεται μεταφορ. ἐπὶ τῶν καρποφόρων δένδρων « Τὰ ἐλαιδόδενδρα κουκκίζουν » τουτ. φέρουν καρπὸν σποράδην ἢ ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Κουκκουβιά (τρ. πρόσ.) παρ' ἄλλοις *κουρκουριῶ*. Λέγεται ἐπὶ πτηνῶν νοσοῦντων καὶ μὴ δυναμένων νὰ πτερυγίζου.

Κουκκουλόνω — *ομαι*. Σκεπάζομαι, περιτυλίσομαι καὶ ἡ φράς. « ἐκουκκουλώθη τὸν ἄνδρα » τουτ. τὸν ἐφορώθη, ἢ ὑπανδρεύθη διὰ τῆς βίας.

Κουκκουλόρασο. Εἶδος χονδροράσου κοντοῦ μὲ κουκούλαν (*capuccio*) καποτάκι.

Κουλλός ἢ *κουλλοχέτης* — ὁ κολοβὸς κατὰ τὴν χεῖρα (*manchet*) ὁ ἀκρωτηριασμένος.

Κουμάζω (τὸ ῥίφι) λέγεται ἐπὶ ἐρίφου ὅστις ἀπογαλακτισθεὶς κλείεται διὰ τοῦτο εἰς ἰδιαιτερον σηκὸν ἢ ὑπὸ κόφινον, ὅπερ ὀνομάζεται καὶ ῥίφι τῆς τρύπας (Σηκίτης).

Κοῦμος. Τὸ παρ' ἄλλοις *κουμάσι* — μικρὰ καλύβη ἢ μάνδρα ὅπου περικλείονται τὰ ζῶα.

Κοῦμουλος — γεμάτος ἕως ἄνω « ἕνα κοιλὸ κοῦμουλο σιτάρι », ἢ ἐν ἀγγεῖον κοῦμουλο λάδι κτλ., τὸ δὲ περίσσευμα καλεῖται *κουμουλάδα*.

Κούραυ.λα (τὰ). Τὰ γλουτίκι, κοινῶς τὰ κωλομήρικα.

Κουρέλλα. Εἶδος μικρῶν σύκων ἐλεκτῶν, καὶ καλῶν εἰς γεῦσιν.

(Ἔπεται συνέχεια)

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

—ooo—

Ἰερὰ Κατήχησις, ἥτοι ἐξήγησις τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐξέτασις τῶν χειροτονουμένων, συγγραφεὶσα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως, νῦν δὲ διασκευασθεῖσα ἐπὶ τὸ ἐκαθαρώτερον ὕφος, ἐκδίδεται ἐκ τῶν Κ. Ἀνανάδη καὶ Κ. Πολυτάκη εἰς κοινὴν τῶν ὀρθοδόξων ὠφέλειαν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1864.

Πάντοτε μὲν καὶ πανταχοῦ ἡ ἄγνοια ἐν γένει τῆς ἀληθείας ἐγένετο παραίτιος πολλῶν παραλογισμῶν καὶ ἠθικῶν ἀτοπημάτων, ἰδίως ὅμως ἡ τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν ἐπήγαγε καὶ ἐπάγει ὅσημέραι ἀλγεῖν ὄντως καὶ ἀνήκεστα ἀποτελέσματα. Ὁ ἄγνωστος τὴν θρησκείαν ὑπὸ δύο μεγάλων κινδύνων ἐπαπειλεῖται. Ἄν μὲν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἀνήκων ταῖς κατωτέραις τῆς κοινωνικῆς κλίμακος βαθμίσει ζῇ διὰ μόνης τῆς πίστεως, μηδέποτε τὴν θρησκείαν αὐτοῦ ἐρευνήσας, μηδέποτε αὐτὴν ἐξετάσας, ὁ τοιοῦτος, εἰ καὶ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ τῆς θρησκείας θεμελίου, ἐπειδὴ ὅμως δὲν δύναται διὰ τῆς πίστεως μόνης ὅπως διακρίνη τὴν ἀλήθειαν τῆς πλάνης, λεληθότως πολλαῖς πιστεύει καὶ ἀσπάζεται οὐ μόνον πολλαῖς ἐκτὸς τῶν γνησίων τῆς θρησκείας αὐτοῦ δογμάτων καὶ διατάξεων ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ διαβρῆδην ἀντίκεινται πρὸς τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας αὐτοῦ. Καὶ τότε πίπτει εἰς τὸ ὀλέθριον τοῦ φανατισμοῦ πάθος, οὗ περ τὰ στυγερὰ ἀποτελέσματα μετὰ φρίκης ἀναφέρει ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ἱστορία. Ἄν δὲ τοῦναντίον, ἀνήκων ταῖς ἀνωτέραις τῆς κοινωνίας τάξεσιν, εὐρίσκειται συνεχῶς εἰς συνάφειαν καὶ συγκοινωνίαν μετ' ἀνθρώπων διαφόρου ἀγωγῆς καὶ θρησκευματος, πολλαῖς μάιστα διεστραμμένων τὰ ἦθη καὶ τὴν καρδίαν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀπαγῆς περὶ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, ἀποσθεννυμένης βαθμηδὸν τῆς ἐν αὐτῷ πίστεως, καθίσταται μετ' οὐ πολὺ ὄλως ψυχρὸς πρὸς τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, καὶ τελευταῖον, ὡς ἐπίμετρον τῶν δυστυχημάτων, τόξον μισοφρόνον ἐντείνει ἀναιδῶς καὶ ἀναισχύντως κατ' ἐκείνης τῆς θρησκείας, ἥτις ἐγαλούχησεν αὐτὸν μητρικῶς καὶ ἐθήλασεν αὐτὸν διὰ τῶν σωτηρίων αὐτῆς διδασμάτων.

Τὴν διπλὴν ταύτην ἀλήθειαν καθορώμενοι οἱ πάντες ἐν τῇ ἐνεστώσῃ κοινωνίᾳ. Ὀλίγοι τῶν χριστιανῶν εἰσιν ἀληθεῖς λάτρεις τῆς θρησκείας αὐτῶν. Τινὲς μὲν εἰσὶν ὄλως φανατικοὶ καὶ θρησκομανεῖς, πιστεύοντες πολλαῖς καὶ αὐτὰ τὰ γελοῖα καὶ παρατράγωδα, τινὲς δὲ, ὡς ἦδη εἶπον, ψυχροὶ, σκώπτοντες τοὺς ἀληθεῖς πιστοὺς, καὶ γελῶντες σαρδόνιον ἐπὶ τῇ εὐκρινεῖ ἐκείνων. Πόθεν δὲ ταῦτα; Ἐκ τῆς παντελοῦς ἀγνοίας τῆς θρησκείας. Ὅσα πλέον τις ἐνοεῖ

ὅ,τι πιστεύει, τοσούτω καὶ ζῆλον πλεῖονα ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ. Πολλοὶ τῶν χριστιανῶν δυσανασχέτουσιν ὅπως μεταβαίνωσι συνεχῶς εἰς τὸν τόπον τῆς δημοσίου λατρείας, τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀκροάζονται τῆς θείας καὶ ἀναμιάκτου Μυσταγωγίας. Ἀλλὰ διὰ τί; διότι οὐδὲ ὄλως καταλαμβάνουσι τὴν ἀληθῆ τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων ἐνοιῶν, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται ἵνα κρίνωσι κατὰ πόσον ἀξία λόγου καὶ ὑποχρεωτικὰ εἰσι τοῖς ἀκροωμένοις αὐτά. Ἰσως πρό τινας χρόνου ἠδύνατο ἵνα δικαιοθῆ κατὰ τι ἡ ἄγνοια αὐτῆ τῆς θρησκείας, καθότι ἦν σπάνις ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἡμῶν γλώσσῃ τῶν ἀναγκαίων πρὸς γινώσιν αὐτῆς διδασκτικῶν βιβλίων. Ἀλλὰ σήμερον, ὅτε ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ ἔθνος ἡμῶν πλουτεῖ καὶ ἄλλων πολλῶν διδασκτικῶν βιβλίων, καὶ ἰδίως θρησκευτικῶν, οὐδεμία εὐλογοφανῆς πρόφασις λείπεται δικαιοῦσα τὴν περὶ τὴν θρησκείαν ἄγνοιαν ἡμῶν καὶ ὀλιγορίαν. Καὶ ὡς ἐν τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαιότητων βιβλίων συνιστῶμεν καὶ τὸ σύγγραμμα, τὸ περιέχον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καθομιλουμένῃ γλώσσῃ τὴν ἐξήγησιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας. Τοῦ συγγράμματος τούτου συγγραφεὺς ἐστὶν ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ δεινὸς περὶ τε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν θεολογίαν Νικόλαος ὁ Βουλγάρις ὁ ἀπὸ Κερκύρας. Ἡ ἐπιγραφή τοῦ συγγράμματος ἐστὶν ἡ ἐπομένη Ἰερὰ Κατήχησις, ἥτοι τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας ἐξήγησις, καὶ ἐξέτασις τῶν χειροτονουμένων.

Κατὰ πόσον τὸ σύγγραμμα ἐστὶν ἀξίον λόγου, τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἀρκεῖ ἵνα καταδείξῃ. Ἀλλὰ πρὸς πλεῖονα διασάφηναι, παρατίθεμεν ἐνταῦθα ἀπόσπασμά τι τῆς ἐπιστολῆς, ἣν ὁ διάσημος τῆς Κερκύρας ἀρχιεπὶς Ἰάκωβος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν συγγραφέα, τὸν σοφώτατον Βουλγάριν περὶ τοῦ συγγράμματος τούτου. « Ἀνέγνων που, γράφει ὁ Ἰάκωβος, καὶ ἐπανέγνων τὴν ἱερωτάτην Κατήχησιν, θυμαστέ Νικόλαε, κἄν τε πολὺς τὸ παράπαν, κἄν τε γήρως ἐσχάτου, πολλὴν δι' αὐτῆς ἐκαρπωσάμην, ὁμολογῶ, τὴν ὠφέλειαν. Διὰ τε τῶν τύπων πᾶσι τὸ κατ' ἐμὲ καὶ ψυχοτερπῆ καὶ ψυχροσωτήριον τοῖς ἐντευξομένοις. Ἐν ταύτῃ γὰρ τῶν Μυστηρίων τὰ ἄδυτα, τῶν ἱερῶν ἐντευξέων αἱ διαταγαί, τῆς στολῆς τῆς ἱερατικῆς τὰ μυστήρια, τῆς ἐκκλησίας οἱ ἔθροι, τῶν θείων αἱ ἐρημνεῖαι Ναῶν, τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἱεραρχιῶν αἱ διακοσμήσεις, ὁ νοῦς τῆς Γραφῆς ὁ τετράμορφος, Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Μεσσοῦ αἱ διὰ τῶν Γραφῶν ἀποδείξεις, τὸ κήρυγμα τῶν Μαθητῶν τὸ πολύβροντον, αἱ εἰσφοραὶ τῆς θείας χάριτος αἱ πολυπλάσιοι, τῶν συμβολικῶν ἄρθρων αἱ παραφράσεις, τὰ τῶν Συνόδων τῶν Οἰκουμενικῶν ἀπανθήσιμα, αἱ φάλαγγες τῶν αἵρεσιπαραχρῆστων αἱ ἰοθόλοι, τῆς θεομήτορος ἡ ὑπεροχὴ ἡ ἀσύγκριτος, τὰ

τάγματα τῶν ἱεραρχιῶν τῶν ἐπουρανίων, αἱ τάξεις τῆς βασιλείας τῶν πόλεων αἱ θεοσεβεῖς, τῶν μεγαλειῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦ ἁγίου ἄρτου τῶν τερατουργιῶν τὰ ἀπόρρητα! Καὶ τί ἐτι λέγω; Πάσης τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας τὰ ὑπομνήματα καὶ ζητήματα. »

Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ ἡ ἀξία τοῦ συγγράμματος καταδεικνύεται, καὶ τὸ σύνολον τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων διευκρινεῖται. Τοῦ συγγράμματος τούτου πολλοὶ καὶ ἐπανειλημμένοι ἐκδόσεις ἐγένοντο. Ἰσότηρ δὲ πασῶν ἐστὶν αὕτη, ἣν καὶ συνιστῶμεν ἅπασιν τοῖς ὀρθοδόξοις ἡμῶν ἀδελφοῖς. Δύο τῶν φιλομούσων ὁμογενῶν, ἠγούμενοι ἐπιβλαβεστάτην τὴν ἔλλειψιν τοιαύτης βίβλου, μήτε πόνων μήτε χρημάτων φεισάμενοι, ἀνέλαβον τὴν ἐκδοσιν ταύτης. Τὸ ὕφος τοῦ συγγράμματος ἐστὶν ἀπλούστατον, καταλαπτὸν εἰς πάντα χριστιανὸν Ἕλληνα οὔτε εἰς τὸ βάρβαρον καὶ χυδαῖον καταπίπτει, οὔτε εἰς τὸ δυσνόητον καὶ γριφῶδες ἀποπλανᾶται. Γλῶσσα γλαφυρὰ προσιτῆ τοῖς πᾶσι. Μάλιστα πρὸς πλεῖονα τῶν ἀναγνωστῶν εὐχαρίστησιν, τὸ σύγγραμμα, βαδίζει κατ' ἐρωταπόκρισιν. Ἐρωτᾷ ὁ ἐξεταστής, ἀπαντᾷ ὁ ὑποψήφιος. Ἀναγκαιότατον διὰ πάντα χριστιανόν. Τὸ μόνον, ὅπερ ἀφελῶς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐν πάσῃ ὀρθοδόξῳ οἰκογενεῖᾳ. Ὅτι ἀπαιτεῖται ἵνα γνωρίζῃ περιληπτικῶς πᾶς ὀρθόδοξος χριστιανὸς, καθόσον ἀρροῖ εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δι' ὄλου τοῦ ἔτους τελούμενα, τοῦτο διδάσκαται σαφῶς ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ. Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκούσι πρὸς σύστασιν τοῦ συγγράμματος. Ὅθεν συνιστῶντες καὶ αὐθις αὐτὸ πᾶσι ταῖς ὀρθοδόξοις περὶνομεν τὸν λόγον.

X.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΑΤΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΚΛΟΠΗΣ (*).

Τὸ περιστατικὸν τὸ πλέον κοινὸν ἔχει πάντοτε μίαν αἰτίαν. Διὰ ν' ἀνακαλυφθῇ δὲ δὲν πρέπει νὰ παραβλεφθῶσιν οὔτε αἱ παραμικρότεραι λεπτομέρειαι, αἵτινες προηγήθησαν τοῦ ἀποτελέσματος· πρέπει δι' ἐπαγωγῆς λογικῆς νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἐξετάζων τὰ πιθανὰ αἰτία καὶ τὰς δυνατὰς συνεπείας τῶν. Ἐφαρμόζων τὸ σύστημα τοῦτο κατ' ὄρθωσα νὰ παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύ-

(*) Ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Canler, μυστικοῦ πάλαι ἀστονόμου ἐν Παρισίοις. Τὰ ὑπομνήματα ταῦτα τοσούτω συνετάραξαν δημοσιευθέντα τὴν Γαλλίαν, ὥστε ἀπηγορεύθη ἡ κυκλοφορία αὐτῶν.

νης πλήθος κακοποιών, μεταξύ δὲ τῶν ἄλλων καὶ τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὴν ἐπομένην πράξιν.

Κλοπὴ μετὰ ῥήξεως ἐτελέσθη νύκτωρ εἰς τὸ ἐργαστήριον Κυρίου τινος Σ... ὠρολογιοποιῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν Σαινδενί. Κατὰ τὰ φαινόμενα οἱ κλέπται εἰσελθόντες εἰς τὴν δίοδον τῆς οἰκίας εἰσέδυσαν εἰς τὸ ἐργαστήριον διὰ τινος θύρας. Ἰπεξήρσαν δὲ ποσότητά τ.να ὠρολογίων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κρεμαμένων εἰς σιδηρᾶν βιάβδον, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεσύρθησαν ἀφέντες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν μοχλὸν σιδηροῦν μὲ ξυλίνην λαβὴν, τὸν ὅποιον μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ παραβιάσωσι τὴν θύραν, καὶ τεμάχιον κηρίου κεκαλυμμένον μὲ χάρτην ἴσον πρὸς τὸ ἥμισυ τῆς χειρός.

Ὁ Κύριος Σ... δὲν εἶδε τὴν κλοπὴν ἧς ἐγένετο θύμα, εἰμὴ τὸ πρῶτ' ὅτε κατέβη εἰς τὸ κατάστημά του. Ἐγὼ δὲ μόνον τὴν 40 ὥραν ἔμαθον τὴν τολμηρὰν ταύτην πράξιν. Κατευθύνθη ἀμέσως μ' ἓνα ἀστυνομικὸν κλητῆρα εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ ὠρολογιοποιῦ, διὰ νὰ συλλέξω τεκμήρια ἱκανὰ νὰ συντελέσωσιν εἰς ἀνακάλυψιν τῶν κλεπτῶν. Οὐδὲν ὅμως ἔγχετο ὑπὲρ, καὶ οὐδεὶς τοὺς εἶχεν ἰδεῖ. Ἐκτὸς δὲ τῶν δύο ἀνωτέρω πραγμάτων, οὐδὲν ἄλλο ἔμενε κατάλληλον νὰ εὐκολύνῃ τὰς ἐρεῦνας μου.

Ἐν ἐλλείψει λοιπὸν πάσης πληροφορίας ἀπεφάσισα ν' ἀπευθυνθῶ πρὸς τὸν ἀστυνόμον τῆς συνοικίας Σαινδενί, ὅστις ὡς συντάξας ἤδη πρωτόκολλον εἶχεν ἔσως ἐνδείξει ἀκριβεστέρως· οὗτος ὅμως μοι εἶπεν ὅτι οὐδὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ἡσυχάσωμεν, διότι αἱ ἐνέργειαι μας ἤθελον καταλήξαι εἰς ἀπώλειαν χρόνου καὶ εἰς κόπους περιττούς. Μετὰ ταῦτα ἤλλαξεν ἡ ὁμιλία καὶ ἐνθ' ἑαυτῶν ἐπελάτουν ἐπὶ διαφόρων πραγμάτων ἔλαβον εἰς χεῖρας μηχανικῶς τὸ χαρτίον, τὸ ὅποιον περιετύλιξε τὸ κηρίον, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ μῆκος ἦτο τριῶν δακτύλων τὸ πολὺ. Ἐξαίφνης ἀκτίς ἐλπίδος ἔλαμψεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου, διότι παρετήρησα ὑπὸ τὸν βύβλον τὸν ὅποιον ἀφήκαμ εἰς αὐτὸ οἱ δάκτυλοι ἡμικεκολλημένους τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις:

« δύο λίθραι βουτύρου »,

γεγραμμένας κατὰ τρόπον δυσανάγνωστον, καὶ μὲ μελάνην τῆς ὁποίας ἡ κακὴ ποιότης τὰς καθίστα ἔτι πλέον δυσανάγνωστους.

— ὦ! ὦ! ἀνεκράξα, ἰδοὺ σύμπτωσις θαυμασιὰ· πρέπει νὰ ἀνακαλύψω τὸν γράψαντα τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, καὶ ὅταν τὸν εὕρω, ἔσως ἀνακαλύψω καὶ τοὺς κλέπτας.

— Φίλε μου, μοι ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ ἀστυνόμος, πολλοὺς ἤκουσα φανταζομένους φούρνους καὶ καρβέλια, ἀλλ' οὐδενὸς μ' ἐφάνησαν τόσον ἀπίθανοι ὅσον οἱ ἐδικοί σου.

— ἴσως, ἴσως! Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐπιτύχω; ἀλλὰ

πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ μὲ παραχωρήσῃς τὸ χαρτίον τοῦτο.

— Προθύμως μόνον σὲ προσειδοποιῶ ὅτι εἰς τὰς τέσσαρας θὰ κλείσω τὸ πρωτόκολλόν μου, καὶ θὰ πέμψω ὅλα ταῦτα τὰ τεκμήρια εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

— ἔχει καλῶς, θὰ σπεύσω.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν, θάρξος καὶ καλὴ τύχη!

Καὶ ἀνεχώρησα μὲ τὸν κλητῆρα φέρων τὸ μικρὸν χαρτίον. Εἰς μάτην ἀναβὰς εἰς ὄχημα ἐπεσεκέρθη ὅλους τοὺς βουτυροπώλας τῆς μεγάλης ἀγορᾶς, τῆς ἀγορᾶς τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, Ἁγίου Ὀνωρίου, Ἁγίου Ἰωσήφ κλ. ἐπανηρχόμεν δὲ ἀπλησιζόμενος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀστυνόμου, ὅτε διαβαίνων ἀπὸ τὴν ὁδὸν Aubry-le-Boucher παρετήρησα ἓνα ἄλλον βουτυροπώλην, πρὸς ὃν παρουσίασα τὸ χαρτίον μου ἐπαναλαβὼν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν. Ἀφοῦ ἐγύρισε καὶ ἐξαναγύρισε τὸ χαρτίον καὶ τὸ παρετήρησε μετ' ἐπιστάσεως μοι ἀπεκρίθη. — Ἐγὼ εἶμαι ὁ γράψας τὰς λέξεις ταύτας· ἀγνοῶ μόνον πρὸς τίνα τὰς ἀπεύθυνται· θὰ τὰς ἔβραλα ἐπὶ δύο λιτρῶν βουτύρου πωληθέντος εἰς τινὰ διαβάτην ἢ εἰς πελάτην μου. — Ταῦτα ἀκούσας ἐνόμισα ὅτι ἔπεσα ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου οὐρανοῦ.

Δυσὸν θάτερον διελογίσθη ἢ ἡ κλοπὴ ἐγένετο περὶ τὰ μέσα τῆς νυκτὸς τοῦτέστι περὶ τὴν μίαν ὥραν τῆς πρωῆς, ἢ οἱ κλέπται ἐπερίμεναν νὰ προχωρήσῃ περισσότερο ἢ νύξ' ἢ τελευταία ὅμως ὑπόθεσις εἶναι ἀπαράδεκτος διότι περὶ τὴν 3 ἢ 4 ὥραν τῆς πρωῆς ἢ ὁδὸς Σαινδενί βρίθεται ἀμαξῶν φορτηγῶν, διευθυνομένων πρὸς τὴν κεντρικὴν ἀγορᾶν, καὶ ἐργατῶν μεταβαινόντων εἰς τὰ ἔργα τῶν. Ὅθεν ἡ κλοπὴ ἐτελέσθη περὶ τὴν 1 ὥραν τῆς πρωῆς. Ἐὰν ἔχη οὕτως, οἱ κλέπται διὰ νὰ μὴ διεγείρωσι τὰς ὑπονοίας τῶν οἰκούντων ἐν τῇ αὐτῇ μὲ αὐτοὺς οἰκίαν, δὲν θὰ ἐπέστρεψαν νὰ κατακλιθῶσι· θὰ διήλθον τὴν ἐσπέραν εἰς τινος οἰνοπώλου, ἢ εἰς τι καταγώγιον, εἰς τὴν Κουρτίλ λόγου χάριν, ὅθεν κατερχόμενοι εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ναοῦ (Temple) θὰ ἠγόρασαν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς τῶν τῶν κηρίον ἀπὸ παντοπώλην τοῦτου τοῦ προαστείου.

Συνδυάζων οὕτω τὰς περιστάσεις αἰτινες πρέπει νὰ προηγήθησαν τῆς κλοπῆς, ἐφθασα εἰς τὸ Boulevard du Temple, ἐκεῖ δὲ μετέβην ἀπὸ παντοπώλου εἰς παντοπώλην, ἐρωτῶν ἕκαστον αὐτῶν ἂν ἐγνώριζε τὸ χαρτίον μου· αὐτὸ ἦτο ὁ φανὸς μὲ τὸν ὅποιον ὁ Διουγένης ἐζήτει ἄνθρωπον. Τέλος ἐφθασα καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν 62 πλησίον τοῦ στρατῶνος τῆς Courtille, καὶ πρὸς μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἐκείνος πρὸς ὃν ἀπετάθη ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἐρώτησιν μου·

— Τρόντι, Κύριε, χθὲς τὸ ἐσπέρας περὶ τὴν 11 καὶ 1/2 ἐπώλησα κηρίον ἐνὸς σολδιοῦ, περιτυλιχθὲν εἰς τὸ χαρτίον τὸ ὅποιον μὲ δεικνύετε, εἰς δύο νέους κατοικοῦντας εἰς τὴν γείτονα οἰκίαν.

— Τί κάμουν αὐτοί;

— Ἄ! Κύριε, εἶναι ἡσυχοὶ ὡσάν τ' ἀρνία· γράφεις ἐμπορικὸν καὶ οἱ δύο, εὐρισκόμενοι πρὸς τὸ παρὸν χωρὶς θέσιν, κάμουν τὸ λαθρεμπόριον τῶν δαντελῶν μὲ τὸ Βέλγιον· εἶναι ὅμως φρόνιμοι ὡς δύο κοράσια, μὰ τὸ ναί! μὴ βλέποντες κανένα, μὴ πηγαίνοντες εἰς καμμίαν κακὴν συναναστροφὴν, ποτὲ εἰς παραλυσίας, ποτὲ φιλονεικίας...

Εὐχαριστήσας τὸν παντοπώλην διὰ τὰς πληροφορίες ταύτας καὶ εἰπὼν ὅτι δὲν ἦσαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους ἐζήτουν, ἀνεχώρησα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφοβούμην μὴ εἰδοποιήσῃ τοὺς κλέπτας, ἢ μὴ διὰ τῆς φλυαρίας του διεγείρῃ τὰς ὑποψίας τῶν, ἔστειλα τὸν κλητῆρα νὰ συμπαραλάβῃ ἓνα τῶν συναδέλφων του. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ συνδιαλεγόμενος μὲ τοὺς γείτονας ἐμάνθανον ἀκριβῶς τοὺς χαρακτῆρας τῶν δύο κακούργων. Ὅταν ἐφθασαν οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες τοὺς διέταξα νὰ παραμονεύσω, καὶ ἂν οἱ κλέπται ἐξέλθωσι νὰ τοὺς συλλάβωσι. Τὴν δ' ἐπαύριον τὴν 4 τῆς πρωῆς παρουσιάσθη εἰς τὸ οἰκημῆ των καὶ τοὺς συνέλαβον εἰς τὴν κλίνην των. Οὐδὲν ὅμως ὑποπτον ἐφαίνετο εἰς τὸ δωματίον των· ἔστειλα κ' ἐκράξα τὸν ἀστυνόμον καὶ ἐπεχειρήσαμεν ἐρευνᾶν ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐδὲν προέκυψε. Τότε ἤρχισα νὰ φοβῶμαι, ὅχι ὅτι ἠπατήθη, ἀλλ' ὅτι, ἐπειδὴ ἐφθασα ἀργά, τὰ ὠρολόγια θὰ ἔκαμαν πτερά. Εἰς τὸ δωματίον ὑπῆρχε μέγα παράθυρον βλέπων εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου. Ἀνοίξας δὲ αὐτὸ διὰ νὰ ἀερισθῇ τὸ δωματίον, παρετήρησα ἐργαστήριον σιδηρουργοῦ.

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, τί παράδοξον ἂν ὁ σιδηρουργὸς οὗτος κατεσκεύασε τὸν μοχλὸν, ἀγνοῶν εἰς τί ἔμελλε νὰ χρησιμεύσῃ. Καὶ λαβὼν τὸ ἐργαλεῖον, τὸ ὅποιον εἶχον φέροι μεθ' ἡμῶν, κατέβην εἰς τὸ σιδηρουργεῖον καὶ ἠρώτησα τὸν ἐργαστηριάρχην ἂν τὸ κατεσκεύασεν αὐτός.

— Ὅχι, Κύριε, μοι ἀπεκρίθη, ἐγὼ μόνον προσήρμωσα εἰς αὐτὸ λαβὴν πρὸς χρῆσιν ἐνὸς τῶν νέων, εἰς τῶν ὁποίων τότε εὐρίσκεισθε. Μὲ εἶχον εἰπεῖ ὅτι τοὺς χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μετακινῶν τὰς δέσμας τῶν ἐμπορευμάτων.

Οὐδεμίαν πλέον ἀμφιβολία ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ κλέπται. Μετὰ σπουδῆς λοιπὸν ἐπέστρεψα ἐπάνω καὶ διέταξα συντονωτέρως ἐρεῦνας. Τὰ στρώματα ἐξηλώθησαν, τὸ ἐν αὐταῖς χόρτον ἐκενώθη, οἱ τοίχοι ἐξητάσθησαν, τὰ ὑαλῖα τῶν παραθύρων ἐξεκολλήθησαν, καὶ θερμάστραι καὶ σκευοθήκαι ἠρουνθήθησαν λεπτομερῶς. Ἀπελπίσθημεν δὲ μηδὲν εὐρίσκοντες, καὶ μετὰ ἀνωφελεῖς ἐρεῦνας τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας, ἀπεφασίσασαμεν ν' ἀναχωρήσωμεν. Τὴν ἐπιούσαν ὅμως νέα πάλιν ἐρευνα ἐγένετο εἰς τὸ δωματίον. Ἐξετάζοντες τὴν ὀροφὴν παρετήρησαμεν ὅτι ἄνωθεν τῆς κλίνης ὑπῆρχε που λεπτοτάτη καὶ σχεδὸν ἀόρατος

διαφορὰ χρώματος. Ἀναβὰς δὲ τις εἰς τὴν κλίνην ἐκτύπησε μὲ στιβαρὰν χεῖρα τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ ἀνοιχθείσης ὀπῆς κατέπεσαν φύρδην μίγδην ἐπὶ τοῦ ἐφαπλώματος ὠρολόγια ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, μὲ κυλίνδρους, μὲ ἀγκύρας, ὅλα τέλος τὰ κλαπέντα. Οἱ κλέπται, διὰ νὰ τὰ κρύψουν εἶχον ἀνοίξει τρύπαν εἰς τὴν ὀροφὴν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἐφραξαν μὲ χονδρὸν χάρτην, τὸν ὅποιον ἐχρωμάτισαν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη στεγνώσει ἐφαίνετο ἡ διαφορὰ.

Μετὰ τινὰ χρόνον οἱ δύο κλέπται ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, τὸ ὅποιον τοὺς κατεδίκασαν εἰς δέκα ἐτῶν δεσμά.

Ἐκ τίνος δὲ προήλθεν ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀνακαλύψεως; ἀπὸ τεμάχιον ρυπαροῦ χαρτίου εἰς ὃ οὐδεμίαν ἐδίδοτο προσοχή.

G. M.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Πολλὰ καὶ τῷ ὄντι ποικίλα ἠδύνατό τις νὰ γράψῃ ἀπὸ τῆς παρελθούσης πρώτης Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν ἐγράφησαν αἱ τελευταῖαι ἡμῶν λεσχνηταί, αἱ πολυποικίλων μὲν, πολυύβρων δ' ἐσθῆτα περιβεβλημένοι. Ἀλλὰ πρῶτον ὁ μέλλων νὰ γράψῃ αὐτὰ ἔπρεπε νὰ μὴ εἶχεν ὑπεσχημένον ὅτι περὶ πολιτικῶν δὲν ὀμιλεῖ — δὲν γράφει δηλαδὴ, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ὀμιλήσῃ τις ἐν Ἀθήναις περὶ πολιτικῶν; — Ἀρκούσιν αἱ ἐφημερίδες, ἔσως δὲ καὶ περισσεύουσιν, ἀφοῦ μάλιστα τῆς « Ἀύγης » μόνης καταδυσάσης εἰς σκοτίαν νύκτα καὶ ἐντελῶς διαμελισθείσης, πολλοὶ ἄλλοι ἀνεφάνησαν δημοσιογραφικοὶ κομηταί, ὧν τὸ ἀστεροσκοπεῖον διαγράφει τὴν τροχίαν. Ἀλλ' οἱ ἀστρονόμοι, ὡς ἄλλοτε ποτε οἱ ἀστρολόγοι, ἀπατῶνται πολλάκις· πολλάκις ὁ κομητής, ἄλλην γνώμην ἔχων περὶ τῆς ὁδοῦ ἣν πρέπει νὰ τηρήσῃ, παραιτεῖ τὴν ὑπέκεινται δεικνυμένην ὁδὸν καὶ πλησιάζει πρὸς ἄλλο τι ἄστρον τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς, καὶ ἡ καταστρέφεται, ἢ καταστρέφει, ἢ χωνεύεται δίκην σιδήρου, διασπᾶται καὶ διαμελίζεται ὑπὸ τοῦ γείτονος ἄστρου καὶ διασκορπίζεται τὰ διάφορα αὐτοῦ στοιχεῖα, ἢ νικηφόρος πυρπολεῖ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ. Ἐπειτα, ἐρωτήσεις ἂν τις, τίς εἶναι ὁ δεύτερος λόγος διὰ τὸν ὅποιον δὲν ἐγράφησαν ποικίλα τὴν α' Νοεμβρίου; — Ἐλλειψὶς ἡσυχίας, τάξεως καὶ ἐλευθερίας τοῦ νοός; — Καὶ δικαίᾳ ἀφοῦ ὑπάρχει τάξις πραγμάτων; — Ἐλλειψὶς ὕλης; — ἴσως... ἀλλ' ὅμως ἠδυνάμην νὰ ὑλοτομήσω καθ' ὅλον τοῦ Κέρκωπος τὸ ἄστυ... Εἰς τὴν ἀγορᾶν ἀνεφάνη ὁ ἀστεῖος καὶ εὐδύνημος καὶ ἐλληρικώτατος καὶ εὐθημος Καρραγιώλης (πότερον,

ὡ ἄνδρες γραμματικοί, δύο γ ἢ γκ;) ὄχλου δὲ καὶ παιδίων σμῆνη συρρέουσιν ἀθρόα περὶ τὴν, ὡς μὴ ὤφελε, στενὴν θύραν τοῦ εἰς θεάτρον μετασχηματισθέντος ἀλευροπωλείου.—Ὁ Θέσπις ἔχρει τὸ πρόσωπόν του διὰ λάσπης οἴνου· ὁ Καραγκιόζης δι' ἀλεύρου· πόσον ὅμως ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο εἰς αὐτὸν τὸ νεωστὶ ἐν Πειραιεὶ ἀνεγερθὲν ἀτμοκίνητον ἀλευροποιεῖον! Ἐκεῖ ἠδύνατο νὰ ἀναβαίῃ καὶ καταβαίῃ ἀτμοκίνητος, ὡς θεὸς ἐκ μηχανῆς.—Εὐτυχῆς δ' ὁ ἔχων μίαν ἢ δύο δεκάρας καὶ δυνάμενος νὰ δαπανήσῃ αὐτάς εἰς τὸ ὠφέλιμον καὶ τερπνὸν τοῦτο θέαμα, εὐτυχῆς ὁ δυνάμενος νὰ συλλέξῃ τοὺς πρώην ἀπηγορευμένους ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἀβροὺς καρπούς τῆς καλλιλογίας τοῦ Καραγκιόζης! Δυστυχῆς δὲ καὶ τρισυθαλία ἢ ἀποροῦσα χρημάτων μοσχομάγκα, ἢ διὰ τὴν ἔνδεικν καὶ τὴν εἰς βώλους καὶ κάρυα καὶ ἄλλας παιδιάς ἐλευθέρας σπατάλην τῆς περιουσίας τῆς, εἰς μόνην τὴν θέαν τῆς ὑπὲρ τὴν θύραν ἀνηρτημένης εἰκόνας περιοριζομένη, εἰκόνας γραφείσης ὑπὸ Ἀπελείου χειρός. Κατακλιεῖται μελαγχολικῆ, ἢ κακοδαίμων! ὑπὸ τοῦ κατ' ἀσθενεῖς δονήσεις φθάνοντος εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῆς ἤχου τοῦ κκυροῦ διαρέε καὶ τοῦ ἐμπλήκτου ταμπουρά, διότι τίς ἀγνοεῖ ὅτι τὸ πληκτρον τῶν ἀρχαίων ἔφθασε καὶ μέχρις ἡμῶν;

Ἐν δὲ τῇ πόλει, αἱ μὲν ἑλληνικαὶ παραστάσεις ἐσπάνισαν, αἱ δὲ ἰταλικαὶ ἐξακολουθοῦσι χωλαίνουσαι. Καταπεσόντος τοῦ Ἀρόλδου καὶ ποδοκροτηθέντων καὶ κατασυρχθέντων ἀδίκως τῶν ἐν τῷ Elixir d'amore ὑποκριτῶν, διεδέξατο αὐτὰ ἡ γαλλοιταλικὴ Traviata καὶ αὐτὴ ὑποσκάζουσα.

Ἐσχάτως ἀνηγγέλλομεν τὴν ἐπιτυχίαν ἑλληνος ἀξιωματικοῦ κατὰ τὰς ἐν Παρισίοις αὐτοῦ σπουδὰς, σήμερον δὲ χαίρομεν μεγάλην χαρὰν βλέποντες καὶ ἕτερον εἰδικὸν ἄνδρα προστιθέμενον εἰς τοὺς ὀλίγους ἐν Ἑλλάδι. Ἡμεῖς εἰδικῶν κυρίως ἀνθρώπων στεροῦμεθα, ἔνεκα τοῦ μικροῦ πληθυσμοῦ, τῆς πενίας καὶ τῶν στενῶν ὁρίων· ἀλλὰ πρό τινων ἐτῶν βλέπομεν φανεροὺς ἀγῶνας τινῶν ἰδιωτῶν ὅπως καὶ κατὰ τοῦτο τιμήσωσι τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Καὶ τῷ ὄντι ὁποῖα καὶ ὁπόση τιμὴ! καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν εἰς μόνος ὀφθαλμιατρὸς καὶ αὐτὸς Ἑλληνας, ὁ Κ. Ἀναγνωστάκης, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην γνωστός. Τοιοῦτον λέγομεν καὶ τὸν Κ. Κωνσταντῖνον Κασαβέτην, ἐσχάτως ἐκ Παρισίων ἐλθόντα, ὅπου ἐπιμελῶς ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν, ἰδίως δὲ τὰ τῶν ὀδόντων, τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας κάτοχος. Ἄδικον θὰ ἦτο βεβχίως νὰ μὴ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸν μεταφραστὴν τῶν Στοιχείων τῆς Γεωμετρίας Λεγέρδρου, Κ. Δαμασκηνὸν, ὃν ἐγνωρίσαμεν ἐπιμελέστατα ἀσχολούμενον ἐν Παρισίοις εἰς τὰ μαθηματικά καὶ ἰδίως εἰς τὰ τῆς Ἀστρονομίας.

Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἀπὸ ἀστρονομίας εἰς ἀστυνομίαν καὶ ἀπὸ ταύτης πάλιν εἰς ἀστρονομίαν κατηντήσαμεν.

Ἐχει ὅμως καὶ ἡ μὴ εἰδικότης τὸ καλὸν τῆς π. χ. ἐνῶ εἰς τὰς πόλεις τῆς δυτικῆς Εὐρώπης οἱ ἔμποροι τῶν λεγομένων nouveautés μόνον τὰ ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα ἐνδύματα περιλαμβανόμενα πωλοῦσιν, ἐδῶ ὑπαγε εἰς τοῦ Γάλλου καὶ δύνασαι νὰ ἀγοράσῃς μεταξὺ ἄλλων τὰ ἐξῆς· α'. τὰ λεγόμενα ἐνδύματα, πανικά κτλ. β'. ὅπλα παντὸς εἶδους καὶ ἔως ἐδῶ ὑπάρχει σχέσις, διότι ὅπλον τῆς σεμνότητος εἶναι καὶ τὰ ἐνδύματα· γ'. σανδάλια καὶ ὑποδήματα, ἥτοι ἀνθρωπίνους ὀπίλας· δ'. σφραγίδας, χαρτοφυλάκια, βράβδους καὶ βακτηρίας κτλ. ε', καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἔστω δὲν ἔχει κανεὶς ἀνάγκην νὰ τρέχῃ εἰς πολλὰ μέρη διὰ νὰ ἀγοράζῃ ἕκαστον εἶδος. Εἰς τοῦ Μαυρικίου μάλιστα εὐρίσκεις καὶ μῦρα καὶ σοκολάταν καὶ κηρία καὶ κλωθία καὶ εἴ τι ἄλλο. Οἱ παντοπῶλαι δικαίως δύνανται νὰ κινήσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἐμπορῶν τούτων, ὡς εἰ μὴ λόγῳ, τοῦλάχιστον ἐργῶ σφετεριζομένων τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν.

Εἰσήλθομεν τέλος καὶ εἰς τὸν χειμῶνα· ὄρθρου βραθέως ἔτι σὲ ἐξυπνίζουσιν αἱ μελωδικαὶ καὶ ἔρρινοι φωναὶ τῶν σαλαποπωλῶν. Δὲν εἰξεύρω ἂν τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ Μακεδόνες ἀπέστελλον εἰς τὰς Ἀθήνας σαλεποπόλας· τοῦτο μόνον εἶναι βέβχιον ὅτι, ἂν αἱ θεραπεινίδες τῆς φιλεργοῦ χήρας τοῦ Αἰσώπου (δηλαδὴ τῆς ἀναφερομένης ὑπὸ τοῦ Αἰσώπου) ἔζων τὴν σήμερον, ἀδίκως θὰ ἀπέκτεινον τὸν ἀλεκτρυόνα αὐτῆς, διότι ἡ κυρία τῶν θὰ τὰς ἐξύπνει ἐνωρίτερον, ἐννοχώτερον, ὡς λέγει ὁ Αἰσώπος, οὐχὶ ἀγνοοῦσα τὴν τῶν ἀλεκτρυόνων ὄραν, ἀλλὰ γινώσκουσα τὴν τῶν σαλεποπωλῶν. Περίεργον! εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι ψυχρὸν, δὲν πωλοῦνται τὸν χειμῶνα θερμαντικὰ καὶ ζέοντα ποτὰ, τὸ δὲ θέρος πωλεῖται τὸ λεγόμενον Κοκό, ποτὸν ἐκ γλυκυβρίζης κατασκευαζόμενον καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν δροισιτικῶν κατατασσόμενον. Εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀπαύτως αἴθριον καὶ γλυκὴν ἔχουσαν οὐρανὸν καὶ χειμῶνας ψυχροὺς σπανίως ἰδοῦσαν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τὸ θέρος θερμώτατον ἔχουσαν, τὸν μὲν χειμῶνα θερμάνεσαι διὰ σαλεπίου, ὡς οἱ ἐν Ρώσῃα διὰ τείνου, τὸ δὲ θέρος . . . ποῦ τὸ ἀντίστοιχον τοῦ Κοκό; Ὅπως πότε' ἂν ἦ, ὅστις ἠναγκάσθη ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ περὶ τὴν ἡ ὅ τῆς πρώτης, δὲν εὖρε βεβχίως ἐντελῶς ἄμοιρα ῥομαντισμοῦ καὶ ποιήσεως τὰ σύμβολα τῆς ἀγρυπνίας, τοὺς σαλεποπόλας, οἵτινες ἐν χειρὶν ἔχοντες τὸν πεπρωμένον αὐθιψὴν καὶ περὶ τὴν κοιλίαν τὰς κύλικας καὶ τὴν πεπεββόριζαν περιέρχονται δρομαῖοι ἐν τῷ σκότει τὰς τριάδους καὶ τὰς στενωπούς τῶν Ἀθηνῶν.

Οὐχὶ τρέθοδον ἢ στενωπὸν ἀλλὰ τὴν μεγάλην

ὄδον τοῦ Αἰόλου εἶδομεν ἐπὶ σκηνῆς φωταγωγημένην κ' ἐστολισμένην διὰ ταπήτων, ἐπιγραφῶν καὶ διαφῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεῖου σκηνογράφου Κ. Ρῶτα. Ἡ σκηνογραφία παρίστησι τὴν διὰ τὴν πολλὴν συρροὴν τοῦ πλήθους στενὴν αἰολικὴν ὄδον, ἀπὸ τῆς γωνίας τοῦ φαρμακείου τοῦ Καθάκου μέχρι σχεδὸν τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσεως καὶ τοῦ ἀρίστου ζαχαροπλαστείου καὶ σοκολατοποιείου τοῦ Κ. Σπυρίδωνος Παυλίδου. Τὸ καφφενεῖον τῆς Ἠραίας Ἑλλάδος φαίνεται κάλλιστα καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ὡς καὶ αἱ ἀπέναντι οἰκίαι μετὰ τῶν ἐργαστηρίων, καὶ ἡ Ἁγία Εἰρήνη ἀπαστράπτουσα ὑπὸ φωτοχυσίας, καὶ ἡ παρ' αὐτὴν πρωτοφυλακῆ. Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ σκηνογραφία· τὸ δὲ παρισώμενον εἶναι σύνθεσις καλῆ ἰταλοῦ μουσικοῦ, ψαλλομένη ὑφ' ἀπάντων τῶν ὑποκριτῶν τοῦ θεάτρου ἑλληνικὰ ἐνδεδυμένων ἐνδύματα, πλὴν ὀλίγων φοροῦντων τὰ στενὰ διὰ τὸ πιθανόν· ἐνὸς μόνου ἐνδύματος τὴν ἑλλειψιν παρετήρησαμεν τῶν βρακῶν. Καὶ ὅμως αἱ βράκαι ἢ βράκες εἰσὶν ἀρχαιότατον ἐνδυμα, τοῦ γαλλικοῦ μάλιστα συρροῦ, ἀφ' οὗ καὶ μέγα τῆς Γαλλίας μέρος Gallia braccata, βράκας φέρουσα, ἢ, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ κατασκευάσωμεν, ὡς ἡ συνήθεια, ῥῆμα καὶ παρακείμενον θεβρακωμένη Gallia καλεῖται. Καλὸν λοιπὸν εἶναι νὰ δικτηρηθῇ ἡ λέξις βράκα, βράκος, βρακίον, διὰ νὰ μὴ χαθῇ καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη παροιμία «δὲν εἰξεύρει νὰ δέσῃ τὰ βρακία του», «οὐκ ἐπισταμένης, λέγει ἡ Σαπφώ, βράκας ἔλκειν ἐπὶ τῶν σφυρῶν». Πῶς θὰ μείνῃ ἡ λέξις ἄνευ τοῦ πράγματος, καὶ πῶς ἡ παροιμία ἄνευ τῆς λέξεως; ἡμεῖς τοῦλάχιστον διαμαρτυροῦμεθα κατὰ τῆς πρὸς τὰς βράκας ἀσεβείας ταύτης.

Ἐπέπρωτο λοιπὸν καὶ εἰς γραμματικὴν καὶ ἐτυμολογίαν νὰ φθάσωμεν; Φοβοῦμαι μήπως οἱ σχολαστικοφοβοὶ ἀναγνώσται ἀποστρέψωσι τὸ πρόσωπόν των ἀπὸ τῶν ποικίλων μου. Καὶ ὅμως πόσον διαφέρει σχολαστικότης ἀπὸ σχολαστικότητος! Ἀναγνώσατε π. χ. τὸ ἐξῆς σχολαστικὸν γράμμα τὸ ὁποῖον ἔλαθον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν.

« Ἐν Μεγάρῳ, τῇ 11 Ὀκτωβρίου, ἔτους σωτηρίου 1862.

» Κύριε Συντάκτα τῆς Πανδώρας,

» Ἐὰν κακῶς μου τὴν γυναικίαν οὕτω λέγῃς, τὸν πατέρα καὶ σὲ, τοὺς τε σοὺς ἐγὼ πλυνῶ. Μὲ συγχωρεῖς διότι σὲ ἐνέβαλον εἰς ἀνησυχίαν· μὴ ταράττεσαι· ἡ φράσις αὕτη δὲν ἀποτεινεται εἰς σέ· εἶναι φράσις τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν Ἀχαρνέσιν ἀποτεινομένη πρὸς ἄλλον. Εἶμαι βέβχιος ὅτι ἄμ' ἀναγνώσας τὴν ἐπιστολιμαίαν μου ἀρχὴν, παρετήρησες εὐθὺς τὸ ὑπογεγραμμένον ὄνομα, διὰ νὰ βεβαιωθῇς ἂν τῷ ὄντι ὕβρισις τὴν γυναικίαν κἀνενοῦς. Ἀλλὰ πρὸς τί ἡ φράσις αὕτη ἐν ἀρχῇ γράμματος;

» Ἀκουσίως ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν μου, μέλλοντος ν' ἀρχίσω τὴν ἐξήγησιν τοῦ παραδόξου μου προοιμίου, ἀ-

κουσίως μ' ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ εὐφροσσύνη τοῦ Ῥακίνα κωμωδία, τὴν ὁποῖαν καὶ δικηγόροι καὶ δικασταὶ ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἐγκόλιον·

L'INTIMÉ.

Avant la naissance du monde . . .

DANDIN, baillant.

Avocat, ah! passons au déluge.

L'INTIMÉ.

Avant donc

La naissance du monde, et sa création,
Le monde, l'univers, tout, la nature entière
Était ensevelie au fond de la matière;
Les éléments, le feu, l'air, et la terre et l'eau
Enfoncés, entassés, ne faisaient qu'un monceau,
Une confusion une masse sans forme,
Un désordre, un chaos, une cohue énorme:
UNUS ERAT TOTO NATURAE VULTUS IN ORBE,
QUEM [GRAECI] DIXERE CHAOS, RUDIS INDIGESTA
[QUE MOLES]

(Dandin endormi se laisse tomber) (*)

» Καὶ ἐφοβήθη μήπως, ἀκούσας ἐτυμολογίας πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ αὐτοῦ πηγαζούσας καὶ ἐν τῇ Κιβωτῷ διασωθείσας, ἀποκοιμηθῆς, ὡς ὁ Δανδίνος, καὶ πεσὼν πάθῃ κἀνὲν κακὸν κτύπημα. Παραλείπω λοιπὸν καὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ Δευκαλίωνος τὸν κατακλισμὸν καὶ συντέμνων φθάνω εἰς τὴν Ἑλλάδα καθ' ὃν καιρὸν ἀκμάζει.

» Οἱ προπάτορες ἡμῶν (καὶ μὴ νομίσης ὅτι κομπάζω ἐπὶ ταῖς πατραγαθίαις) οἱ προπάτορες, λέγω, ἡμῶν ἐπὶ μὲν ἀψύχων ἐχόντων ἀνάγκην καθαρισμοῦ ἔλεγον πλυνῶ, ἐπὶ δὲ ἐμφύχων λούω. Ἐπλυνον λοιπὸν τὰ σπάργανα τῶν νηπίων καὶ ἔλουον τὸν ἑαυτῶν καὶ τοὺς σκύλλους των.—Ἀλλὰ παρατήρησον ὁποῖα ἀσυνέπεια—νομιζῶ ὅτι τὴν λέξιν αὐτὴν ἀνέγνωσα εἰς ἑλληνικὴν ἐφημερίδα—ἔλουον τὰ ἐμφύχια καὶ ἐν τοσοῦτω μεταφορικῶς ἐπὶ ἐμφύχων ἔλεγον πλυνῶ ἀντὶ λούω. Ἐὰν κακῶς μου τὴν γυναικίαν οὕτω λέγῃς, τὸν πατέρα καὶ σὲ, τοὺς τε σοὺς ἐγὼ πλυνῶ. Ἀλλ' ὁ λαὸς, ὅστις ποτὲ δὲν ἐδιδάχθη τὰς ἀνάστους γραμματικὰς, διώρθωσε τὸ γλωσσικὸν ἀμάρτημα. Ὅθεν εἰς τὴν αὐτὴν φράσιν πῶς λέγει ἡ συνήθεια; Ἐὰν κακολογῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν γυναικίαν μου, θὰ σοῦ λούσω τὸν πατέρα καὶ σὲ καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς σου.

» Χαίρω ὅτι κατώρθωσα τέλος πάντων καὶ ἐγὼ μίαν ἀνακάλυψιν· σὲ ἀσπάζομαι δὲ φιλικῶς, πιστεύων ὅτι ἀρκετὰ εἰργάσθη, ὥστε νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά μου ἂν ὄχι εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων, τοῦλάχιστον εἰς τὴν τῶν γραμμάτων ἱστορίαν.

» Ἐββῶσο.

» Κ. Κ. »

(*) Les Plaideurs.

Ταῦτα μὲν ὁ φίλος· ἐγὼ δέ; — Μένω ἄφωνος ὑπὸ θάμβους, ἄφ' οὗ μάλιστα ἄλλος τις φίλος παρὼν καὶ ἀκούσας τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἠρώτησε μήπως ὁ ἐν Μεγάροις ἔχη μᾶλλον ἀξιώσεις νὰ σημειωθῇ εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν.

Σ.

Η Ο Ι Η Σ Ι Σ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Πρὸς τὸν Κύριον Κ. Ζ. (*)

—οοο—

Ἐσίγησεν, ὦ φίλ', ἐδῶ ἡ τρυφερά μου Μοῦσα Ἄντι ἡλίου φωτεινοῦ σκότος ἐδῶ εὐροῦσα Κι' ἀντί γλυκέος ἔκρος χειμῶνα κρυερόν. Ἡμιτελὲς τὸ ἄσμα τῆς ἀφῆκ' ἐπὶ τῆς λύρας, Κι' ὡς πρὸς τὰ νέφη τὸ πτηνὸν φεύγει τὴν λύσσαν θήρας, Οὕτω κ' ἐκείνη ἔφυγε πρὸς ἄλλον οὐρανόν.

Ἐνφ' καρδίαι περίε μου ἀνίσθηται ἔδρουσαν, Αἵτινες μὲ τὸν βόρβορον τῆς ὕλης φαρμακεύουν Τὴν ποίησιν, ἄνθος τερπνὸν καλλόνον τὴν ζωὴν, Κ' ἐνφ' πυκνῇ προλήψεων θυσιῶδες ἀτμοσφαῖρα Μολύνει τὸν θωπεύοντα τὴν λύραν μου ἀέρα Καὶ πήγει τῶν ἀσμάτων μου τὴν πάλλουσαν φωνήν,

Θέλεις ἐδῶ ἡ Μοῦσά μου οἰστρήλατος νὰ ψάλλῃ Ἐδῶ, στὴν γῆν τοῦ ὕλισμοῦ, ἐδῶ, ἐδῶ νὰ θάλλῃ Ἐπὸ τὸ κάλυμμα νυκτὸς τοσοῦτω παχυλῆς! Κυπάρισσοι μόνον ἐδῶ σκιαζοῦν πᾶν μου βῆμα Καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὄρθρου τοῦ ἕως τὸ κρῖνον μνημα Κρᾶμα θά ᾔν' ὁ βίος μου θακρῶν καὶ χολῆς.

Τί πρὸς ἐμὲ ποιητικὸς ὀρίζων καὶ ὠρατός Καὶ οὐρανὸς γλαυκονεφῆς καὶ πόντος γαληνατός Καὶ φύσις διαλάμπουσα τόσον πολυτελεῶς, Ἐάν ἐγὼ κυλιώμαι εἰς τρύγα ἀδοξίας, Δεσμώτης δυσκασαρχεῶν κοινωνικῆς δουλείας, Καὶ αἱ καλά μου φεύγωσιν ὠραὶ ἀνωφελῶς;

Δὲν προσποιεῖ τὸ πλαίσιον ἀξίαν εἰς εἰκόνα, Ἦς πεφυρμένα χρώματα ἀποτελοῦσι μόνον Τὴν ἐγγραφεῖσαν ἀτεχνῶς πολὺπλοκον σκηνήν, Οὕτε ἀρέσκει ὁ καρπὸς ὁ ἔξωθεν ὠρατός, Σκώλης ἐνφ' στὰ σπλάγγνα του φαλεῦσι πειναλέος Λυμαίνεται τὴν γύρω του λευκόχυμον τροφήν!

Μάτην ὁ νοῦς μου καὶ ποτε ὑψοῦται στοὺς αἰθέρας Καὶ μάτην στρέφω τ' ὄμμα μου πρὸς λαμπροτέρας σφαῖρας Ἐψηλοτέρων τῶν ψυχρῶν τοῦ ὄχλου ἰδεῶν, — Τὸ πῦρ, ἔπερ αἰσθάνομαι ἐντός μου ὑποκαπὸν, Δὲν θέλει χύσει ζωηρὸν πῦρ ποτε καὶ γενναῖον Ἐκλάμψεις δόξης διαυγεῖς στὴν πρό ἐμοῦ ὁδόν.

(*) Ὁ φίλος οὗτος μοὶ ἔγραψεν ποτὲ ἐξ Ἀθηνῶν. « Δὲν ἀμφιβάλλω ἔτι ἡ Μοῦσά σου ἀναζωπυρομένη ὑπὸ τῶν καλλόνων τῆς Ἐπταλόφου καὶ τοῦ ποιητικοῦ αὐτῆς ὀρίζοντος οἰστρήλαται καὶ ἐξεγείρεται. » Ἀπάντησις δ' εἰς ταῦτα εἶνε οἱ ἄνω στίχοι.

Ἡλιος δόξης δι' ἐμὲ ποτὲ δὲν θ' ἀνατείλῃ, Ἄλλὰ θολὸς καὶ ἄγνωστος ὁ βίος μου ὀφείλει Νὰ ἀποβρέσῃ βαθυμυδὸν ὡς ὄνειρον σκιᾶς. . . Ὡς εἰς χρυσαῖ ἐλπίδες μου τῆς πρώτης ἡλικίας, Ὡς ἐλαφρὸν σᾶς ἤρπασε πτέρωμα μετὰ βίας Ὁ τῆς πραγματικότητος ἀκάθεκτος βορᾶς,

Κ' ἤδη, ὦ φίλ' ἐσίγησεν ἡ νεαρά μου Μοῦσα Ἄντι ἡλίου φωτεινοῦ σκότος ἐδῶ εὐροῦσα Κι' ἀντί γλυκέος ἔκρος χειμῶνα κρυερόν. Ἡμιτελὲς τὸ ἄσμα τῆς ἀφῆκ' ἐπὶ τῆς λύρας, Κι' ὡς πρὸς τὰ νέφη τὸ πτηνὸν φεύγει τὴν λύσσαν θήρας Ἐντρομος ὑπεξέφυγε πρὸς ἄλλον οὐρανόν!

—οοο—

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ.

Πρὸς τὸν Κύριον Φ.— Δ.—

Εἰς Παρίσιον.

Could I remount the river of my years To the first fountain of our smiles and tears, I would not trace again the stream of hours Between their outworn banks of wither'd flowers, But bid it flow as now—until it glides Into the number of the nameless tides . . .

BYRON.

Ἐνφ' ἀκόμη ὁ ἀστὴρ τοῦ βίου μας αὐγάζει Καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου μας ἀκτῖς του παίζει μία, Ἐνφ' τὰ βλέφαρά μας νύξ ἀκόμη δὲν σκιαζέει Κ' ἡ λίμνη ἐφ' ἧς πλέομεν εἶν' ἤρεμος καὶ λεία, Ἀνάσχεις, φίλε, πρὸς στιγμὴν τῆς λήμβου μας τὸν ὄρομον Καὶ πρὸς τὸ φεῦγον Παρελθὸν ἄς ρίψωμεν ἔν βλέμμα, Πρὶν τὸν σκληρὸν τοῦ ὀ χειμῶν μᾶς ἐπιβάλλῃ νόμον Ἡ κλύδων εἰς τὰς φλέδας μας παγώσῃ τις τὸ αἶμα. Βραδύτερον, ἀπαίσιος, τίς οἶδ'; ἴσως τις τύχη Τὸ σκάφος μας τὸ εὐθραυστον πρὸς τρίμακτ' ἀναμνήν. Ἡ αὔρα αὐτῆς ἦτις νῦν τὰς πτέρυγας του λείγει Μὴ θάρρει—αὔρα πάντοτε τερπνὴ δὲν θέλει μένει.

Καὶ πρῶτον ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐκείνης παραλίας Τῶν θρεφικῶν μας ἴδ' ἐκεῖ τὰ ἴχνη τῶν βημάτων, Ὅπου ἀκόμη νῆπιοι παῖδες μετὰ δειλίας Τὴν νάρκην ἀπεβρίπτομεν τῶν πρώτων κινήματων. Ἐκεῖ, πρὶν ἔτι στῆς ζωῆς τὸ πλοῖον ἐπιβῶμεν Ναῦται, κ' ἡ πείρα μ' ἄλμυροῦς ἀφροῦς μᾶς περιλούσῃ, Παρὰ τὴν ὄχθην εὐθυμοὶ κ' ἀμέριμνοὶ ἔζωμεν Πρὶν τις φροντίς τοῦ λογισμοῦ τὰ ῥόπτρα ἔτι κρούσῃ. Καὶ ἂν τυχὸν ἐδιδέπομεν τὸ κῆμα ποτ' εἰς ζάλην Κι' ἂν καὶ μακρὰν, στὰ στήθη μας ὄ φόβος εἰσεχώρει, Ἐτρέχομεν πρὸς ἄσολον—τὴν μητρικὴν ἀγκάλην Κ' ἐν φίλημα τοῦ τρόμου μας τὸ δάκρυ παρηγόρει!

Εἶπέ, δὲν βλέπεις νέφαλον ἐπίχρυσον ἐκεῖνα Τὰ ἔτη τὰ εὐδαίμονα κ' ἄθια περιβάλλον, Δὲν βλέπεις ῥοδ' ἀμάραντα, λευκὰ δὲν βλέπεις κρῖνα Ἐκεῖ στὴν ὄχθην πέλαγος δὲν βλέπεις ἴων θάλλον; Ὡ, μόνον παῖδες πέπρωται νὰ πικρῶμεν μὲ ῥόδα, Καὶ, παῖδες, τὰ ἰδέα των δὲν ἐκτιμῶμεν μῦρα, Ἄλλ' ἀλαζόνα ἐπ' αὐτῶν φέρομεν φεῦ! τὸν πόδα Ἐνῶ κἂν ἐν βραδύτερον δὲν μᾶς ὀρεῖ ἡ Μοῖρα.

Ἦθητοί! ἡ εὐτυχία μας στὴν ἡλικίαν μόνον Τὴν παιδικὴν, τῆς ἐντελοῦς ἀγνοίας ἀναθάλλει. Ὁ νοῦς μας μάτην τὴν ζητεῖ στὸν μετὰ ταῦτα χρόνον Καὶ μάτην τέλος ἂν ποσῶς ὑπάρχῃ ἀμφιβάλλει.

Ἴδε κατόπιν, — ἄρχεται ἡ πρώτη ἀηδία Κ' ἡ τῶν πτερυγῶν δεξιὰ τοῦ ὄλθου μας ἐκόπη. Τὰ ἄνθη διεδέχθησαν τὰ σκυθρωπὰ βιδλία Καὶ διδασκάλου ἡ μορφή, βρυκόλας, καὶ οἱ κόποι. Ἄντι αἰθρίου οὐρανοῦ πνιγώδης ἀτμοσφαῖρα Ἦδη Σχολῆς τὰ στέρνα μας τὰ νεαρὰ βαρύνει, Κ' εἰς τῆς ξηρᾶς Γραμματικῆς τὰς Κλίσεις ἡ προτέρα Ἀμεριμνία ἔντρομος ταχέως μᾶς ἀφίνει. Ἐδῶ, τραχεῖα Ἀλγεβρα μ' ἀνίσους ἐξισώσεις, Ζοφώδης ἐκεῖ Τάκτικος μὲ σιγηλὰς ἐκφράσεις, Στρυφνὰ κατόπιν σχόλια, — παρέκει σημειώσεις, Ἴδου καὶ ταύτης τῆς ζωῆς τὰ τέταρτα κ' αἱ φάσεις.

Τὴν ἐποχὴν ἐμῶς αὐτὴν καὶ τις ἀκτῖς φωτίζει Ἀπαύγασμα ἀειλαμποῦς ἡλίου— ἡ φιλία, Αἰσθημα ὦ! παρήγορον, ἔπερ ἀνακουφίζει: Τὰς θλίψεις μας ἔταν ἐντός στενάξῃ ἡ καρδιά. Τὰς γέρας τότε εἰτίναμεν, ὦ φίλε, πρὸς ἀλλήλους Κ' εἰς λῆμβον μίαν ἀδελφοὶ ἔκτοτ' οἱ ξένοι τέως Τὸν βίον διαπλοόμεν καὶ πρὸς ἀκτὰς ἀήλους Συναῦται τὸ πηδάλιον στρέφομεν θαρρᾶλως.

Ἴδε παρέκει, — τῆς χολῆς ἐκτείνεται τὸ μέρος Ὅπου πυκνοὶ ἐκφύονται τῶν θλίψεων οἱ κλώνες. Ἐκεῖ μᾶς οἰνοχόησε τὸ νέκταρ τοῦ ὄ Ἐρωτος Κι' ἀνθ' ἡδονῆς τὰ χεῖλη μας ἔδραψαν ἀληθδόνες.

Δέκα καὶ πέντ' ἤμην ἐτῶν μολὶς ἐξαίφνης ὅτε Σ' τὴν νύκτα τῆς καρδίας μου ἀνέτειλαν αἱ πρῶται Ῥοδόχροες τοῦ ἔρωτος αὐγαὶ καὶ θερμόγονοι. Οἱμοὶ! παρήλθον ἔκτοτε πικροὶ καὶ μαῦροι χρόνοι, Παρήλθον μῆνες γεναγμῶν, νύκτες κλαυθμῶν παρήλθον Παρήλθον ἀπαλπιστικῶς ὀδύνης πυκνὰ νέφη, Ἄλλ' εἰς τὸν νοῦν μου αἱ στιγμαὶ, ὦ ὄχι! δὲν ἀπήλθον Ἐκεῖναί εἰς τὸ ἀγνὸς ἔρωτος μου περιστερεῖ.

Ὅχι, δὲν ἐλησιμόνησα τὴν ἔκστασιν τὴν θεῖαν Εἰς τὴν μεθῶν ἔπλευσα ὅτε τὸ πρῶτον πάλιν Τὸ στήθος τὸ ἐρηθικὸν καὶ πάλιν τὴν καρδίαν « Τὴν ἀγαπῶ » κ' ἐγὼ αὐτὸς ἀκόμη ἀμφιβάλλων Πρὸς ἑμαυτὸν ἐτόλμησα δειλῶς νὰ φηθῶρῃσιν Καὶ τὰ πτερὰ τῶν πόθων μου ἐλεύθερα ν' ἀφήσω. Ὅτε εἰς τέως ἄγνωστον ζῶην εἰσῆλθον πρῶτον Καὶ εἶδον γλυκὴ ἄπασαν τὴν φύσιν μειδιῶσαν Κ' ἐνόμισα Παράδεισον τὴν γῆν χαρᾶς κ' ἐρώτων Κ' ἠσθάνθη τὴν καρδίαν μου ὑψ' ἡδονῆς σκιρτώσαν! Ὅχι, δὲν ἐλησιμόνησα τ' ἀστράπτου τῆς τὸ βλέμμα Τὸ χόνον λάβας ῥύακας σ' ἀράττον μὸς αἶμα Καὶ τὰς τοῦ ἐγκεφάλου μου ἐξάπτου φαντασίας Ὡς εἰλιον φλογιστικὸν πυρκαϊᾶς θρασεῖας. Ἀκόμη μένει ζωηρὸν τὸ φάσμα τῆς ἐμπρός μου, Ἴδου, ἐμπρός μου τὴν ὄρῃ ἐδῶ ὁ ὀφθαλμὸς μου Ὡ ναι, τὴν ἐλέπω . . . μειδιᾷ ὡς ἐμειδιά παλαί. Τὴν θελκτικὴν τῆς κεφαλῆν στὸν ὤμῶν μου ἐρείδει Κ' ἐμὲ πάλιν τὸ ὄμμα τῆς ἐμὲ στρέφει νὰ ἴδῃ Καὶ πάλιν αἱ εὐαῖδες τῆς μεθ' ἡλίουσιν ἀγκάλαι.

Εἰς αὔραν πάλιν αἱ πνοαὶ μας μίαν συγκιρῶνται Καὶ πάλιν αἱ καρδίαι μας θιγόμεναι συμπάλλουσι Καὶ πάλιν εἰς τὰ χεῖλη μου τὰ χεῖλη τῆς κολλῶνται Κ' εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡδονὰς τῶν οὐρανῶν ἐμβάλλουσι Ὡ Χερουβείμ σεῖς ἄγγελοι, ὦ ἄγια σεῖς ὄντα Ἄτινα εἰς αἰώνιον πλέετ' εὐδαιμονίαν, Εἶπέτ' ἠσθάνθητε ποτὲ τὰ στήθη σας ἐρώντα, Ἤσθάνθητε ποτ' ἔρωτος φιλήματος μαγειαν; Εἶπέτ'! . ἂν ὄχι, ἀπρεπῶς σεῖς ἄγγελοι καλεῖσθε. Ἄν ὄχι, ὄχι οὐρανὸν ἄλλ' Ἐρεθὸς οἰκεῖτε, Ἄν ὄχι, ὄχι Παράδεισος ἐπὶ τῆς γῆς μας κεῖται Κ' ἡμεῖς, ἡμεῖς οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἰθητοὶ σεῖς εἶσθε! . . . Ἄλλὰ τί λέγω! . . . λησιμόνω, ὁ ἄφρων, τόσας θλίψεις, Τὴν μετὰ ταῦτα ἄκρατον τοῦ χωρισμοῦ πικρίαν, Τὸ βάσανον τὸ ἄσθεστον τῆς μετὰ ταῦτα διψῆς Ἦτις σφοδρῶς τὰ σπλάγγνα μου μ' ἔδραψιν ὀλεθρίαν Διέφλεγε τὴν φιλὴν τῆς εἰκόνα κἂν πρὸς μίαν Μόνην στιγμὴν πλησίον μου νὰ ἐπανίδω πάλιν καὶ κλείσω τὴν ἀγκάλην τῆς εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην . . .

Τοῦ παρελθόντος φάσματα μακρὰν, ὦ ἀνομνήσεις Μὴ τὰς πληγὰς μου ζεῖτε, πᾶς μολὶς οὐλοθεῖσας Μὴ μολὶς τῶν θακρῶν μου τὰς στειρευσάσας θρύσεις Νέας πηγᾶς προσερέρετε εἰς λύπας ἀνκληθείσας! Ἄρκει! θυμιάμ' ἀφθονον ἔκαστα στόν θωμόν σας Κ' ἡδονῆς ὠρας ποθητὰς προσέφερον θυσίαν. Ἀκόμη ξῆ στὰ χεῖλη μου ἡχώ τῶν στεναγμῶν σας Κ' ἐντός μου ὑπὸ τὴν σποδὸν τρέφω ἀπελπισίαν. Ἄρκει! Μὴ πλέον κόπτετε τοῦ ὕπνου μου τὸ νῆμα, Ἄρπυιὰς μὴ τοῦ λογισμοῦ, ἀπατηλοῦς ὀνειρούς, Μὴ πλέον! ἤδη ἤρρησα εἰς λήθην ὡς εἰς μνημα Νὰ θάπτω τὰς ἐλπίδας μου τὰς πρὸ μικροῦ ἀπειρούς.

Τὸ ἐλέμμά μου τὸ κεκημηκὸς ἄλλοθ ὀθὰ στρέψω ἤδη. Τὸ παρελθὸν ἂν δάκρυα, τὸ μέλλον κἂν τί δίδει;

Φίλ' ἐγγυτέρω ἴδ' ἐκεῖ—ὑπὸ σφραῖαν φύλλον Τύμβου στὴν ὄχθην μάρμαρον καλύπτει ἕνα φίλον. Ἐνφ' τερπνῇ περὶ αὐτὸ ἡ φύσις ἐκδιπλοῦται, Μονῆρες καὶ σιωπηλὸν μνημεῖον ἀνοψοῦται Σῶμα ἀψύχου σώματος ἄλλ' ἀσπλαγγχον καὶ κρῖνον, Θηλάζον καὶ τρεφόμενον μὲ γάλα τῶν θακρῶν. Ὡ, εὐτυχὴς ὅστις ποτὲ τοῦ βίου τὴν σελίδα Ἀναγινώσκων ὄνομα γνωστὸν μὲ τὴν σφραγιδα Τὴν μελανὴν τοῦ Χάρωνος δὲν εἶδε σφραγισμένον Καὶ φίλον Ὅν δὲν ἐκλαυσεν εἰς τάφον ἐρριμμένον! Τρισευτυχὴς ὅστις ποτὲ τ' ὄνομα τοῦτο κράζων Θανάτου μόνου σιωπὴν δὲν ἤκουσε στενάξων Ἡ φιλοπαίγμονα ἡχώ γειτονικῆς Ἐρήμου Εἰς τὴν φωνὴν του ν' ἀπαντᾷ διὰ φωνῆς πενθίμου! . . Ἴδε, κισσὸς τὸ μάρμαρον αὐτὸ περικαλύπτει Καὶ ἐπ' αὐτοῦ μακρόφυλλος κλάδος ἰτέας κύπτει, Ἄλλ' ὑπ' αὐτὸ; —τὸ πᾶν χειμῶν, τὸ πᾶν νύξ ἐρεβώδης. Καὶ τῆς ἐκμηδενώσεως ὁ τύπος ὁ φρικώδης. Μάτην πᾶς βίου ἐξωθεν περιφλοισθεῖ τὸ κῆμα Καὶ μάτην πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἐν μόνον φέρει ὄμμα. Ἀποῦ ὁ λίθος ὁ θαρῶς μετέβαλεν ἐκείνην Τὴν τάφρον εἰς αἰώνιον καὶ τελευταίαν κλίνην Σιγὴ ἐντός ἀπαίσιος μονάρχης βασιλεύει Καὶ τοῦ θανάτου ἡ σκιὰ ἀτάραχος φαλεῖται. Θάνατε! εἶσαι ἄχαρις καὶ μάτην ὡς ἐσπέρας Σὲ παριστάσιν ἡσυχον στοῦ τέρμα τῆς ἡμέρας.

Μάτην τὸν φόβον ἢ ἐλπίς θέλουσα νὰ καλύπτῃ
Μὲ ἄνθη ἀσμενίζεσαι τὰς φρίκας σου νὰ κρύπτῃ
Εἶσ' ἄχαρις, ὦ θάνατε, ἄχαρις καὶ φρικώδης
Κ' ἡ μουσὰρὰ ἀγκάλῃ σου σκληρὰ καὶ παγετώδης! . . .

Λέγουσι ὅτι ὁ θάνατος συντρίβει τὰς ἀλύσεις
Δι' ὧν στὸ σῶμα τὴν ψυχὴν προσίδεσεν ἡ φύσις
Κ' ἐλευθερίας κομιστὴς πρὸς κόσμον φωτὸς ἄλλον
Στὴν ὕλην ἀπροσπέλαστον καὶ ξένον πρὸς τὸν σάλον
Τῆς γῆς, ἔστις ὡς χεῖμαρρος στ' ὄρητικόν του βῆμα
Συτρίβων φύλλον προσριφθὲν ἀπὸ χειμῶνος πνεύμα
Ἀκαταπαύτως τῶν θνητῶν τὸν βίον στροβιλίζει
Εἰς τὰ περὰ τοῦ τὴν ψυχὴν ταχύς μετακομίζει.
Δὲν εἶν' ὁ τάφος, λέγουσιν, εἰμὴ ἀπλή τις κλίνη;
"Οπου τὸ σῶμ' ἀτάραχος περιφρουρεῖ γαλήνη
Καὶ ὕπνος εἶν' ὁ θάνατος βαθὺς καὶ στιγμιαῖος
"Ὅν διαδέχετ' ἥλιος ἄλλης ζωῆς ὠρατός,
Μετ' εὐφροσύνης ἡ ψυχὴ ἔτ' ἀφωπνίζομένη
Εὐθύς πρὸς τὴν ἀθάνατον πηγὴν τῆς ἀναβαίνει
Καὶ ἐλευθέρᾳ τοῦ λοιποῦ ἐκείθεν ἐκ τῶν νόμων
Τοῦ χρόνου καὶ τοῦ σώματος στῶν οὐρανίων δόμων
Τὰς αἰθερίους φωτεινὴν περιπλανᾷτ' ἐκτάσεις

"Ἡ εἰς τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ παρίσταται τὰς δάσεις.
Λέγουσι . . . ἀλλὰ τίς οἶδε ἂν τὰ πάντα εἰκασίαι
Δὲν εἶναι καὶ παρήγοροι ἐλπίδων ὄπτασιαι;
Τίς οἶδ' ἂν τὰ δεσμὰ αὐτῆς ἀντὶ νὰ διαλύῃ
"Ὁ θάνατος καὶ τὴν ψυχὴν στὸν τάφον δὲν ἐγκλείη
Ἀνεπαισθήτως ἕως οὗ ὁ χρόνος ἀναλώσῃ
"Υλὴν καὶ πνεῦμα ἐνταυτῇ καὶ πάντα μηδενώσῃ;
— Τὸ πνεῦμα εἶν' αἰώνιον! — Ἔστω, ἀλλ' ἂν ὁμοίως
Ἡ νύξ τοῦ τάφου ἐπ' αὐτοῦ ἐπίκητ' αἰώνιος;
— Τὸ πνεῦμα εἶνε φωτεινόν, ἡ νύξ δὲν τὸ σκιαζει.
— Ἄλλ' ἂν τὸ φῶς τοῦ τῆς δαδὸς τὴν φλόγα ὁμοιάζει
Καὶ ἔλων τῶν αἰσθήσεων τὴν ὕλην κατακάσῃ
Στὸν ζόφον τῶν τριγύρω του νὰ διαφέγγῃ παύσῃ;
Εἶτα, τίς οἶδ' ἂν φοβεραὶ καὶ τῶν νεκρῶν ἐπίσης
Τοὺς ὕπνους δὲν ταρασσῶσιν ὄνειρον ἐμφανίσεις;
Τίς οἶδ' ἀνίσως καὶ ἀφου τὸ σάβανον καλύψῃ
Τὸ σῶμα καὶ ἡ αἰσθησις ἡ ἐξωτέρα λείψῃ
Ἀφου στὴν ἔδραν τῆς ζωῆς ἀποσθεσθῇ πᾶς ἦχος
Καὶ τὸ ἐπιθανάτιον τὴν περισφίξῃ ψῆχος,
Ζῶσαι εἰς τὸν ἐγκέφαλον δὲν μένουσι ἔτι θλίψεις
Ἡ καὶ τὸ φρικωδέστερον ἂν συνειδότης τύψεις
Μὲ δυνυχὰ ἀκάματον ὡς ἦτορ Προμηθέως
Αἰώνια τὰ σπλάγγνα του δὲν σχίζωσι βαθέως
Ἡ ὡς μετ' σφῆραν πλήττουσαι τὰ ἔνδον τοῦ κροτάφου
Ἀπαύτως δὲν τρομάζωσι τὴν σιωπὴν τοῦ τάφου;
.

Φίλε, ἐμπρός! τὰς κόπας σου καὶ κωπηλάτει πάλιν.
Τὸ παρελθὸν μας ὀλιβεράν προῖρηπτε καὶ μεγάλην
Συιὰν καὶ μόλις ἀμυδρὰ τῆς πρώτης ἡλικίας
Αὐγαὶ τινες τοῦ βίου μας χρυσόουσι τὰς πρωίας.
Ἐμπρός! Ἐμπρός! τὴν λάμψιν μας μὴ πλέον τις ἀνέχη.
Πρὸς τὰς ἀτάς τοῦ μέλλοντος πλησίοντος ἄς τρέχη!

Καὶ σὺ, ὦ λίμνη τῆς ζωῆς, πολύσαλε, βαθεῖα,
Κύλα περὶ τὸ σκάφος μας τὰ κύματά σου λεία,
"Εως οὗ δόξης φθάσωμεν ἀκύμαντον λιμένα
Καὶ βάλωμεν τὴν ἀγκυραν εἰς ἀσφαλῆ πυθμένα.

Σ. Σ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΕ ΡΕ-ΡΕ. Τὸ ἐν Ἐκκλησίᾳ ψαλλόμενον Τὲ ρὲ-ρὲ, ἀρχὴν ἔσχεν ἐπὶ τῶν τελετῶν, ἐθιμοταξιῶν καὶ παρατάξεων τῶν ἐν τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Αὐτοκρατορίας Αὐλῇ τελοῦμένων.

Τὸ Τὲ ρὲ-ρὲ, ἔστι λέξις Λατινικὴ, σημαίνουσα Βασιλέα, δι' οὗ ὀνόματος ἐπισταμένων τῶν πανηγυρικῶν καὶ λαμπροφόρων ἑορτῶν καὶ τῶν ἐπικρότων πομπικῶν ἐκείνων ἐν αὐταῖς τελοῦμένων Βασιλικῶν προσλεύσεων, οἱ τοῦ Παλατιοῦ ψάλλται ὁμοῦ μετὰ τοῦ λαοῦ ἐπευφύμουν τὸν Αὐτοκράτορα πολυχρονούντες, καὶ ψάλλοντες ἐφύμνια ταῖς ἑορταῖς κατάλληλα ὡς οἶον ἐν μὲν τῇ τῶν Χριστουγέννων ἐψάλλον ἐπὶ τῶν τελετῶν τῆς αὐλῆς ἐν ἧχῳ Γ' τόδε. « Τὸν ἐν Ἐδέμ Παράδεισον ἠνέωξεν ἐν Βηθλεὲμ ἡ Παρθένος, ἐξ ἧς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἠυδόκησε τεχθῆναι. » Ἐν δὲ τῇ τῶν Φώτων, ἐν ἧχῳ Πλ: Δ' « Χριστὸς ἐνδύεται φιλοανθρώπως ρεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου. » Ἐν δὲ τῷ Πάσχῳ, ἐν ἧχῳ Α' « Χριστὸς ἐν τάφῳ νεκρὸς ὤφθη, θανάτῳ θάνατον θανατώσας. » Ἐν δὲ τῷ τέλει τῶν ἁσμάτων τούτων παρέτεινον οἱ ψάλλται τὸ κράτημα τερερεμτίζοντες, ἀνακαλούμενοι διὰ τῆς Λατινίδος τερωδους φωνῆς ταύτης καὶ τὴν ἀκοὴν πληττούσης λέξεως ρε-ρὲμ (Βασιλεῦ) τὴν τοῦ Ἄνακος προσηγορίαν ἐνδεδεχώς.

Σημειωτέον οὐ μόνον Ἑλληνιστὶ (ἐξ ὅτου τὰ σκηπτρα τῆς Μοναρχίας ἐκ τῆς παλαιᾶς Ρώμης μετενήθησαν εἰς τὴν Νεάν), ἀλλὰ καὶ Λατινιστὶ ἐψάλλον οἱ ψάλλται πολυχρονούντες τοὺς Αὐτοκράτορας οὕτω: « Christus Deus noster conservat Imperium vestrum per multos annos et bonos » τουτέστι, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν φυλάζει τὴν ὑμῶν Αὐτοκρατορίαν ἐπ' ἔτεσι πλείστοις καὶ ἀγαθοῖς.

Ἰστέον δ' ἔτι, ὅτι, καθάπερ τὸ Τὲ ρὲ-ρὲ ἔτερεμτίζον, οὕτω καὶ Νανὲ-νανά (λέξις Ἑβραϊκὴ δηλοῦσα « Σῶσον δὴ (Θεὸς) σῶσον ») ἐν τῷ τέλει τῶν ἁσμάτων καὶ πολυχρονισμῶν ἐψάλλον ἐφ' ἱκανὴν ὥραν νενανατίζοντες.

Οἱ δὲ πρὸ τῆς ἀλώσεως καὶ μετὰ ταῦτα Μουσικοῖ, διχφόρων ἁσμάτων ποιηταί, ἐνοῦντες τῶν παρ' αὐτῶν φιλοπονηθέντων, προσέθεοντο καὶ αὐτοὶ ἐπίσης τότε Νενανὲ αὐτὸ καὶ τὸ Τὲ ρὲ-ρὲμ, ἐν ταῖς μελωδημασίαις ὡς λιγύφωνα.

Εἶχον μὲν καὶ οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀρχαῖοι τὰ τῶν Φορμύγγων αὐτῶν ἢ Κιθαρῶν τερετίσματα, καὶ λιγυρῶς ἔτερετίζον ἄδοντες, ἀλλ' οἱ τῆς Βυζαντιοῦ Αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς ἀοιδοὶ, τὰ τῶν ἀρχαίων ταῦτα τερετίσματα μετηλλάξαντο πρὸς εὐαρέστησιν τῶν κρατούντων, εἰς τὸ ρὲ-ρὲμ, Βασιλέα. [Ἐκ τῶν ἀνεκδοτῶν Κωνσταντιοῦ τοῦ ἀπὸ Σιναίου.] (Ὁμόμοια.)